JÉZUS SZÍVE PLÉBÁNIATEMPLOM ÉS RENDHÁZ
ZALAEGERSZEG

ÉPÍTÉSTÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS DOKUMENTÁCIÓ ÉS ÉRTÉKLELTÁR

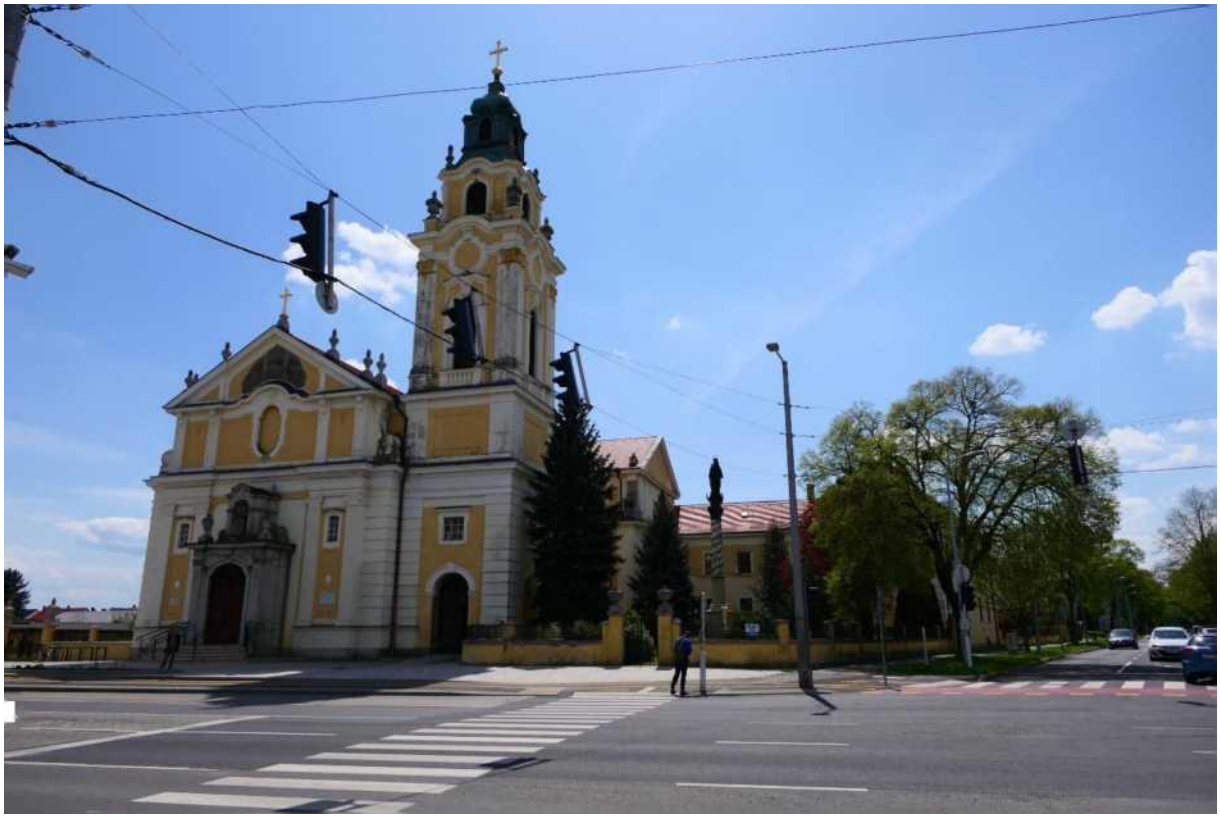

Készítette:

HERCZEG RENÁTA, művészettörténész (okl. 176/2003)
műemléki szakértő (szakértői szám: 21/0169)

2022. május

Az Építéstörténeti Tudományos Dokumentáció és Értékleltár Zalaegerszeg, Gasparich u. 1. 4234/2, 4235 hrsz. helyrajzi számú, helyi védelem alatt álló Jézus Szíve plébániatemplom építéstörténetét, valamint az épület értékleltárát tartalmazza, kiegészítve a rendház főbb adataival.

A dokumentáció a tulajdonos megbízásából készült.

A dokumentáció a vonatkozó jogszabályok, így a Kulturális Örökségvédelméről szóló 2001. évi LXIV. Törvény, és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet előírásai szerint készült.

Az Építéstörténeti Tudományos Dokumentáció és Értékleltár készítője nyilatkozik arról, hogy a tanulmány készítéséhez szükséges képesítéssel és szakértői jogosultággal rendelkezik.

A dokumentáció a szerzők szellemi tulajdona, melynek védelmét az 1999. évi Szjt. LXXVI. törvény 1 §. (5) pontjában foglaltak, valamint a Legfelsőbb Bíróság BH 1980 332. sz. döntése biztosítja.

Herczeg Renáta

Budapest, 2022. május

Tartalomjegyzék

1. AZONOSÍTÓ ADATOK 4
2. ÉPÍTÉSTÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS DOKUMENTÁCIÓ 5
2.1. Bevezetés 5
2.2. Településtörténet, építéstörténet 5
2.2.1. Telek- és építéstörténet 5
2.2.2. A templom és rendház tervezése 8
2.2.3. Kotsis Iván 13
2.2.4. A neobarokk hazánkban 18
2.2.5. A templom építése 18
2.2.6. Külső és belső építészeti leírás 34
3. MŰEMLÉKI ÉRTÉKLELTÁR 35
3.1. Épület beépítési módja, telken belüli elhelyezkedése, településképi szerepe 36
3.2. Belső térstruktúra 41
3.3. Homlokzatok 42
3.4. Tetőzet 69
3.5. Előépítmények 70
3.6. Kerítés 71
3.7. Udvar 74
3.8. Rendház 78
3.9. Rendház homlokzatok 81
3.10. Helyiségek adatlapjai 88
3.11. Nyílások 141
4. MELLÉKLETEK 158
4.4. Térképkivágat, helyszínrajz 158
4.5. Épület, építmény arányos alaprajzi vázlatai, homlokzatok nézetrajzai 158
4.6. Fotódokumentáció 163
4.7. Források 164
5. ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK 182
5.4. Javaslat a további kutatásra, kutatói megfigyelésre 182
5.5. Az épület értékeinek fenntartására, helyreállítására vonatkozó javaslat 182

1. AZONOSÍTÓ ADATOK

1.1. *Település, településrész; megye*
Zalaegerszeg (egykori Ola), Zala megye

1.2. *Cím*
Rákóczi F. u. - Gasparich u. sarok (Gasparich u. 1.)

1.3. *Helyrajzi szám:* **4234/2, 4235**

1.4. EOV vagy WGS84 földrajzi koordináták

46.8463268,16.8330663,15z/data=!4m5!3m4!1s0x0:0xf00ecb3325dc09fa!8m2!3d46.8463298!4d16.8330573

1.5. Az érték védettségének adatai
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 11/2002. (V.17.) önkormányzati rendelete az épített környezet helyi védelméről: helyi egyedi védelem
Jézus Szíve plébániatemplom és rendház épülete -; hrsz: 4234, 4235
HE3: Teljes védelemben részesül az épület, így védett annak hagyományos építészeti tömege, eredeti anyaghasználata, eredeti tető formája. Meg kell őrizni, vagy az eredeti megsemmisülése esetén rekonstruálva kell felújítani a homlokzatot, annak felületképzését, a homlokzati díszeket, a homlokzat nyílásrendjét, fa nyílászáró szerkezeteit, az erkélykorlátot, az utcai kerítésszakaszt és a tető héjalását és a belső teret.

2. ÉPÍTÉSTÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS DOKUMENTÁCIÓ

2.1. Bevezetés

2.1.1. Általános bevezetés

A dokumentáció a templom értékleltárával, helyiségeinek leírásával foglalkozik. A templommal egy telken álló rendházról csak külső leírás készült.

2.1.2. A vonatkozó szakirodalom kritikai bemutatása, értékelése

A források kritikai bemutatását az építéstörténeti rész tartalmazza.

2.1.3. Forráskutatás

A dokumentáció megírásához a település, valamint a templom és rendház történetére vonatkozó szakirodalmat, történeti térképeket és archív fényképeket használtunk. Felhasználtuk a településre, a rendházra és az építészre vonatkozó publikált szakirodalmat, valamint a templom irattárában őrzött képalbumot. Az írott és fényképes források mellett a helyszíni kutatásra támaszkodtunk.

2.2. Településtörténet, építéstörténet

2.2.1. Telek- és építéstörténet

A Zalaegerszegtől nyugatra elterülő Ola település nevét először egy 1236. évi oklevélből ismerjük.[1] A későbbi írásokban is Ola, Olá, Oláh formában találkozunk a nevével.

Vályi András 1799-ben a következő leírást adja a településről: *„Oláh. Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szala Egerszeghez közel, mellynek filiája, határja középszerű”*[2]

Fényes Elek 1851-es kiadású Geographiai Szótára például „Oláh” alakban közli: *„Oláh, magyar falu, Zala vgyében, ut. p. Egerszeghez közel: 140 kath., 100 zsidó lak., sok korcsmával. F. u. többen.”*[3]

Csánki Dezső 1890-ben publikált művében pedig így írja le a falut.: *Oláh. Ola. (Nemesi névben. 1463: Dl. 15807.) Poss. Olah. (1467: Lajtafal. llt. Illésh. Lad. 23. f. 7. n. 4.) Zala-Egerszeg tőszomszédja ny. felé* [4]

---

[1] Pais Dezső Magyar Nyelv 1964. 60.évf 282.

[2] Vályi András: Magyar országnak leírása 2. köt. 1799 705.o.

[3] Fényes Elek: Magyarország geographiai szótára 1851 https:/ / www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/ValyiFenyes-orszagleirasok-81A15/fenyes-elek-magyarorszag-geographiai-szotara-84F88/o-86C1B/olah-86C44/

[4] Csánki, Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában (1890) https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Csanki-csanki-dezso-magyarorszag-tortenelmi-foldrajza-a-hunyadiak-koraban-1/iii-kotet-62BB/zalavarmegye-62DC/helysegei-6354/?lisL=ey|maWx0ZX|zIjogey|NVSI6IFsiTkZPX0LPTllfQ3NhhmLpXzEiXX0sIC|xJWVyeSI6IC|iXH UwMGY 2cnpzXHUwMGY 2bnkifQ

I.katonai felmérés (1782-1785) térképe IV.12.szelvény

Szintén *Oláh* néven tüntették fel a III. katonai felmérés térképén, de az I. és II. katonai felmérés lapjain a mai alakban, tehát Ola formában olvashatjuk a falu nevét. Láthatjuk tehát, hogy a két névalak időben nem különül el egymástól, egyszerre volt használatban mindkét változat.

II. katonai felmérés (1855) térképe XXIII.56. szelvény

III. katonai felmérés (1879) térképe 5257/4 szelvény

Pais Dezső a település nevének eredetét régi köztörök eredetűnek véli, amelynek jelentése: „ló" Ez alapján feltételezi, hogy már a 13. században olyan közösség élt itt, amely lovakkal foglalkozott.[5]

Zalaegerszeg Ola települést csupán 1887-ben olvasztotta be.[6] Az 1867-es kiegyezést követően Zalaegerszeg 1871-ben először nagyközségként, majd 1885-ben rendezett tanácsú városként szerveződött újjá. Az egykori nagyközségből azonban nemcsak jogilag, hanem a valóságban is várost kellett formálni. Olyan várost, amely külső képében, megjelenésében is vonzóvá teszi azt polgárai és az ideérkező idegenek számára. A város polgármestere, Kovács Károly számtalan beruházást indított el, amelyek mind a település városiasodását szolgálták. Ugyanakkor gondoskodni kellett ezeknek a feladatoknak a finanszírozásáról is, bevételeket kellett generálni. Ezt egyrészt úgy akarták elérni, hogy gyarapítják a lakosságot, ezáltal az adózó polgárok számát, másrészt megvásárolták a szombathelyi püspöktől- aki a város földesura volt - a sör- és borkimérés jogát, továbbá a megtartott országos vásárokon megfizetett helypénz is ezután a várost gyarapította.

A lakosság növekedésének mértéke azonban nem volt elegendő, ezért felvetődött a városi tanácsban, hogy Olát és Kaszaházát a Egerszeghez kellene csatolni. Ola ekkorra már teljesen összeépült a várossal és egykori kiváltságai folytán házankénti kocsmáltatási joggal rendelkezett. Az Egerszeg és Ola határán lévő huszárlaktanyát a város építtette, az itt elszállásolt katonák kényelmesebbnek találták az olai kiskocsmákat látogatni, mintsem Egerszegre begyalogolni. Az Olában tartott épületfavásár vásártartási bevételei is Ola falut

[5] Pais Dezső Magyar Nyelv 1964. 60.évf 286.o.
[6] Benczéné Nagy Eszter - Fülöp István - Markó Imre Lehel: Zalaegerszeg utcanevei - Zalaegerszegi Füzetek 3. (Zalaegerszeg, 1977)
https://library.hungaricana.hu/hu/view/ZALM zf 03 utcanevek/?query=SZ&pg=79&layout=s

gazdagították, ráadásul a vásárra érkező kereskedők, fuvarosok szintén az itteni házakban, kocsmákban kerestek maguknak és lovaiknak éjszakai szálláshelyet. A haszon ebből is az olaiak zsebébe vándorolt. Mindezt Egerszeg fölöttébb sérelmezte, s elsősorban anyagi érdekektől ösztönözve kívánt a helyzeten változtatni. A város terjeszkedési törekvése, a közigazgatás egységesítése, központosítása egybevágott az állam érdekével, amelynek célja ugyancsak az áttekinthető, felülről könnyen működtethető államigazgatás megteremtése volt. Az egyesítést 1887 július 5-én hagyta jóvá a belügyminisztérium. Az önállóság elvesztésébe az olaiak nem nyugodtak bele, a döntés ellen számtalan helyen és módon tiltakoztak, de változtatni rajta nem tudtak. A kocsmáztatói jogokat és az épületfavásár körüli vitás kérdéseket rendezték az egerszegi városvezetéssel és „Ola külváros" néven Egerszeg részévé vált.[7]

A Zalaegerszeg két világháború közötti építkezései közül kiemelkedtek jelentőségükkel az egyház építkezései, ezek közül az egyik legjelentősebb a zalaegerszegi második katolikus templom felépítése volt.

2.2.2. *A templom és rendház tervezése*

Elég korán, az I. világháború kitörésekor egyértelmű volt a zalaegerszegi egyházközségnek, hogy a régi templom már nem elég a hívők befogadására. A 19. század végi általános gazdasági fellendülés hatására Zalaegerszeg lakossága, és ezzel együtt a katolikus hívők száma is jelentősen gyarapodott, ezért szükségessé vált egy második templom is a városban: 11000 katolikust tartottak számon, míg a meglévő templom csak 3000 hívőnek volt elég.[8]

A háború és a trianoni békediktátum következtében kialakult gazdasági helyzet miatt egy időre megfeneklett a második templom tervezésének ügye.

Bár a város anyagi helyzetét tekintve nem állt készen az új templom építésére, 1924. szeptember 10-én a Tarányi Ferenc elnökletével megalakult Templom Építő Bizottság megtartotta az első ülését. Az ügyvezető elnök Pehm József zalaegerszegi apátplébános (a később Mindszenty József hercegprímás, esztergomi érsek, bíboros) határozta meg a célt: *„Mindent a második templomért.".*[9]

Az építkezés előkészítését és az adminisztratív munkálatok megszervezését és lebonyolítását Pehm József végezte hatalmas lendülettel és példátlan energiával, amellett mecénásként őrködött a művészi szempontok felett. Munkájában egyetlen emberként állott mögötte a Templomépítő Bizottság és rajta keresztül Zalaegerszeg és Zala vármegye katolikus társadalma, annak minden rétegével.[10]

---

[7] Foki Ibolya: Zalaegerszeg és Ola egyesítése, In: Zalai Millennium. Szemelvények Zala megye múltjából (Zalaegerszeg, 2000) | Könyvtár | Hungaricana
[8] Megyeri Anna: Mindszenty Zalaegerszegi építkezései in: Pannon Tükör 2012/5 45.o. (továbbiakban: Megyeri A. Pannon Tükör 2012/5
[9] Megyeri Anna ZM 21 2013 79.o.
[10] Paár Eszter Szilvia: Kotsis Iván és a neobarokk: a zalaegerszegi Jézus Szíve-templom https://epiteszforum.hu/kotsis-ivan-es-a-neobarokk-a-zalaegerszegi-jezus-szive-templom

A templomépítő bizottság[11]
forrás: Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia tulajdona)

Azt már egy korábbi egyeztetésen eldöntötték, hogy a második templom a Zalaegerszeghez alig harminc éve hozzákapcsolt Ola városrészen legyen. Ekkor Ola keleti, a Zalaegerszeghez közelebbi végén állt a 6. huszárezred laktanyája- a mai Interspar helyén- és vele szemben a lovarda, illetve az akkorra már funkcióját vesztett „Sörház" épülete. Mivel a 6. huszárezredet megszüntették, ezért a lovarda is funkcióját vesztette.[11] [12] Az új templomot a lovarda, a sörház és a lovarda melletti gyakorlótér telkére tervezték megépíteni. A lovarda területe a Vizsy család tulajdonában volt, akik ingatlanjukat ingyen felajánlották az épülő új templom részére.[13]

Kataszteri felmérés 1858, forrás: arcanum.hu

[11] álló sor balról: Luif József, Gerencsér István, Dr.Hollós Ferenc, Moldoványi Béla, Vidóczy Pál, Fangler Béla, Dr. Fatér Endre ülő sor balról: Fangler Gyula, Wassermann Frigyes, Rauschenberger János, Mérő Géza, Pehm József apátplébános, Vöröss György, Jády Károly, Vizsy György kép: Serényi Árpád 1928
[12] **https://zalaegerszeg.hu/cikk/11618/Ott voltak a harcok surujeben**
[13] Csomor Erzsébet nyugalmazott levéltáros szíves szóbeli közlése.

A templom és rendház elhelyezkedése az 1858-as kataszteri térképen[14]

„Az egyházközség testülete 1925-ben tárgyalt arról, hogy a „Tüttössy" Mária-kápolnát - az elaggott, szegény iparosok számára Pintér Máté és Tüttössy városbíró felajánlásából épített ispita kápolnáját - megszünteti, mert kicsi, istentisztelet megtartására alkalmatlan. Az egyházközség a kápolnát 1924. február 24-én kelt határozatában a második templom fundamentumáért cserébe már felajánlotta a városnak. Ekkor határoztak arról is, hogy felkérik a várost: intézkedjen a „Sörház" kiürítéséről, mert a második templom építkezését még ez évben megkezdik. A szerepét vesztett sörház ósdi épülete már megérett a bontásra. Az egyházközség már 1923-ban megvásárolta a fedett lovarda anyagát, majd a város lemondott a lovarda, a sörház és a mellette lévő gyakorlótér területéről, így a mintegy 5400 négyszögöles helyszínen megkezdődhetett az építkezés, amelyhez a bontott anyagokat is felhasználták."[14] [15]

A ferences renddel Budapesten, a Rendi Kormány Tanács ülésén ismertette az elképzeléseit Pehm József. Eszerint a második templomot 2500 hívő befogadására tervezték, öt oltárral - Jézus Szentséges Szíve, Szűz Anya, Szent József, Assisi Szent Ferenc és Páduai Szent Antal tiszteletére. A templomban villanyvilágítást akartak, a tornyában két harang, a kórusban harmónium szolgáltatta a templomi zenét. *„A sekrestye bútorzatát az egyházközség adja. A rend csak egy pap szükségleteit szolgáló papi és egyházi ruhát igényel. Ez a kérdés „úgy nyer megoldást", hogy a megszüntetendő Mária-kápolna teljes felszerelését átadják a rendnek*."[16]

A rendházat a templom mellett úgy tervezték, hogy „3 páter és 2 fráter szükségleteit ki tudja szolgálni, 8 darab 15-18 négyzetméteres szobával és megfelelő mellékhelyiségekkel. A rendház fenntartásához 1926-tól kezdve öt esztendeig az egyházközség évente 8 öl fával, 10 mázsa búzával, ugyanannyi rozzsal, 6 év múltával 8 mázsa búzával és ugyanannyi rozzsal járult hozzá. A templom alapkőletételét 1925 májusában tervezték megtartani, és a szerzetesek *1926.* október 4-én már be is költözhettek. Kezdetben csak lelkipásztorkodással foglalkoznak, később hitoktatást is végeznek" - hangzott a részletes előterjesztés. Czobor Mátyás

[14] A rendházat és a templomot rávetítve az 1858-as kataszteri térképet láthatóvá válik, hogy a telek, amit ferencesek birtokukba vehettek, jóval nagyobb volt, mint a mai telek, még a mai Virág Benedek utcán is jóval délebbre húzódott a telekhatár.
[15] Kostyál László-Megyeri Anna: A Zalaegerszeg-Olai Ferences templom és rendház (kézirat)
[16] Kostyál László-Megyeri Anna: A Zalaegerszeg-Olai Ferences templom és rendház (kézirat)

polgármester hozzászólásában üdvözölte az apát-elnök urat, Pehm József válaszában a hívők áldozatkészségét kérte: *„Ha Önök úgymond többek között, - az apostoli ihlettel a templom és a zárda ügyében agitálnak, akkor nekem 50 apostolom van, akik kell, hogy legyőzzék a kétkedőket: úgy állni fog a 2dik templom és a szerzetesi zárda, a melyre nem énnekem; hanem Önöknek Uraim! És az Önök gyermekeinek van szüksége.”*[17]

A zalaegerszegi második római katolikus templom Építési Bizottsága 1925. április hó 30-i lejárattal nyilvános tervpályázatot hirdetett a templom és a hozzákapcsolódó Szent Ferenc-rendi kolostor terveinek elkészítésére, amelyet nagy érdeklődés övezett. A felhívásra 55 pályamű érkezett. A zsűri dr. Rogács Ferenc kanonok elnökletével, két fővárosi építésszel kezdte meg munkáját. Egyikük Láczay Fritz Oszkár, a Műemlékek Országos Bizottságának tagja, az Országház műszaki főigazgatója volt, másikuk Lechner Loránd, a Műegyetem ókori építészeti tanszékének tanára. A helyieket Pehm Józsefen és Czobor Mátyás polgármesteren kívül Wassermann Frigyes városi főmérnök és a nagy tiszteletnek örvendő háborús hős, gimnáziumi tanár, Marton Boldizsár képviselte.

A pályázaton az első díjat Kotsis Iván „Szentháromság” jeligéjű terve, a másodikat Schulek János, a harmadikat Boskó Géza és Valéhr Jenő pályamunkája nyerte el. Elhatározták, hogy megvásárolnak egy negyedik művet is, Árkay Aladár „Magyar román” jeligéjű tervét. Megbízták Moldoványi Béla, Wassermann Frigyes és Stefán József urakat, hogy végezzenek számításokat a négy tervvel kapcsolatban, de azt kérték tőlük, hogy a terveken csak olyan változtatásokat javasoljanak, amely nem megy a művészi kivitel rovására. A templom terveit Láczay Fritz Oszkár szerette volna bemutatni Budapesten, a Magyar Mérnök és Építész Egyletben. A megrendelők azonban úgy döntöttek, hogy addig nem kölcsönzik a terveket, amíg az Országos Falu Szövetség zalaegerszegi kiállításán be nem mutatják őket, sőt szeretnék azokat *„örök időkre megszerezni és megőrizni”.*

Ezen az ülésen jegyezték fel az építőbizottság akkori névsorát: Pehm József ügyvezető elnök, Bődy Zoltán és Czobor Mátyás társelnökök, Gerencsér István, dr. Fatér Endre, Mérő Géza, Moldoványi Béla, Pásztor Imre, Rauschenberger János, Sarlay Géza, Stefán József, Vidóczy Pál, Wassermann Frigyes is. Vöröss György pénzügyi számtanácsos volt a bizottság üléseinek krónikása. Munkája, a kemény táblába kötött, 165 oldalas kötet, s különösen az összegzés a templom és a bizottság munkájának elragadtatott ünneplése.

Az ülésen elhangzott, hogy a Zalaegerszeg és Vidéke Hitelszövetkezet révén jelentős összegeket tudtak mozgósítani. A pénz nagy részét adományokból teremtették elő, a Vallásalaptól 400 milliós támogatást kaptak. A város egyesületeit, az ipartestületet, a város szegényeit mindig bőkezűen támogató gróf Batthyány Pálnétól nagyvonalú, 330 milliós támogatás érkezett. (Férje, németújvári gróf Batthyány Pál zalacsányi föld- birtokos 1906 és 1910 között Zala vármegye főispánja, 1910-1918 között országgyűlési képviselő volt.) A templom építését támogatta Szombathely városa is 10 millió magyar papírkorona adománnyal. Zala vármegye közönsége 65 millió koronát gyűjtött, írták 1927-ben, a pénzintézetek is kitettek magukért. Egyesületek tartottak előadásokat, mulatságokat, hogy bevételüket a templom építésére ajánlhassák fel, az egyház kebelében szerveződött egyesületek tagsága gyűjtőívekkel járta a várost és környékét.

Azonban e nagylelkű adományokból sem lehetett az építkezés óriási költségét fedezni, ezért a hiányzó összeget az 1925-1926. évre kivetett egyházi adóból szándékoztak beszedni, amely 200%-os pótadót jelentett. A különösen magas adó ellen azonban sokan tiltakoztak a püspöknél,

[17] Megyeri Anna ZM 21 2013 79.o. és Kostyál László-Megyeri Anna: A Zalaegerszeg-Olai Ferences templom és rendház (kézirat)

sőt a minisztériumban is. A vallás és közoktatásügyi miniszterhez írott levelet mintegy hatvanan írták alá. Köztük néhányuk ismert közszereplő volt, mint Kaszter Sándor és Kaszter Ödön patikusok, Bogyay Elemér, Zala vármegye tb. főjegyzője, kormányfőtanácsos, dr. Jakabffy János ügyvéd, földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, Horváth Sándor ny. törvényszéki bíró, gróf Batthyány Béla cs. és kir. kamarás, Lusker János géplakatos, mellettük több tisztviselő, birtokos, iparos, városi képviselő. Levelükben kitértek a rossz gazdasági helyzetre, kiemelték a háború és a forradalom, a jégverés és az 1924. év rossz termésének hatásait. Ezt tetézte szerintük *„a (nem tudjuk, vajon jóvá- hagyott alapszabályokkal rendelkező) egyházközség vezetőségének azon elhatározásra, hogy az új templom építésére 2 évre az egyenes állami adók 100+100%-át, összesen tehát - horribile dictu - 200%-át vetette ki a már előzetesen szedett pénzbeli adományok és közmunkák kivetése után egyházközségi adóul."* Majd leírták, hogy szerintük miért nem szükséges - ekkora áldozatok árán - a rendház és a templom felépítése. *„A Zala- egerszegtől 7 kilométerre fekvő Zalaszentiván két éve épített templomot, - ezért az ottani hívőknek már nem kell Egerszegre jönniük. A vesztett háború folytán menekültek árasztották el a várost, de ezek ittléte ideiglenesnek tekinthető, s nem jelenti a város katolikus híveinek létszámemelkedését. Viszont a háború előtt a forradalomig katonaságunk volt, amit a reánk kényszerített békeszerződés szüntetett meg, ezzel is plébániánk hívőinek létszáma csökkent."* Majd arra a törvényre hivatkoztak, amely megszabta, *„hogy iskolai célokra az egyenes állami adónak legfeljebb 5 %-a, óvodai célokra pedig 3 %-a vehető igénybe (1868. XXXVIII. tc.). Ezen törvények pedig még a boldog nagy Magyarország jó módú polgárait védték meg a túladóztatással szemben; hogy lehessen akkor egy csonka Magyarországnak az adó terheitől már ugyanis majdnem leroskadt honfiakat egy 200%-os egyházi adóval megterhelni."* Kérték a minisztériumot, mentse meg őket az adózástól. Hivatkoztak az 1895. évi XVIII. törvényre, különösen a 20. §-ára, amely *„a Nagyméltóságú Vallás és Közoktatásügyi Miniszter Úrnak biztosít felügyelői hatáskört mindennemű hatásköri túllépés esetén"* az egyházközségekkel szemben. (...) *Közvetlenül az avatást követően a Zalamegyei Ujság*
1927. szeptember 25-i száma „érdekes" adatokat közölt az építkezésről, mintegy magyarázattal szolgálva az építkezést ellenzők számára. „265 munkás átlagosan 63 ezer koronás napi átlagkeresethez jutott, a kisiparosoknak a Müller cég mintegy 870 millió koronát, a helyi fuvarosoknak mintegy 570 millió koronát fizetett ki. [...] Tekintetbe véve azt, hogy a kivetett 31 milliárd adóból törölt is az Egyházközség, 250 millió pedig a külbirtokosokra esik: az iparos és a munkásosztály többet bevett a templomépítésből, mint amit a tisztviselők, földművesek és munkások adóképpen fizettek."[18]

A trianoni szerződés miatt szétszakított ferences rendtartomány északi kolostorait a szlovák provinciához csatolták, így a megcsonkított területen csak 15 ház maradt.[19] A ferencesek 1926-ban telepedtek le Zalaegerszegen.

[18] Kostyál László-Megyeri Anna: A Zalaegerszeg-Olai Ferences templom és rendház (kézirat)
[19] Rácz Piusz OFM: Ferencesek az ország nyugati részén, Zalaegerszeg, 2004. 75.

2.2.3. *Kotsis Iván*

Kotsis Iván építész 1920-as évek

forrás: Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia tulajdona)

Kotsis Iván (1889-1980)[20] pályázata 1926-ban megjelent a Magyar Építőművészet című lapban. Ebben a távlati kép mellett még három felvételen közölték a templom és rendház keresztmetszetét, a toronyról készült rajzot és a nyugati oldalhomlokzatot.[21]

---

20 Kotsis Iván: Ybl-díjas építész, építészettörténész. Terveit kezdetben (1918-1930) neobarokk stílusban készítette (Zalaegerszegi Ferences templom, József főherceg tihanyi kastélya, és a historizáló: Regnum Mariamun templom, lebontva). Az 1930-as évek elején novocento stílusa hatott rá: Balatonboglári római katolikus templom (1931-32), késő'bb a modern stílus követőjévé vált, lakóházait már ebben a szellemben tervezte: (Bajza utca 4., Árvácska utca 5., Fehérvári út 135-137.). 1935-36-ban és 1955-62-ben Székesfehérvár egységes utcaképének kialakításában közreműködött, 1945 után pedig a középület újjáépítésében és átalakításában végzett jelentős munkát. (MTA székház, Erkel színház, soproni Petőfi Színház, Budapesti füvészkert pálmaháza). Részt vett - építésztársaival együtt - a budai vár helyreállításának tervezésében is. A szakirodalomban számos szakkönyv a nevéhez, valamint szerkesztéséhez köthető'.

21 Magyar Építőművészet 1926 XXVI. évf. I. szám 37-40.o.

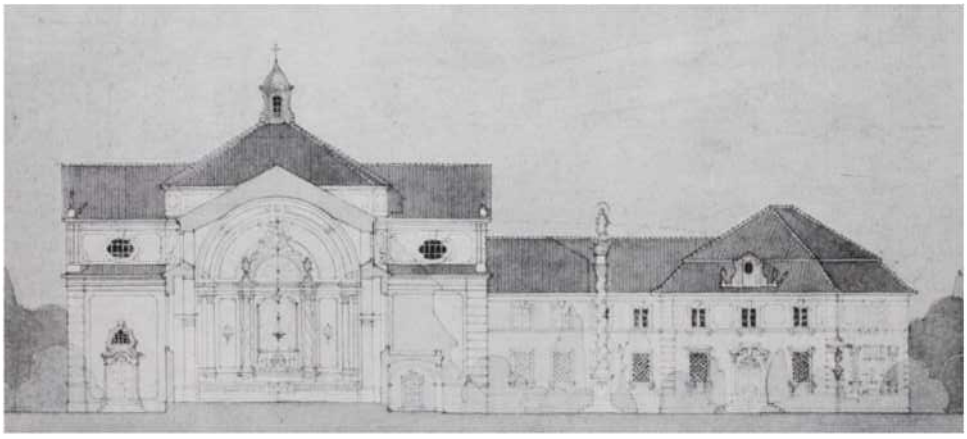

LAZSÓ MONTÁNYTÓ

Kotsis Iván tervei a templomról

Kotsis így írja le tervét a naplójában: *„1925 és 1930 között két templomot terveztem. Mindkettő emlékszerű épület és mindkettőt tervpályázaton nyert első díj alapján: Zalaegerszegen a IV. Károly király-emléktemplomot és a vele kapcsolatos ferencrendi kolostort (1925-27).." [...] „A zalaegerszegi templomot az akkor plébános, később esztergomi bíboros érsek Mindszenty József hívta életre..A saroktelken a kolostort nem az útvonalra helyeztem, mint majd minden pályázó, hanem hátra és a sekrestyén át csatlakoztattam a templomhoz, felette pedig az oratórium kapcsolta össze első emeletét a templom terével.*

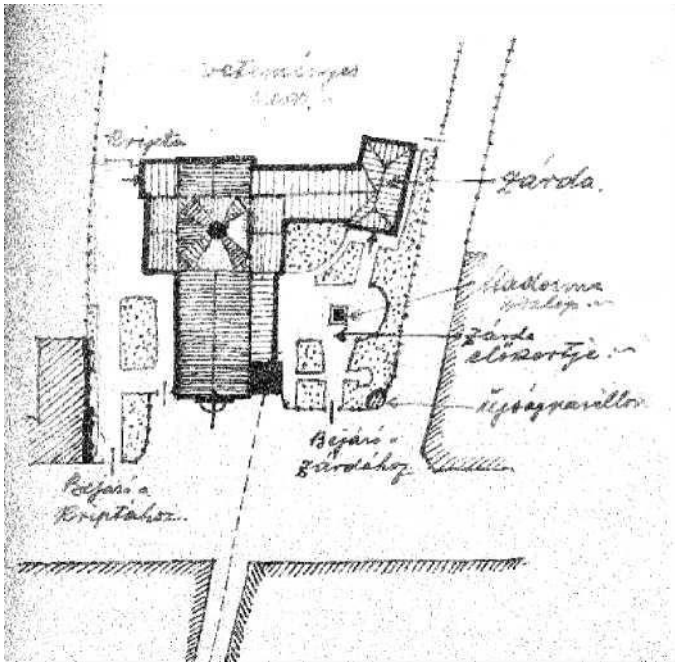

Kotsis Iván vázlata

A zárda hátratolása tehát alaprajzilag logikus volt, mert a rendtagok jól tudták használni a templomot, de előnyös volt főképpen városképben, mert az utcakereszteződésben tér keletkezett. A rendház előkert mögé került, ezzel a templom oldalhomlokzata kiszabadult. A rendház bejárata az előkerten keresztül vezetett, melynek közepén szabadon álló Madonna-oszlop készült..A kiképzés maradéktalanul eklektikus, a dunántúli templomok késő barokk, copf stílusában készült."[22]

Kotsis Iván sokat foglalkozott a reneszánsz és a barokk építészettel, ez az épület az utolsó történeti stílusú épületei közé tartozott. Az ezután tervezett Regnum Marianum épülete után elhagyta az építészettörténeti stílusok tipikus formáit.[23]

Kotsis, aki tanulmányai és utazásai révén behatóan ismerte az itáliai, német és osztrák barokk építészetet fontosnak tartotta, hogy az eklektikus építészetben, a neostílusokban a barokk formakincset ne a német és osztrák területről importáljuk, hanem hazánk 18. századi emlékeit idézzük fel.[24] Ennek megfelelően a templom bazilikális szerkezetű, kereszthajós, a négyezetet csehsüveg boltozat fedi. A főhomlokzat az úgynevezett „Il-Gesú-típusba" sorolható, de sok hazai rendi templom és zárda kialakítása inspirálta a kialakítását. A terveken szerepel a zárda előtti kert terve is, az ún. Mária kert, amelynek közepén a hatalmas Immaculata szobor magasodik.

Részleteiben Kotsis korai munkáinak több eleme is felfedezhető, így neobarokk, eklektikus épületeire oly jellemző hatalmas pilaszterek, félpillérek, sarokarmírozások. (a következő képeket közölte: Magyar Építőművészet 1926 XXVI. évf. I. szám.)

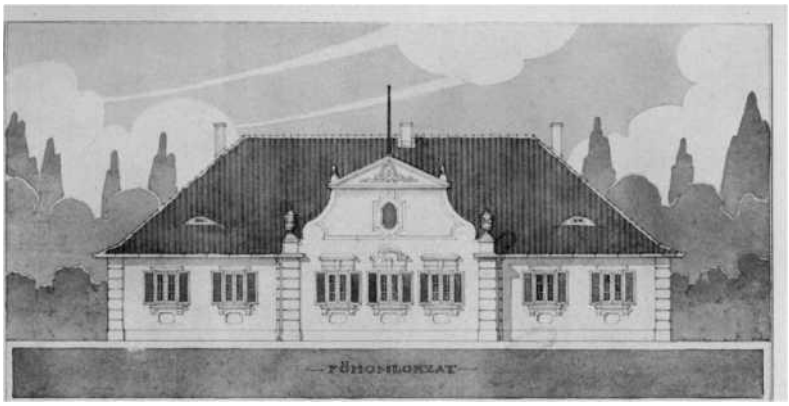

Vagy a kis csarnokok, pavilonok hatalmas rácsos ablakai, felépítményei:

[22] Kotsis I.: Életrajzom 2010.(szerk.: Prakfalvi Endre)
[23] Kotsis I.: Életrajzom 2010
[24] Kotsis I. Magyar Építőművészet 1912. X. évf. 37.o. Magyar Építőművészet 1914. XII. évf. 1.o.

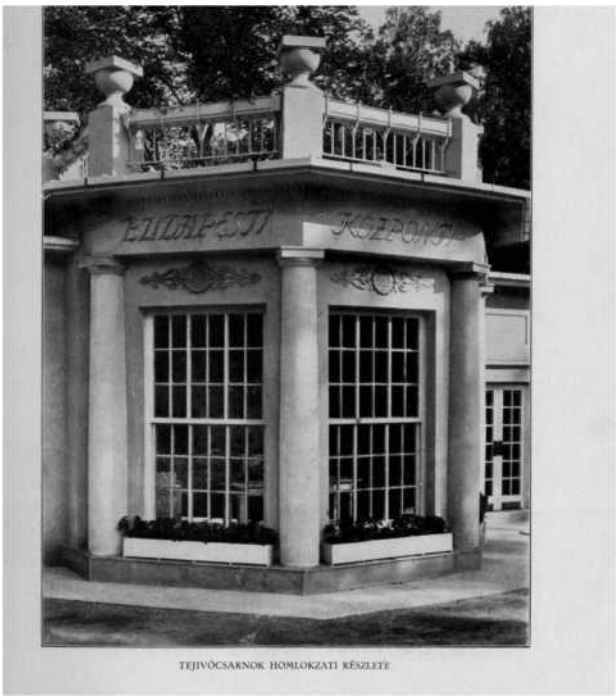

TEJIVÖCSARNOK HOMLOKZATI RÉSZLETE

Kedvelte a kő-műkővázákat:

LEJÁRÓ A TÓHOZ

HOMLOKZATOK A KERT FELŐL
NYARALÓ BALATONBOGLÁRON

A templom és rendház tervéért 1927-ben a Képzőművészeti Társulat a Társulat építészeti nagydíjával tüntette ki.[25]

2.2.4. *A neobarokk hazánkban*

[25] Pamer Nóra: Magyar építészet a két világháború között 2001.21.o

A Kotsis által megformált épület neobarokk stílusa könnyen befogadásra talált az 1920-as évek Horthy-korszakában. Bár a stílus maga a 19. századi historizmus továbbfejlődése, azonban, hogy 1920 után népszerűbb lett, nem csak ennek a folyamatnak az eredménye. Az első világháborút lezáró igazságtalan békeszerződést és annak körülményeit - természetesen - hatalmas tragédiaként élte meg az ország lakossága, és ezt a tragédiát nagyon hamar a török uralomhoz kezdték hasonlítani, a megcsonkított ország helyreállítását pedig a törökök kiűzése utáni újjáépítés párhuzamaként fogták fel. Az újjáépítés stílusa a 17. században a barokk volt, így természetes választásnak tűnt a 20. században a neobarokk stílus alkalmazása. Ráadásul az egész népet átitatta egyfajta nosztalgia az Osztrák-Magyar Monarchia és az uralkodó Habsburg-család iránt, kikhez szintén több szálon kötődik a barokk stílus.[26]

Szekfű Gyula a korszak úgynevezett úri társadalmát neobarokk társadalomnak nevezte, amely társadalomnak a korszak neobarokk építészete felelt meg a legjobban.[27] A neobarokk épületek többnyire egyházi megrendelésre készültek, és azon belül is a szerzetesrendek voltak, akik jobban ragaszkodtak ehhez a stílushoz.

2.2.5. A templom építése

Maga az építész ezt így fogalmazta meg egy későbbi írásában: *„az építtető kívánságának megfelelően az épületcsoport a XVIII. század dunántúli alakzatainak történelmi hangulatát tükrözi vissza, annak provinciális jellegében, egyszerű tömegeivel, és takarékoskodva a formákkal, amely utóbbiak csak a toronysisakon csendülnek ki hangsúlyozottabb akkorddá.”*[28] A Kotsis Iván által tervezett zalaegerszegi IV. Károly király emléktemplom mintaértékűnek is számított, hiszen közel felépülése után több hasonló, meghatározó épület épült: Walder Gyula tervei alapján épült a ciszterci rend gimnáziuma Budán (1927-1929), ami mellé néhány évvel később megépült a hasonló stílusú Szent Margit gimnázium (1931-1932), illetve 1938-ra a Szent Imre templom.

Az építkezés 1925. július 28-án kezdődött, és gyorsan haladt.

A templom építés közben, forrás Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia irattára)

[26] Pamer Nóra: Magyar építészet a két világháború között 2001.18.o
[27] Szekfű Gyula 1934 Három nemzedék és ami utána következik 410.o.
[28] Kotsis I.: Épületek és tervek 1945.70-71.o.

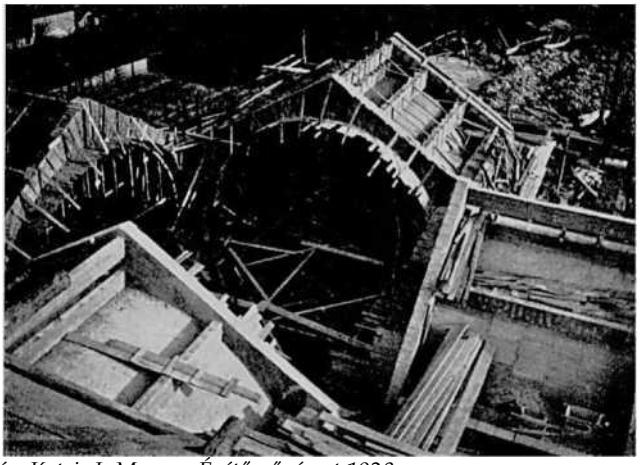

A templom építés közben, forrás: Kotsis I. Magyar Építőművészet 1928

Kotsis Iván 1928-ban így írt erről: a munkálatok lebonyolítása, bár az építkezésen számos nehézség is felmerült, *„mindvégig oly ideális harmóniában folyt le, amely úgyszólván párját ritkítja. Intencióim kivétel nélkül minden egyes esetben megértésre és elfogadásra találtak, amely körülmény nemcsak megkönnyítette munkámat és fokozta kedvemet, de biztosította az építkezés sikerét is. [...] Az építkezés során tömérdek kéz hordta össze munkájának legjavát."*[29] *„A tervek elkészítésében régi munkatársai, Kracsun Virgil és Krén Ferenc építészek működtek közre. A vasbeton szerkezetet Jemnitz E. Zsigmond tervezte. Az építkezés helyszíni ellenőre Moldoványi Béla kir. műszaki főtanácsos volt.*

A fővállalkozó Müller István okleveles mérnök volt. A parafaszigetelő-munkákat a budapesti Parafakőgyár Rt.,az ácsmunkákat Eckhardt Ferenc, a bádogos munkákat (benne a toronysisak és a lanterna vörösréz fedését is) Steiner Ármin és Ferenc budapesti műbádogosok és ércáru-gyárosok cége végezte. A dekoratív műkőmunkák kivitelezői is: az időközben elhunyt Vögerl Alajos és Szabó Rezső, utóbbi készítette a belső gipszmunkákat is. Műkőlépcsők és lábazatok: Horváth István, a díszkovácsmunkákat Berkes Kálmán és fia készítették. Asztalosmunkák: Lendvay László és fia, Lendvay Pál. Szegezőlakatos munkák: D. Horváth Imre, Mázoló- és szobafestő munkák: Klosovszky Ernő és társa Péntek Ernő. Üvegesmunkák: Grünwald Ernő. A rendház bádogos munkája: Portisch János. Villanyvilágítást és a villámhárító berendezést Orsovszky István szerelte fel, a főoltár műmárvány-munkáit Neuhauser János, a szószéket Kraft István faszobrászmester készítette el. A főoltáron lévő szobrokat Meyer Sándor szobrász alkotta. A főoltár felszerelését az Ecclesia Egyházművészeti Rt. szállította. A főbejárati Szent Ferenc szobrot és az Immaculáta szobrot Visnyovszky Lajos szobrász készítette."[30]

A templom és a rendház építését 1926-ra fejezték be, de a templom ünnepélyes felszentelésére csak 1927. szeptember 25-én került sor, a misét gróf Mikes János szombathelyi megyéspüspök pontifikálta a hatalmas, ünneplő tömeg jelentlétében. A szószéket Zita királynő adományozta a templomnak.

[29] Magyar Építőművészet 1928. XXVIII. évf. 4.szám 28.o.
[30] Magyar Építőművészet 1928. XXVIII. évf. 4.szám 28.o.

Az ünnepi szentmise, forrás: Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia irattára)

Az ünnepi szentmise, forrás: Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia irattára)

Az ünnepi szentmise, forrás: Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia irattára)

A templomot az utolsó magyar király, IV. Károly emlékére készítették, aki nem sokkal korábban, 1922-ben halt meg Madeira szigetén, távol Magyarországtól, Ausztriától.

A felszenteléskor készült képeket nézve szembeötlő, hogy kevés, de látványos változtatást hajtottak végre az eredeti tervekhez képest. Így a toronysisak aránya és a koronázó kereszt formája változott, és végül ide nem építették be az óraszerkezetet csak egy íves párkány készült, lejjebb a harangtoronynál az óralapot imitáló tábladísz készült el, ezzel kissé megváltozott a tervezett ablak és tervezett tükörmező kialakítása. A timpanon tetejére több vázadíszt helyeztek el, a mezőbe az istenszem helyett, nagyobb méretű barokk ívelésű relief került.

A legnagyobb változás a középrész alsó zónájában tapasztalható. Az egész homlokzati tagolás

megváltozott, kiszélesedett.

A terveken a neobarokk ívelt kaput és a felette álló fekvő ovális alakú ablakot kilépő,

Kotsis I. Magyar Építőművészet 1926 *Kép: Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia irattára)*

szabadonálló oszlopok fogták közre, amelyek párkányán egy-egy vázadísz állt. A kapuzatot, magas talapzaton álló, óriás iker félpillérek fogták közre, amelyek felfutottak egészen az alsó zónát lezáró főpárkányig. A rézsűsen kilépő középrészt sarokarmírozások tették még hangsúlyosabbá. A megépült középrész egészen más lett. A homlokzat szélesebbé, lépcsőzetessé vált. A kapuépítmény jobban kilépett és a Walder Gyulánál is több helyen fellelhető, barokk fonatdíszes, felefelé szélesedő falpillérek keretezik az építményt, tetejére kis kápolnaszerű fülkét állítottak, ami elé Szent Ferenc szobrát helyezték el. A kapu mellett a lépcsőház és az orgonakarzat melletti helyiség ablakai 1-1 tengelyt képeznek, amelyeket, óriás, az egész szint magasságát áthidaló ión fejezetű féloszlopokat, pilasztereket állított be Kotsis. Majd ezt a lépcsőzetes középrészt zárják le a vízszintesen vonalazott sarokarmírozások.

Az 1928-ban publikált terveken már a megvalósult kialakítás látható, de a timpanon díszítése még Istenszem, de az órapárkány lejjebb került, és óra volt benne.

A rendház kiépítése hasonlatos a tervhez, csak a tetőzet dísze maradt el és kicsit átalakult a tengelykiosztás is.

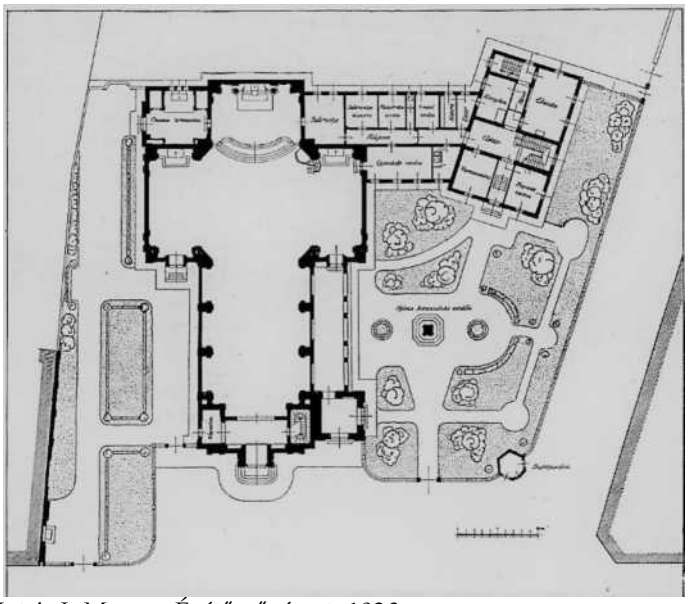

Az alaprajz, forrás: Kotsis I. Magyar Építőművészet, 1928

Szintén kis mértékben módosultak a telek sarkán elhelyezett újságos pavilon ablakai. Az 1926- ban megjelent látványterven eredetileg hosszabb, így keskenyebbnek ható ablakok alacsonyabbak lettek, ezáltal a pavilon megjelenése is zömökebb hatást kelt az eredeti

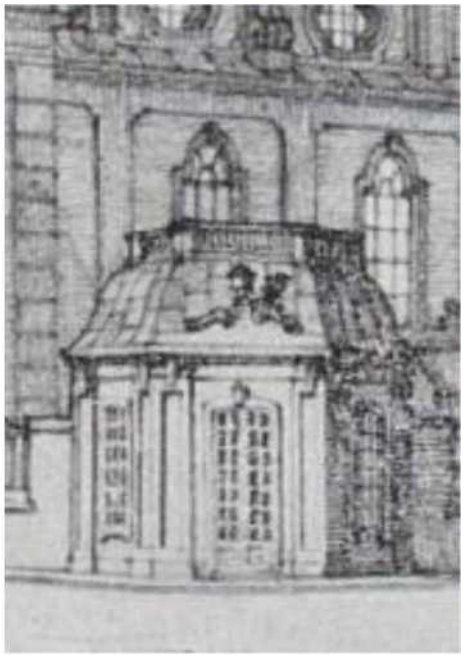

elképzeléshez képest. Tetődíszítése ugyancsak visszafogottabb módon készült el.

A korai képeken látható a kerítés kialakítása is. A falazott mellvéd felett kőrácsos felépítmény állt, a kapukon pedig már akkor ott voltak a hatalmas kővázák.

Kotsis I. Magyar Építőművészet 1928 *Kotsis I. Magyar Építőművészet 1926*

Kotsis I.: Magyar Építőművészet 1928

A Magyar Építőművészet 1928-ban megjelent számában[31] számos részletről közöltek képeket, amelyeket Kotsis Iván készített, így a belső részletek jól megfigyelhetők. (ld. mellékletek)

A templom harangjai 1919-1928 között készültek.

A templom és rendház 20. századi története

Az 1938-as Szentév idején került a Mária kertbe a Szent Korona szobor. A templomot 1942-ben plébániatemplommá nyilvánították. A 2. világháborúban jelentős károkat nem szenvedett.

[31] Magyar Építőművészet 1928. XXVIII. évf. 4.szám

A templom 1944 körül, forrás: https://mandadb.hu/tetel/176294/Zalaegerszeg

A templom 1949 körül, forrás: https://mandadb.hu/tetel/176295/Zalaegerszegi_reszletek

Az állam 1950 nyarán a szerzetesrendektől megvonta a működési engedélyt, így a zalaegerszegi ferenceseknek is el kellett hagyniuk kolostorukat és az épületbe a megyei hadkiegészítő parancsnokság költözött. A templomot a szombathelyi egyházmegye vette gondozásába. 1989. szeptember 15-én Dr. Konkoly István szombathelyi megyés püspök úr adta vissza a templomot a Szűz Máriáról nevezett Ferences Tartománynak.[32] Az ünnepi szentmisén Dr. Habsburg Ottó is jelen volt.

[32] http://www.ferencesekzeg.hu/tortenet/

A templomon alaprajzában, tömegében az elmúlt csaknem száz évben összességében kevés helyen történt változás. A templom előkertjének Gasparich utcai sarkán álló pavilonját 1968-ban már a kialakított járda választotta el a lekisebbített előkerttől.

Légifelvétel 1968-ból, forrás: fentrol.hu 1968-0051-9713

Légifelvétel 1968-ból, forrás:fentrol.hu 1979-0065-5986

Ugyanezt az állapotot látjuk az 1979-ben készült képen is, majd 1984-re a Gasparich utca úttestének szélesítésekor elbontották az újságosstandnak helyet adó kis építményt.

Légifelvétel 1968-ból, forrás: fentrol.hu 1984-0142-8733

Szintén állt még 1984-ben a mai Mindszenty kert mentén álló egyszintes épület, amelynek a templom felé eső nyugati tűzfalát klasszicizáló architektonikus kiképzés takarta 1926 óta.

Kotsis I. Magyar Építőművészet 1928

Mivel későbbi ábrázolás nem áll rendelkezésünkre, csak annyit jelenthetünk ki biztosan, hogy valamikor 1984 után bontották le a díszes oldalhomlokzatú épületet. A telek a városi tanácsé lett, -a rendszerváltás után pedig az önkormányzaté. Az ingatlant 2015-ben igényelte vissza az egyház, ahol Grácián testvér, a Jézus Szíve templom plébánosának irányításával kialakították a Mindszenty kertet. *„A park természetesen össze lesz kötve a templommal, az épület onnan nyíló bejáratánál ugyanis egy rámpát alakítunk ki, hogy a mozgássérültek is könnyen be tudjanak jönni, mivel jelenleg nehéz és körülményes számukra a bejutás a főbejáraton keresztül. A kertet egyébként reggel*

nyitjuk és este zárjuk majd, s nagyon szeretnénk, ha sokan ellátogatnának hozzánk. Ide bárki bejöhet majd elcsendesedni és imádkozni kicsit.” (Grácián testvér)[33]

De nem maradt érintetlen a templom és rendház telkének déli határa sem. Az 1928-as térképet, és a vele közel egyidőben, a templomról déli irányból készült fényképet összevetve látjuk, hogy a szerzetesrendnek a templom körüli faltól délre még egy hatalmas telek állt a rendelkezésére, amiben a gyümölcsöskertet alakították ki, közepén kőpadokkal körülvett medencével.

Zalaegerszeg-Ola, 1928, internet

Országos Széchényi Könyvtár - képeslapok

Ennek a kertnek a felszámolása több lépcsőben történt. Bár pontos időpontot nem tudunk megjelölni, az 1968-ban készült légi fotókon a templom kerítésétől délre négy lakóházat találunk a Virág Benedek utca északi oldalán.

[33] https://www.magyarkurir.hu/hirek/mindszenty-parkot-alakitanak-ki-zalaegerszegen

Légifelvétel 1968-ból, forrás: fentrol.hu 1968 1968-0051-9755

Ezek a tipikus „Kádár kocka" házak legfeljebb egy-két évvel a kép készülése előtt épülhettek, így legkorábban 1966-67-re tehetjük a Virág Benedek utca kialakítását tehát a telek leválasztása is körülbelül ebben az időszakban történhetett meg. A megmaradt kert nyugati részén franciakertet alakítottak ki, mellette sportpálya körvonala fedezhető fel. A telek keleti részén kisebb, téglány alakú melléképületek állnak.

A kerítést valamikor a 20. század második felében átalakították, jellegtelen vaskerítést raktak be a lábazat fölé.

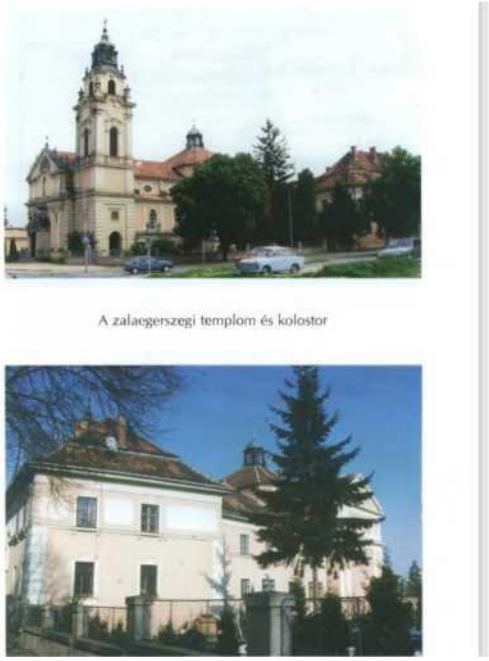

A kerítés 2004 körül, forrás: Rácz Piusz OFM: Ferencesek az ország nyugati részén, Zalaegerszeg, 2004.

A templom nyugati homlokzatán helyezte el Kotsis a nyitott loggiát.

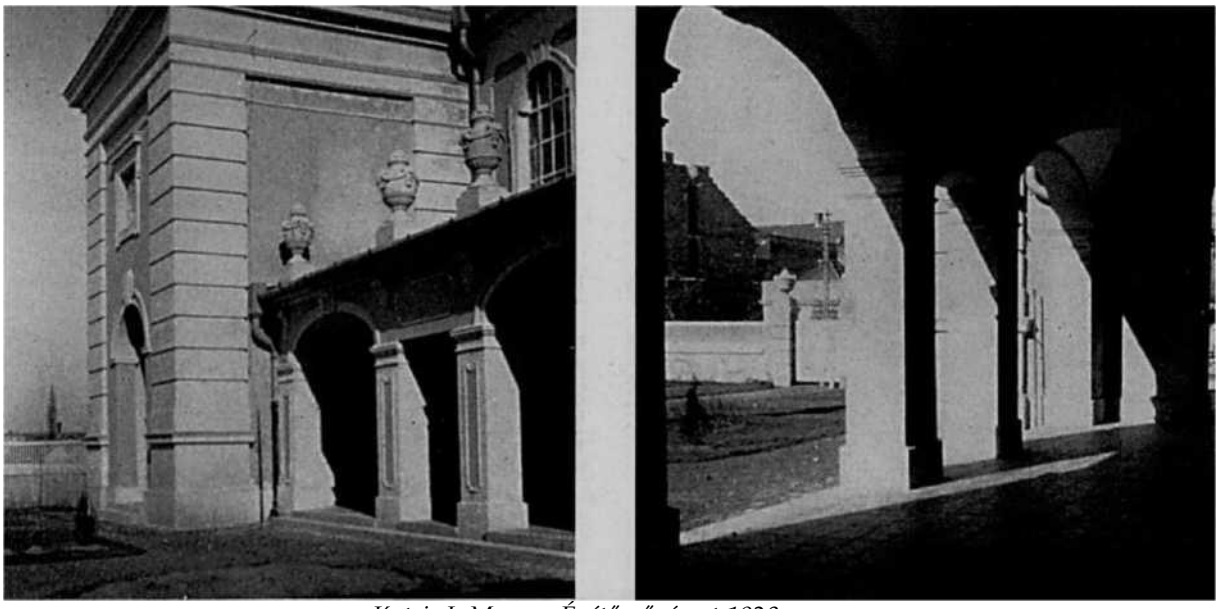

Kotsis I. Magyar Építőművészet 1928

Ezt az itáliai hatást mutató épületrész nyílásait valamikor 1970 körül befalazták. Egy 1968 áprilisában készült felvételen a loggia sötét nyílásait még felismerhetjük, azonban a hasonló szögből készült 1975-ös évi képen már nem láthatók a sötét nyílások, tehát valamikor 1968 és 1975 között falazták be a nyílásokat és alakították ki a zárt teret.

Légifelvétel 1968-ból, forrás: fentrol.hu 1968-0051-9713

Légifelvétel 1968-ból, forrás: fentrol.hu 1975-0008-3082 Az így kiépített vizesblokkal ellátott helyiséget később plébánia hivatalként használtak, majd biblia órákat, hittanórákat tartottak ott.[34] 2000-ben egy felújítás után itt alakították ki a Szent Ferenc téli kápolnát, ahol októbertől áprilisig a

[34] Csomor Erzsébet nyugalmazott levéltáros szíves szóbeli közlése

liturgiát, szertartásokat végzik hétfőtől szombatig.[35]

A templom eredeti külső színezése csak falkutatás, illetve festő restaurátori kutatás keretében állapítható meg, azonban fennmaradt egy távlati kép 1971-ből, amin látszik, hogy ekkor az épületegyüttes külső színe sárga volt. A 20. század első évtizedeiben épített neobarokk épületek zöme jellemzően sárga festést kapott, valószínűsíthető, hogy a IV. Károly emléktemplomot is sárgára festették eredetileg, míg a pilaszterek, párkányok és egyéb architekturális tagoló és dísztőelemek fehérek lehettek.

A Jézus Szíve templom 1971, forrás: Fortepan, Lechner Nonprofit Kft. Dokumentációs Központ

A templom belső részeit sem kerülték el a kisebb változtatások: A szentély előtti rekesztőt, a lettnert és az abban elhelyezett rácsos ajtószárnyakat 1989-ben bontották el, és alakították ki a ma is látható oltárhoz vezető lépcsőt.[36]

[35] http://www.ferencesekzeg.hu/tortenet/
[36] Csomor Erzsébet nyugalmazott levéltáros szíves szóbeli közlése

A templombelső 1989 előtt, forrás: Serényi Árpád (Jézus Szíve Plébánia irattára)

A padok 1930-ban kerültek ide, az orgona 1958-ban. A templomot 1996-ban belülről kifestették, 1997-ben a padolat lecsiszolták. A szentély a 70 éves jubileumra új márvány burkolatot kapott. Ekkor került a templomba az új oltár és az ambó is. 2001-ben új keresztelőkutat hoztak a templomba Németh János helyi kerámiaművész adományaként. 2003 őszén a templom és a kolostor külső homlokzatát is elkezdték felújítani, amivel 2004 szeptemberére végeztek. A rendházbelső 2002-ben került felújtásra.

A „Ferencesek Zala szívében" című, 2007-ben publikált kiadványban még látható a templom eredeti szürke-fehér belső színezése. Ezeket a képeket összevetve a Serényi Árpád által a templom felszentelésekor készített, a templombelsőt ábrázoló képeivel megállapíthatjuk, hogy a fekete-fehér képeken érzékelhető szürke-fehér tónusú festés a valóságban is minden bizonnyal szürke-fehér színű volt.

A templombelső 2007-ben, forrás: Rácz: Ferencesek Zala szívében 2007

2013-ban az állandósuló beázások miatt teljes tetőcserét végeztek, ekkor kissé átalakult a zárda tetőzete. A templomtérbe a falakra befolyó víz annyira megrongálta az eredeti szürke-fehér

falfestést, hogy szükséges volt a teljes belsőt kifestése. A templombelső ekkor kapta meg a jelenlegi rózsaszín-fehér-sárga neobarokk, látszatarhitekturális festést és a márványos falszíneket. [37]

Saját felvétel, 2022

Az elmúlt években került sor a kerítés vasrészeinek cseréjére. 2015-ben alakították ki a templom keleti oldalának kertjét, benne Mindszenty bíboros szobra áll, Raab Péter alkotása.

[37] Csomor Erzsébet nyugalmazott levéltáros szíves szóbeli közlése

A zalaegerszegi rendház pecsétje

2.2.6. Külső és belső építészeti leírás

Nagy méretű, széles saroktelken, az ingatlan északi és nyugati határán beépítésben álló szabálytalan épületegyüttes három udvarral. A templom az északi telekhatáron áll, keresztalaprajzú, bazilikális jellegű, homlokzatán egytornyos, négyezete felett szabálytalan nyolcszög alaprajzú kupolával, amin lanterna áll, egyenes szentélyzáródású. A templom északi homlokzatához tapad a magas harangtorony. A szentélyhez keletről kripta kapcsolódik. A kétszintes, téglány alaprajzú rendház a templom szentélyéhez nyugatról alacsony 4 tengelyes nyaktaggal kapcsolódik. A téglány alaprajzú kétszintes rendház főhomlokzata északra néz, díszes bejárata felett barokk íves előtető áll.

A telket falazott és kovácsoltvas elemekkel kiegészített kerítés fogja közre.

Az épületek és a kerítés neobarokk jellegű.

A három kert rendezett, több szakrális jellegű szobor található bennük.

A templom egyhajós és kereszthajós, dongaboltozattal fedett, a négyezet csegelyes fedésű. A falakat gazdag neobarokk látszatarchitektúra-festés borítja. Oltárai, szószéke építéskoriak. Részleteket ld. értékeltár

3. MŰEMLÉKI ÉRTÉKLELTÁR

Az értékleltár részei az *Övr.* 3. mellékletének 2. Értékleltár című fejezetének való megfelelés szerint:

Jelmagyarázat a táblázat színeihez (a térbeli azonosítást segítő jelölések ettől függetlenek):[38]

Műemléki értéket képvisel. Azaz a *Kötv.* és *Övr.* szerint az értékleltárba felvett elem, jellemzően építéskori elemek, amelyeket az *Övr.* 56. §-a szerint anyagukban kell megőrizni, felújítani, konzerválni, restaurálni. Ez alól kizárólag a *Kötv.* 43. § (5c) bekezdés szerinti elemek jelenthetnek kivételt.	M
Megtartásra javasolt elem. Olyan szerkezetek vagy egyéb elemek, amelyek nem építéskoriak, hanem későbbi felújítások, átalakítások során kerültek az épületbe, és kialakításuk semlegesen vagy jól illeszkedik a történeti terekbe. Ezek az elemek nem képezik a *Kötv.* és *Övr.* szerinti értékleltár részét, ugyanakkor néhány esetben célszerű az egyértelműség kedvéért szerepeltetni azokat.	T
Tervezői szándék szerint átalakítható. A műemléki érték érvényesülését szem előtt tartva eltávolítható, bontható, átalakítható elemek. Ezek az elemek nem képezik a *Kötv.* és *Övr.* szerinti értékleltár részét, ugyanakkor néhány esetben célszerű az egyértelműség kedvéért szerepeltetni azokat.	SZ
Bontása, eltávolítása vagy cseréje javasolt. Olyan elemek, amelyek kifejezetten negatív hatással vannak a műemléki érték érvényesülésére, ezért bontásuk, eltávolításuk és például a történeti jellegű megoldással való cseréjük javasolt. Ezek az elemek nem képezik a *Kötv.* és *Övr.* szerinti értékleltár részét, ugyanakkor néhány esetben célszerű az egyértelműség kedvéért szerepeltetni azokat.	B

Műszaki állapotjelzők az *Övr.* 13. melléklet 5. pontja alapján:
7 - kiváló (helyenként kisebb felületi avulás);
6 - jó (helyenként kisebb felületi hibák, károsodások);
5 - megfelelő (jól látható felületi avulás);
4 - közepes (helyenként hibák, károsodások);
3 - rossz (helyi anyaghibák, szerkezeti károk);
2 - nagyon rossz (összefüggő anyaghibák, szerkezeti károk);
1 - műemléki értékét elvesztette;
0 - hiányzik (nem ellenőrizhető)

[38] Az épület ugyan nem védett műemlék, de a könnyebb szerkezeti rangsor felállítása érdekében az örökségvédelmi kritériumok alapján rendszerezzük a részleteket.

3.1. Épület beépítési módja, telken belüli elhelyezkedése, településképi szerepe

Az ingatlan-nyilvántartási alaptérkép 2022.01.03 napján érvényes jogerős állapotot mutatja.

Leírás	Datálás és értékelés
Településképi szerep	
	1925-1927

A Zalaegerszeggel összeépült egykori Ola település főutcáján, a mai egyesített város északkeleti részén, két utca által határolt nagyméretű saroktelken álló épületegyüttes tömegével, méretével, magas harangtornyával, színezésével meghatározza a közvetlen környezetét, az utcaképet és a településrész sziluettjét. A magas torony tájékozódási pontot jelent, a körülötte épült jellegtelen modern épületektől elkülönül, egyedülálló érték. A templom főbejárata előtti kisebb teresedés szerves része a városi közlekedésnek.

Az épület településképi értéke kiemelkedő.

Beépítési mód

A telek nagyobb része beépített. Az északi telekhatáron áll a templom, bejárata az utcáról, a kis 1925-1927, 20. század teresedésről nyílik, a nyugati telekhatár közepén, második fele utcavonalra épült a rendház, amit csak keskeny

gyepsáv választ el a járdától, de ennek az épületnek a bejárata nem innen, hanem az előkertből nyílik. Köztük és a fennmaradó telekhatárokon falazott, kővázákkal koronázott pillértagos, kovácsoltvas kerítés zárja körbe az ingatlant. A telken még egyéb építmények is állnak, valamint a nyugati részen rendezett park, délkeleten kert terül el.	A telek beépítése értékes, a mostani beépítéssel jól megközelíthető a templom és a rendház is. Az újonnan épült melléképületek, építmények igazodnak a telek léptékéhez.

Tömegalakítás		
A templom keresztalaprajzú, egyenes szentélyzáródású, zárt tömbje lépcsőzetes, bazilikális szerkezetű, az oldalhajók alacsonyabbak, az	1925-1927, 20. század második fele	M

északnyugati sarkon kapcsolódik hozzá a tagolt tömegű, magas campanile. A kereszthajó nyugati oldalához kisebb léptékű nyaktag kapcsolja össze a templomot (ebben van a sekrestye, felül az oratórium) a rendház téglalap alaprajzra épült kétszintes, manzárdtetős épületével. A szentély keleti falához téglány alaprajzú, alacsonyabb, önálló nyeregtetős, timpanonnal díszített kripta kapcsolódik. A tetőidomok követik a tömegeket. A négyezetet kimagasodó, szabálytalan 8 tömegét csillagszerű gúlasisak fedi, amit kis vörösréz lanterna koronáz.	Kellemes léptékű, aszimmetrikus tornyával a hagyományos, itáliai templomépítészet tömegformáit is mutató együttes.	

Csatlakozó kerttel való viszony		
Az épület körül rendezett park és kert húzódik. A nyugati részen kiépített Mindszenty emlékpark szabályos utakkal és virágágyásokkal alakított. A templom mögötti kert, ami a rendházhoz is kapcsolódik rendezett. A harangtorony mögötti kiskert közepén, magas füzérdíszes, neobarokk elemekkel gazdagított oszlopon áll Mária Immaculata szobor, tőle északra kisebb léptékű angyal szobra. (részletek: ld. kert)	1925-1927, 20. század második fele Rendezett, értéket jelentő kert.	M

3.2. Belső térstruktúra

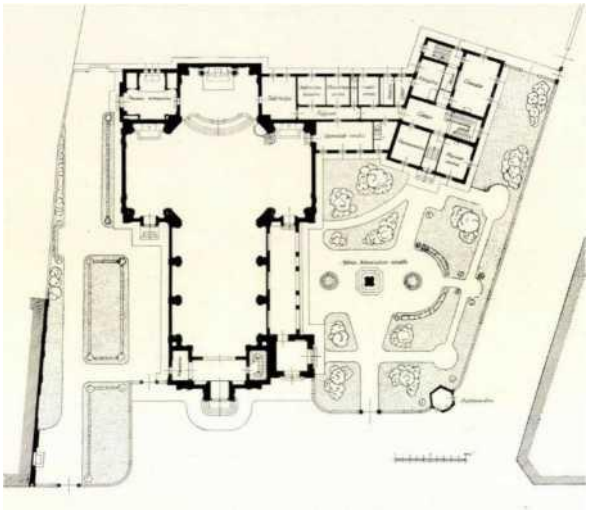

Datálás és értékelés

1925-1927, 20.században
több ütemben

Értékes

Keresztalaprajzú, egyenes szentélyzáródású, bazilikális elrendezésű templom, a főhomlokzat nyugati sarkába állított toronnyal. A szentély keleti falához kripta, a nyugati falához kapcsolódik rendház
A templom egyszintes, a kripta két lejjebb van.
Az előtérből az ajtóval leválasztott lépcsőfokkal

előcsarnokba
érünk, ahonnan nyílik a karzat és toronyfeljárat. A főhajó nyugati részéhez egykor nyitott loggia kapcsolódott, ma itt kápolnát alakítottak ki. A kereszthajó nyugati falának déli végéről nyílik a rendház egyik bejárata. A szentély járószintje pár lépcsőfokkal feljebb van. A szentélyből keletre a kripta, nyugatra a sekrestye nyílik.
A templom terei dongaboltozattal fedettek, a négyzetes csegelyes, a karzatalj, a kórus különterme

síkmennyezetes.

3.3.Homlokzatok

Északi (főhomlokzat)

	Leírás	Datálás, állapot és értékelés
	Homlokzati tagolás, anyaghasználat	
Homlokzati tagolás	Neobarokk stílusú homlokzat az itáliai korabarokk templomhomlokzatok letisztult változata (Il Gesú, Sta. Susanna). A közép felé lépcsőzetesen előugró párhuzamos síkokkal a homlokzat függőlegesen egy széles, a bejárati kapuépítményt magába foglaló középmezőre, ezt keretező 1 tengelyes axisokkal és a széleken vízszintesen vonalazott falsarkokkal osztott. Ez az osztás az erősen profilozott, golyvázott főpárkány felett is megmarad, de a széleken	1925-1927 A színezése felújításra szorul.

átalakul volutákká. Az egész homlokzatot díszes timpanon zárja le, amelynek közepében lantablakszerű formába elhelyezett dombormű áll.
A homlokzatot vízszintesen a léptetését követő oszlopszékként képzett lábazat, felül a golyvázott párkányok osztják, az alsó zóna kétszintes.
A homlokzat nyugati széléhez a kissé visszaléptetett harangtorony kapcsolódik. (leírását ld. lejjebb)
Lábazat: Alul szürkére mázolt műkőlapokkal burkolt.

1925-1927

4 - közepes

Architektonikus díszítés

Az alsó zóna: A tengelyeket a lábazatként végigfutó, profilozott lezárású oszlopszékeken álló ión fejezetű óriásfalpillérek osztják.

Érték

Ezek egészen felülfutnak az alsó zónát lezáró teljes főpárkányig, amelynek profilozása impozáns: lemez, kíma, szíma és hullám profilú tagozatok felett fogrovatsor vonul

végig, amelyet erősen kilépő ugyancsak tagolt koronázópárkány zár le.

A falpillérek fejezetét a falpillérekben fehér húzott falsáv köti össze. A homlokzat szélét széles vízszintesen vonalazott armírozás keretezi.

A szélső tengelyek alsó részében ívelt sarokkal képzett faltükrök állnak, ezek felső részének lezárás, a közepén félkör alakú vakolatdísz lóg bele a tükörrészbe. Ezek közepén álló ovális vakolatdísz található, valamint 1-1 emléktábla (ld. lejjebb) A tükörmezők felett, a felső szakaszban 1-1 szegmensíves lezárású 8 szemes ablak áll, amelyeket széles, profilozott széles szalagkeret fogja körbe, felül ívelt barokk szemöldökpárkány hangsúlyozza.

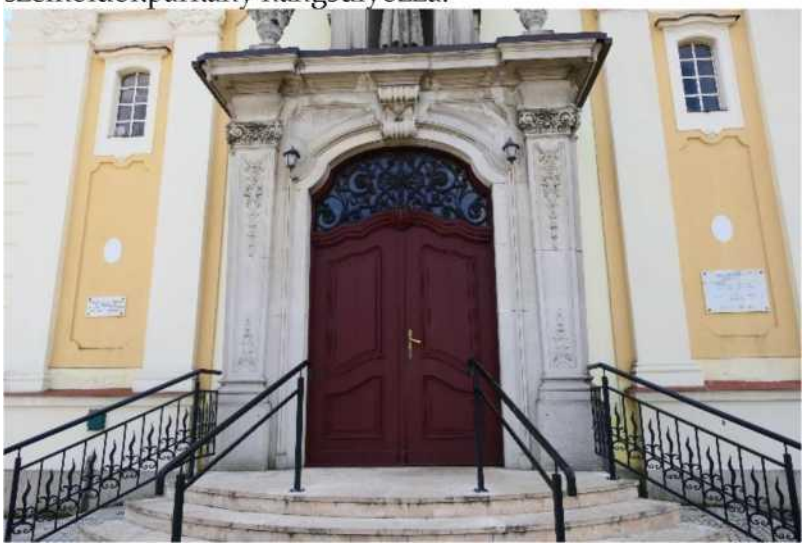

A középrész: A Walder Gyula stílusát követő, hangsúlyos, jelentősen kilépő neobarokk kapuzat középrészén barokk ívű, felülvilágítós kétszárnyú ajtó áll.

A szegmensívesen záródó nyílás két oldalán szögletes, hálós és rózsás fonatdíszes felfelé szélesedő, gazdag ión fejezetű pillérek támasztják alá a kapuzat tetőzetének közepére helyezett, kápolnaszerű építmény elé állított Szent Ferenc szobrát. (ld. lejjebb)

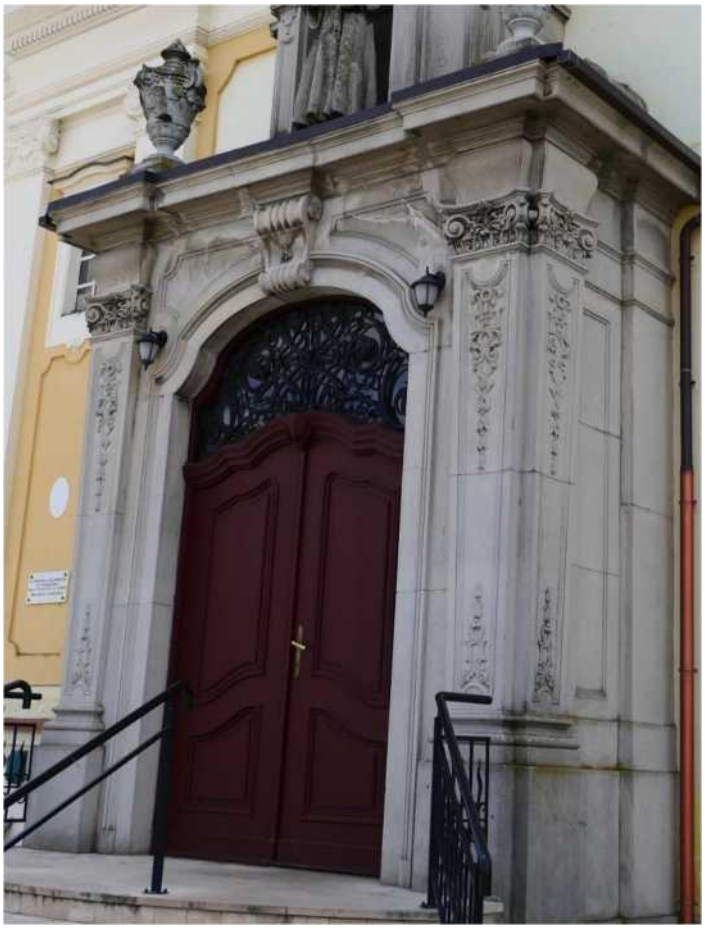

A kápolna közepén félköríves bejáratot alakítottak ki, efölött a lezárása barokk ívelésű, széleihez csigás, tagolt voluták tapadnak, felül vázák díszítik.

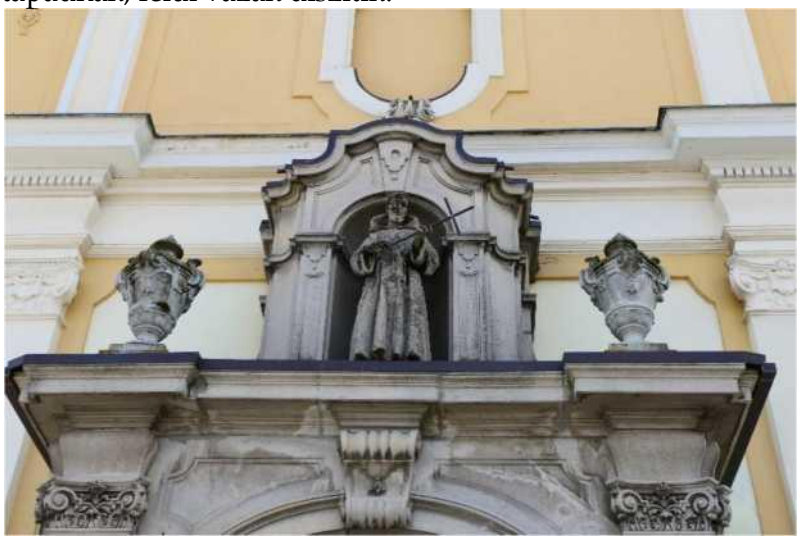

A felső zóna:

A háromzónás felső rész szakaszait barokk lezárású tükörmezős pilaszterek tagolják, a falmezők ugyancsak barokk tükrökkel tagoltak, a szélső zónákban a tükrök közepén szalagos, csüngős barokk gipszdísz látható. A középmezőben álló ovális, füles, profilozott keretezésű, befalazott ablak áll, záróköve csigadíszes, alsó ívén csigadísz emelkedik ki. A felső részt golyvázott, profilozott párkány

zárja, középen az ablak felett ívesen kilép. A széleken 1-1 voluta áll.

A lépcsőzetes timpanon falsávos osztású, középen reliefdísz áll. A párkányon 4 vázadísz magasodik, középen egy hatalmas kereszt áll.

Alsó zóna 1+K+1. A karzatablakokat díszes, széles

1925-1927

5 - megfelelő

Nyílás-rendszer

Érték

A kapuzat egy tengelyes.
A felső zóna közé befalazott álló ovális ablak áll.

Felület-képzés	A homlokzat vakolt, sárgára festett, a keretező falsávok, ablakkeretek, párkányok fehér színre festettek. A középmezőben álló kapuzat szintén fehér tábladísz előtt áll.	1925-1927 4 - <u>közepes</u> Érték

Díszítőelemek, homlokzati elemek

	Kapuzat: 2 db barokk műkő vázadísz a párkány szélein. (Vögerl Alajos, Szabó Rezső munkái)	1925-1927 5 - megfelelő

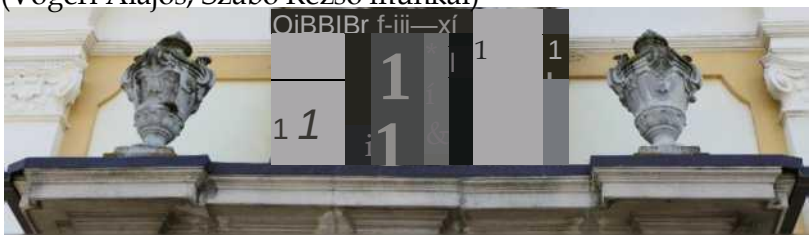

Szent Ferenc szobor (Visnyovszky Lajos szobrász)

Egyéni jelzés		Érték

A kápolnaszerű épület hátsó részén, a falhoz közel 1-1 kisebb végdísz áll, melyből lángcsóva nyúlik ki. (Vögerl Alajos, Szabó Rezső munkái)

A timpanon tetején, a két oldalon 3-3 db, négyszöghasáb talapzatra állított, lángdíszes fejezetű műkő vázadísz áll. (Vögerl Alajos, Szabó Rezső munkái)

Kereszt

Relief: Istenszem, oldalán felhők között repkedő angyalokkal, 1927 körül, később alakítva

Emléktábla

	w TiMPLO/ w . • • •;-■ V szivi iszr- rTÉíí IV. KARCÜ ı .üKAiv TMJ,1(r t . A FERENCESEK LETELEPEDÉSÉNEK 80. ÉVFORDULÓJÁRA: HÁLÁS TISZTELETTEL AZ UTODOK BOUÖOG 2006. ADVENT 1. VASARNAPJAN • • e -- —— ---------- V R	
Nyílászárók	<	
Ablakok	Éa1-a2	Ld. Nyílászárók
Ajtók	*ÉA1*	Ld. helyiségek

Torony

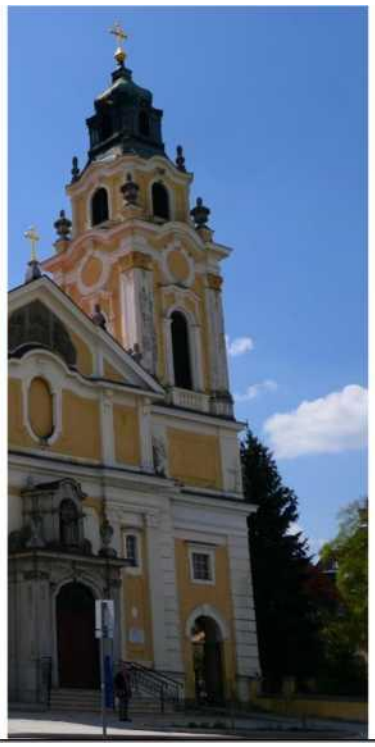

	Leírás	Datálás, állapot és értékelés	
Homlokzati tagolás, anyaghasználat			
Homlokzati tagolás	A homlokzat nyugati széléhez a kissé visszaléptetett harangtorony kapcsolódik. A toronytest háromszakaszos, eltérő nagyságú szakaszokkal, felül órapárkánnyal záródik, felépítménye kissé kisebb méretű, barokk, törtíves harangtorony zárja. A torony valamennyi homlokzata 1 tengely szélességű. Az alsó rész nyitott, de a torony egészének alsó része csak északról és nyugatról áll szabadon, a másik két homlokzata beépített.	1925-1927 *5 - megfelelő* A színezése felújításra szorul.	M
Architek-tonikus díszítés	*Lábazat:* Alul szürkére mázolt műkőlapokkal burkolt. (Horváth István, Zalaegerszeg) *Az alsó zóna*: Az északi és nyugati oldalában 1-1 félköríves árkádos nyílás áll, ezek közül az utca felőli oldalon modern	1925-1927 *6 - jó*	M

	kovácsoltvas ajtó áll. (Berkes Kálmán és fia, Budapest) A vállmagasságról indított kiemelt szalagkeret közepén stilizált zárókő domborodik ki. A nyílás felett négyzetes, füles keretezésű, fekvő téglány alakú ablak látható. Az alsó zóna függőleges tagolását a vízszintesen vonalazott armírozás adja, a vízszintesen hangsúlyos eleme pedig a	Érték	

A középső zóna: A keskeny középzóna keretes kialakítású, hangsúlyos, széles falsávok emelik ki az éleket.

A felső zóna: Éleit talapzatra állított korinthoszi fejezetű, tükörmezős falpillérek hangsúlyozzák. Középen egy díszes, félköríves záródású ablak áll, gazdag, pilaszter- rátétes szalagkerettel, kötényzónájában vakbalusztráddal, szemöldökmezője csigamotívummal indított törtíves lezárású kerettel körbefogott, belül a külsőt követő ívelt tükrökkel, szemöldökpárkánya többszörösen tört íves. Középívére ül rá az órát (nincs) helyettesítő vaktáblát körülvevő vakolatkeret, amelynek közepén zárókő áll, ez belefúródik a szakaszt lezáró, középen kihasasodó párkányba.

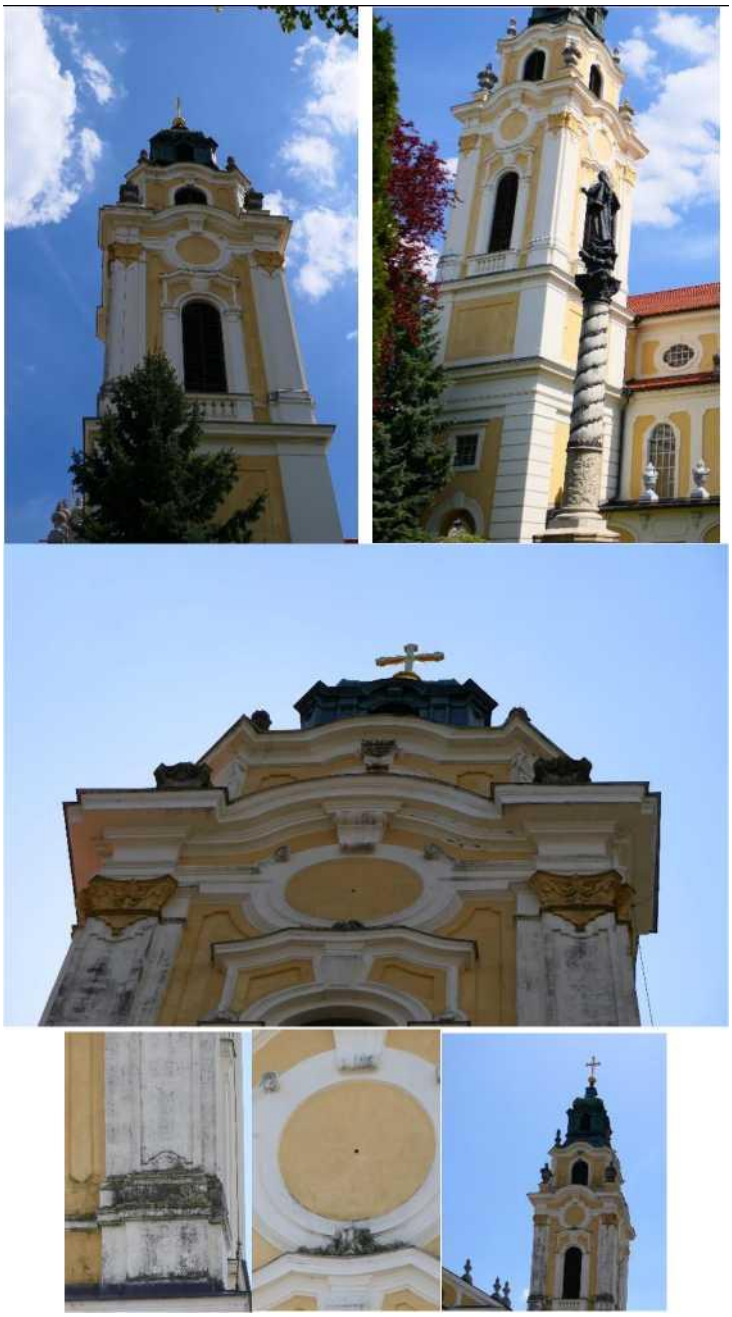

A felépítmény: Homlokoldalanként egy-egy félköríves záródású, szalagkeretes harangtorony ablakkal áttört, zárókövében csigamotívum áll. A csapott éleket 1-1 nyújtott voluta támasztja, amelyek felérnek a szakaszt lezáró, tagolt, golyvázott párkányig. A sarkokon 1-1 műkőváza áll. (Vögerl Alajos, Szabó Rezső munkái)

A lanterna-szerű, neobarokk, többszörösen tört torony bádoggal fedett, 1-1 kis ablak törti át. a széleken vázadíszek gazdagítják, felül sárgaréz kereszt koronázza.

(Steiner Ármin és Ferenc, Budapest)

1925-1927
2 - nagyon rossz

Nyílás-rendszer

Érték

Felület-képzés	A homlokzat vakolt, sárgára festettt, a keretező falsávok, ablakkeretek, párkányok fehér színre festettek. A köüépmezőben álló kapuzat szintén fehér tábladísz előtt áll.	1925-1927, festés <u>későbbi</u> 4 - közepes Erősen megkopott, erózió nyomai láthatók.

Díszítőelemek, homlokzati elemek

Egyéni jelzés		1925-1927 3 - rossz Erősen megkopott, erózió nyomai láthatók

Nyílászárók

Ablakok	Ta-1, Tfa1-4, Ha1-4	Ld. Nyílászárók
Ajtók	TA1	Ld. 12/a helyiség

Keleti (oldal)homlokzat

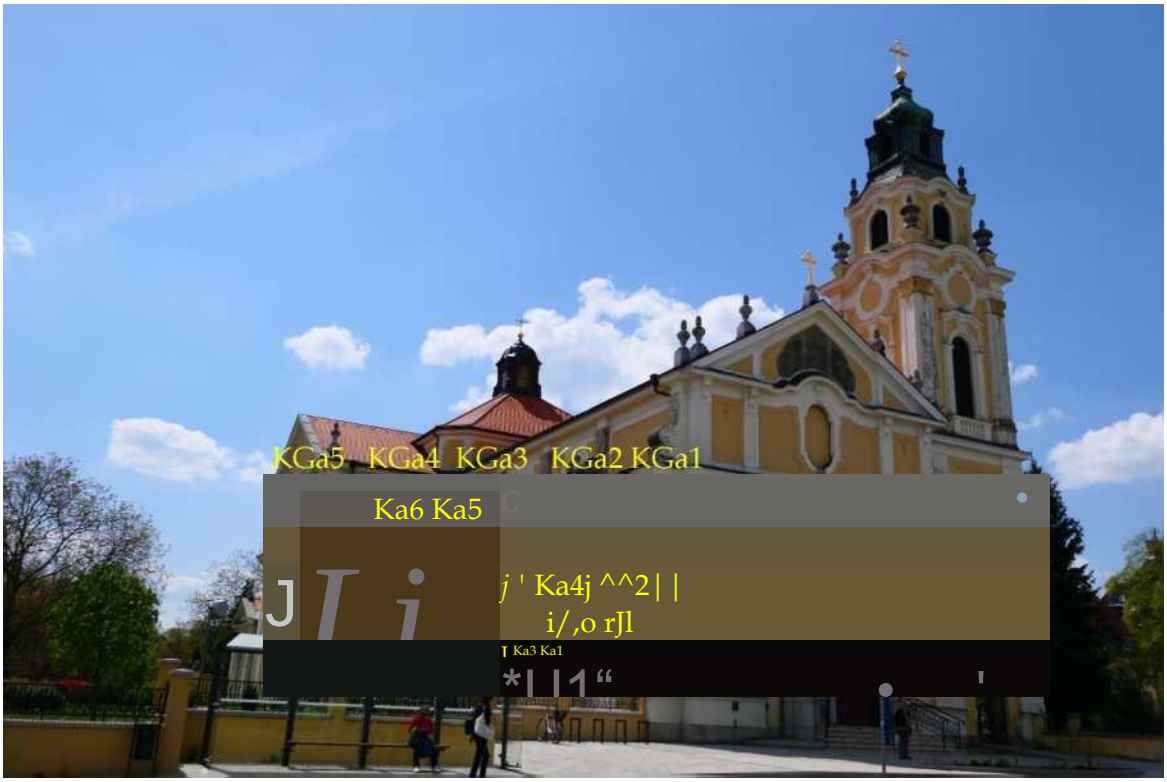

	gw/ '.. . . b . -A V. Leírás	Datálás, állapot és értékelés
Homlokzati tagolás, anyaghasználat		
Homlokzati tagolás	Az oldalhajó 6+A+1+A kiosztású. A gádorfal 3+1+1+1+1 tengelyes, itt a tengelyeket és a kereszthász széleit erőteljesen kilépő barokk füzérdíszes voluták választják el, az első tengely nincs áttörve, a kereszthász és a főhajó találkozásnál ovális alakú kartus áll.	1925-1927 A színezése felújításra szorul.

A bejárati ajtókat díszes keretezés fogja körbe, a kriptabejárat szélei alul vízszintesen vonalazott armírozással hangsúlyozottak. A kripta bejárata az udvarról nyílik.

A tengelyek viszonylagos szabályosságot mutatnak, 1. és 3. tengelyben álló nyílások alsó állásúak, a 3. tengely csak vakablak, egyforma ráccsal díszítettek, a 2. zárású, felül áll, a 4-6., 7. ablak félköríves záródású. A tengelyben álló orgonakarzat ablak szegmensíves tengelyeket fehérre festett, a lábazatról a párkányig futó falsávok választják el, az orgonakarzat széles,

fehérre festett, a teljes homlokzat magasságát átfogó

falmezőben áll. A párkány erősen kiugrik, profilozott, felül cseréppel fedett.
A kereszthajó és a kriptabejárat feletti timpanonok falsávos keretezésűek.

Lábazat: Stokkolt, táblás osztású műkőlábazat. (Horváth István, Zalaegerszeg)

1925-1927
5 - megfelelő

A homlokzat falsávos keretezésű, táblákkal tagolt, a pilaszterek felfutnak a párkányig. A félköríves ablakokat barokk ívelt keretezésű füles szalagkeretek veszik körbe, a kilépő könyöklőpárkány alatt a köténymező függönyszerű, középen alul rojt lóg le, a széleken guttasorok zárják a konzolszerű kereteket.

Architektonikus díszítés

Érték

A kereszttház széleit páros pilaszerek fogják közre, mindkét szinten.
A gádor fekvő ovális ablakait gazdag szalagkeret övezi, felül zárókőszerű vakolatdísszel. Az ablakok mezői ugyancsak sávos keretezésűek.

Az ajtókat konzolokkal díszített, falsávos, félpilléres lépcsőzetes, egyenes záródású díszítmény veszi körbe. A kriptaajtó felett a timpanon sávos keretezésű.

Nyílásrendszer	Az oldalhajó 6+A+1+A kiosztású. A gádorfal 3+1+1+1+1 osztású.	1925-1927 *6 -jó* Érték 1925-1927, 20. század 4 - közepes Érték. A vakolat, a festés alulról vizesedik, felül a kődíszeken erózió nyoma
Felületképzés	Téglából falazott. A lábazat műkőlapokkal burkolt. A falfelület sárgára festett, a díszítések, tagolások fehérek. A voluták, a díszítővázák műkőből készültek. A festés újabb kori.	

	-	látható. Felújításra	
Díszítőelemek,	**homlokzati elemek**		
Egyéni jelzés	Kriptabejárat timpanonján álló kereszt A kereszthász timpanonján álló 1 db műkőváza. (VögerI Hlajos és Szaké Rezső (Budapest).	1925-1927 5 - megfelelő Érték, tisztításra szorul.	M
Nyílászárók			
Ablakok	Ka1-Ka3 Ka2 Ka4-Ka7 KGa1-KGa6	Ld. Nyílászárók	
Ajtók	KA1 KA2	Ld. Nyílászárók	

Déli (hátsó) homlokzat

	Leírás	Datálás, állapot és értékelés
<u>Homlokzati tagolás, anyaghasználat</u>		
Homlokzati tagolás	A szentélyzáródás egyenes, falsávos keretezésű. A széleken páros függőleges falsávok futnak. A szélesebb alsó zónát erősen kilépő profilozott, tagolt párkány választja el felső ugyancsak falsávos keretezésű felső résztől. A timpanon is falsávos keretezésű. Az alacsonyabb kripta középmezője 3 keskeny, álló téglalap alakú ablakkal áttört.	1925-1927 A színezése felújításra szorul.

Architektonikus díszítés	A falsávos tagoláson kívül más tagolás nincs.		1925-1927 *4 - közepes* Érték
Nyílásrendszer	A 3 db kriptaablak jellegtelen.		1925-1927, 20.század *6 - jó*
Felületképzés	A lábazat műkő, a vakol téglafal sárgára festett, a díszítések fehérek.		közepes érték ____ Datálás 4 - közepes Értékelés 5~- megfelelő Értékelés

SZ

Nyílászárók		
Ablakok	Da1-a3	kevésbé értékes, sárga üvegezés.
Ajtók	–	–

Nyugati (oldalhomlokzat)

	Leírás	
	lecsapott sarkú, profilozott kerettel körbevett tábladíszeket. A konzolok feletti párkányon óriás műkővázák sorakoznak.	**Datálás, állapot és értékelés**

A hajó: A 3 axist toszkán fejezetű falpillérek keretezik, amelyek felfutnak vízszintes záró falsávig. A párkány tagolt. Az ablakok keretezése megegyezik a keleti homlokzat ablakaival.

A gádorfal: Kialakítása megegyezik a keleti homlokzattal.

A kereszthajó: A földszintet vakolatsávok osztják három szakaszra. A bal szélső a legkeskenyebb, a középső szélesebb, ezek tagolatlanok, a jobbszélső széles mezőben áll a kereszthajó ablaka. Az ablak kialakítása megegyezik a hajó ablakával. A felső szakasz a nyaktag fölé magasodik, a széleken párhuzamosan futó falsávok állnak, a középrész falsávos keretezésű. A sarkához hatalmas műkő volutatag tapad. A timpanon formázása a keleti oldallal azonos.

Nyílásrendszer	A 3 szakaszos loggia ablakai jellegtelenek. A hajó és a gádorfal 3 ablakának kialakítása megegyezik a keleti homlokzaton álló ablakokkal., a kereszthajó ablaka is azonos.	1925-1927, 20. század második fele *3 - rossz* A loggia érték, a loggia ablakai nem értékesek.	SZ
Felületképzés	Téglafal, sárgára festett, az architektonikus részletek fehérek.	1925-1927, a festés későbbi 4 - közepes Érték	M
Díszítőelemek, homlokzati elemek			
Egyéni jelzés	*A loggián álló 6 db műkő vázadísz.* *A* gádor tengelyeit elválasztható csigás voluták. (VögerI Alajos és Szaké Rezső, Budapest).	1925-1927 6 - jó Érték	M

	A timponon vázadísze.	

Ablakok	NYa1-a4 NYGa1-NYGa5	Ld. Nyílászárók
Ajtók	–	–

3.4. Tetőzet

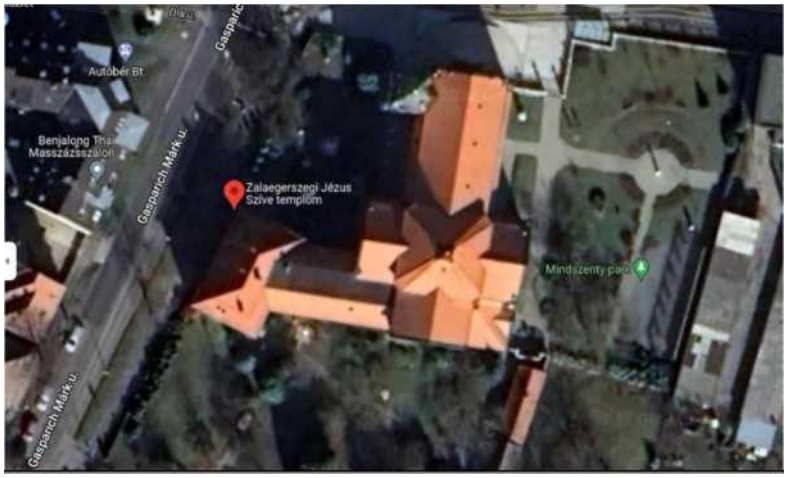

	Leírás	Datálás,
Tetőforma	A kereszthajós, bazilikális templom a bővítményekkel kiegészített tömegét követő tetőforma. A főhajó nyeregtetős, ebbe metsződik be a kereszthajó ugyancsak nyeregteteje, a négyzet felett szabálytalan, csillag alakú dobot lezáró tetőzet magasodik, középen lanternával. A kripta alacsonyabb tetőzete önálló, timpanonos lezárású nyeregtető, bekapcsolódik a templomhajó tetőszerkezetébe. A tornyot önálló barokk harangsisak fedi. A rendház manzárdtetős, a nyaktag nyeregtetős.	1925 1927 *7 - kiváló* Érték
Héjazat	Szegmensívre vágott, hódfarkú modern cserép. A torony bádofhéjazatos. (Steiner Ármin és Ferenc, Budapest)	1925 1927, 21. század eleje *6 - jó* Érték

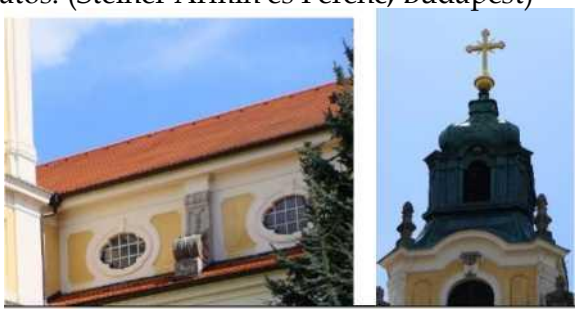

Díszítőelemek, egyéb elemek

	lanterna, vörösréz, bádog	1925 *1927* *6* - jó Érték

3.5. Előépítmények

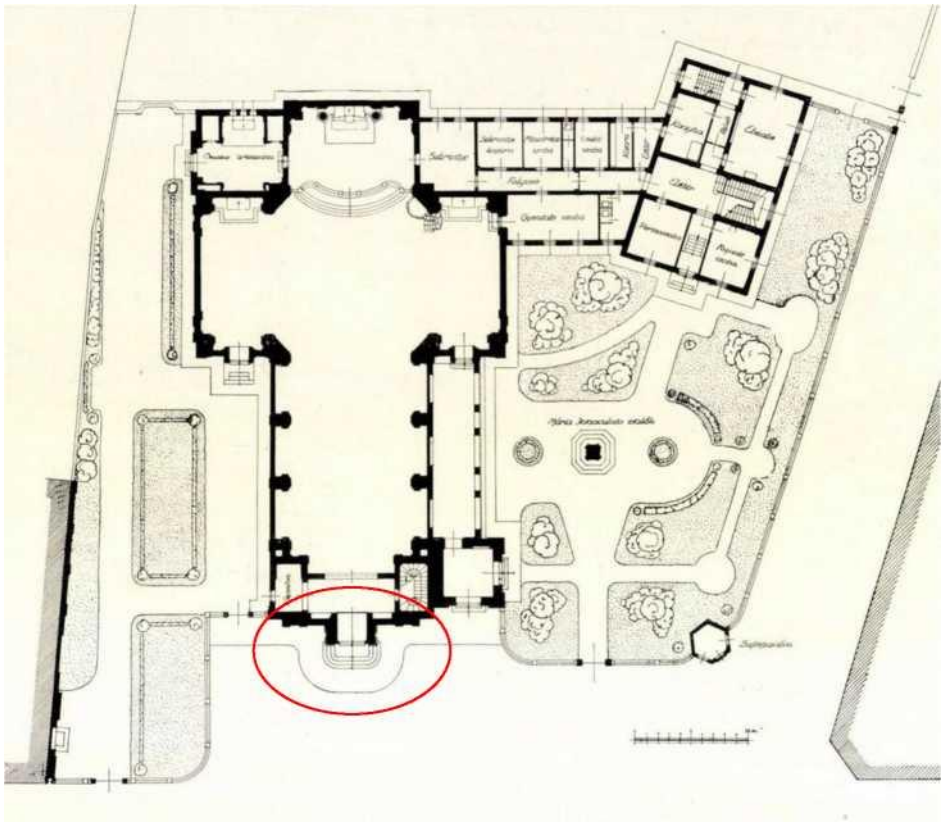

Leírás

Általános értékelés

A templom és rendház kerített együttese előtt kialakított térről, a templom főbejáratához félköríves lépcső vezet a mészkőlapokból kirakott, 5 tagos lépcső vezet egy kis pihenőre, ahonnan a bejárat nyílik. A szélein és középen a vaskorlát előregyártott, fekteére mázolt. A széleken díszesebb. (Horváth István, Zalaegerszeg; díszkovácsmunkák: Berkes Kálmán és fia, Budapest).

Datálás és értékelés

1925-1927, 20. század második fele

Érték (M, T)

3.6. Kerítés

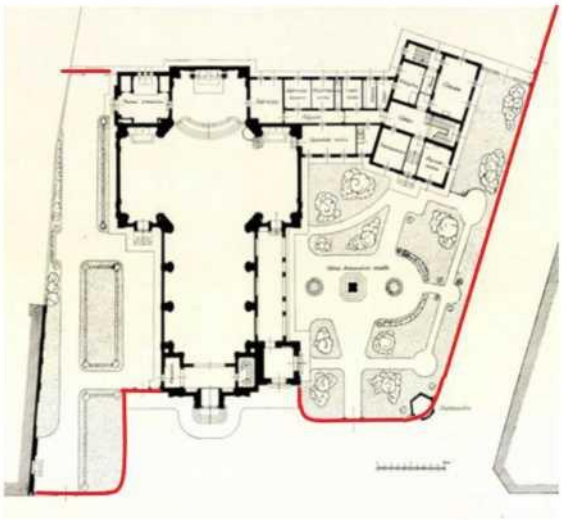

Leírás

Általános értékelés

A templom és rendház telkét az építéskori kerítés veszi körbe az északi és nyugati telekhatáron, valamint a kripta déli végétől a zárt rendházi udvar végéig. A kerítés követi a telek adottságát, a sarkokon-fordulókon íves kialakítású. Alul téglából falazott, felül szakaszkon falazott pillérek állnak, köztük alacsony, lángdíszes kovácsoltvas elemek vannak. A pillérek közül a telek keleti részén kialakított kocsikaput és gyalogbejárót körülfogó pilléreken nagy méretű, a nyugati oldalon két nagy talapzatra állított gömbdísz látható. A kapuk kovácsoltvasból készültek. A kerítés sárgára festett, a kovácsoltvas elemek feketék, a vázadíszek nyers felületűek. (Vögerl Alajos és Szaké Rezső, Budapest; Horváth István, Zalaegerszeg; díszkovácsmunkák: Berkes Kálmán és fia, Budapest)

Datálás és értékelés

1925-1927, későbbi kiegészítésekkel, 2004-2005

4 - közepes

A kerítés a díszítményeivel együtt értéket képvisel. Jelenleg alulról erősen vizesedik, és a környezeti károsító hatások miatt bekormozódott a Felújítás szorul. A kovácsoltvas elemek festése szükséges. A műkő díszek megtisztítása javasolt.

festés.

Elemek

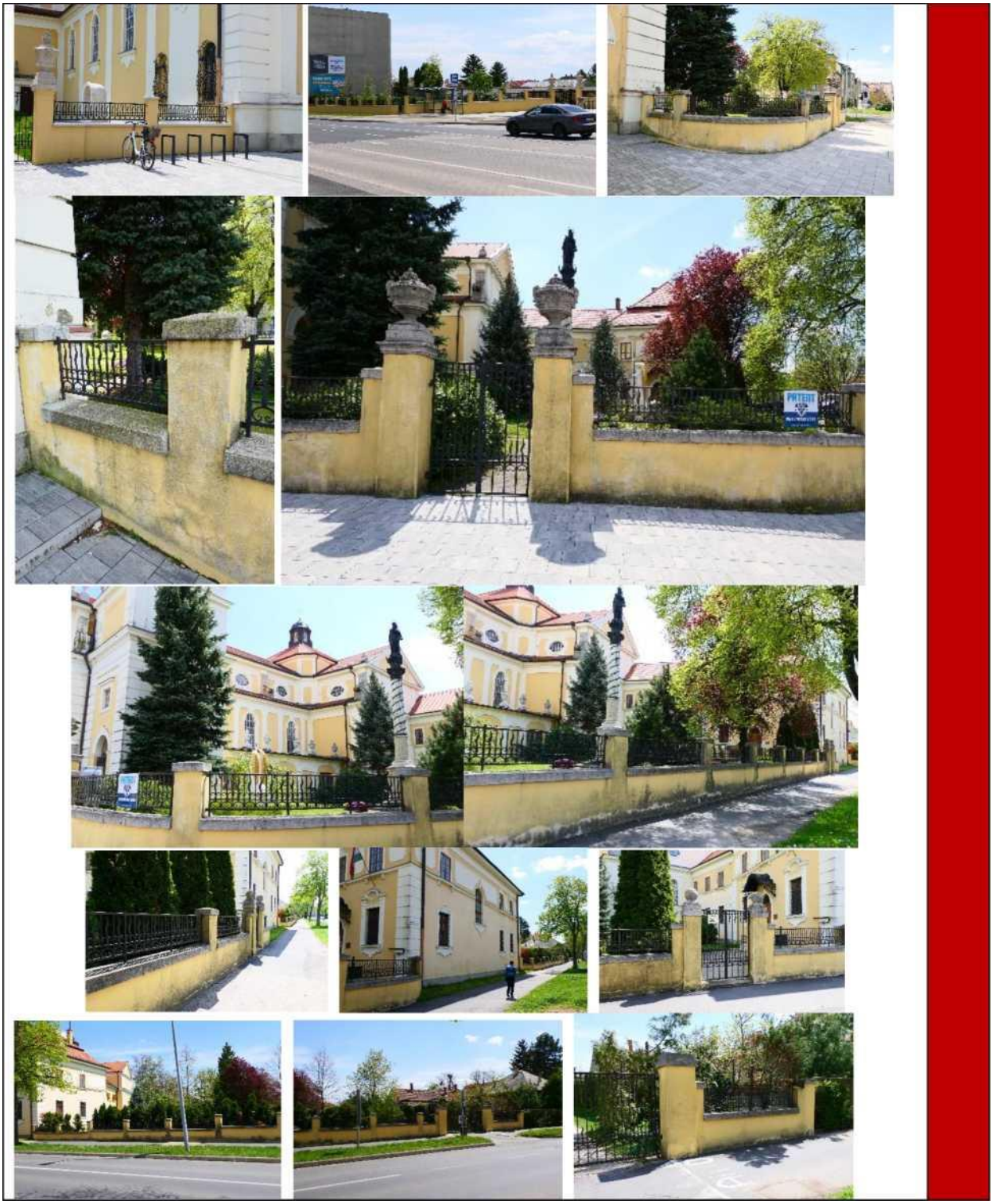

3.7. Udvar

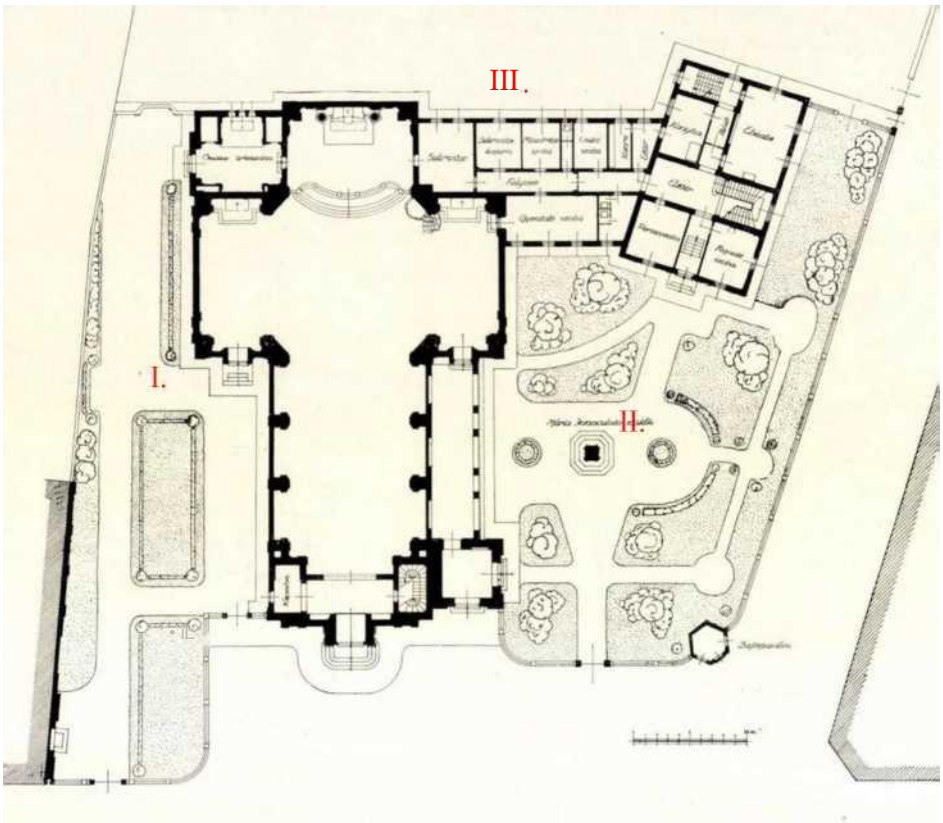

Leírás	Datálás és értékelés
Általános értékelés	
A templom és rendház körül elterülő kert 3 részre osztott.	1925-1927, 1938, 2015, 20-21.században többször alakítva
I.	
A keleti részen: Újonnan kialakított Mindszenty kert, rendezett parterekkel, utakkal. Középen Mindszenty József bíboros szobrával. (2015, Raab Péter szobrász)	*7 - kiváló*
Az északnyugati részen: A rendházhoz tartozó franciakertes udvar, az ún. Mária-kert, középen márványból faragott, csavart törzsű, füzérdíszes, korinthoszi fejezetű (bronz) oszlopon álló Immaculata bronzszobor (Visnyovszky Lajos szobrász, Budapest), mellette kőasztalon a Szent Korona bronzszobor (Pataky Andor, 1938), Arkangyal szobra.	Érték, a szobrok (M)
Hátsó közösségi udvar, kisebb pihenőkkel, szobrokkal.	
Elemek	

II.

III.

3.8. Rendház

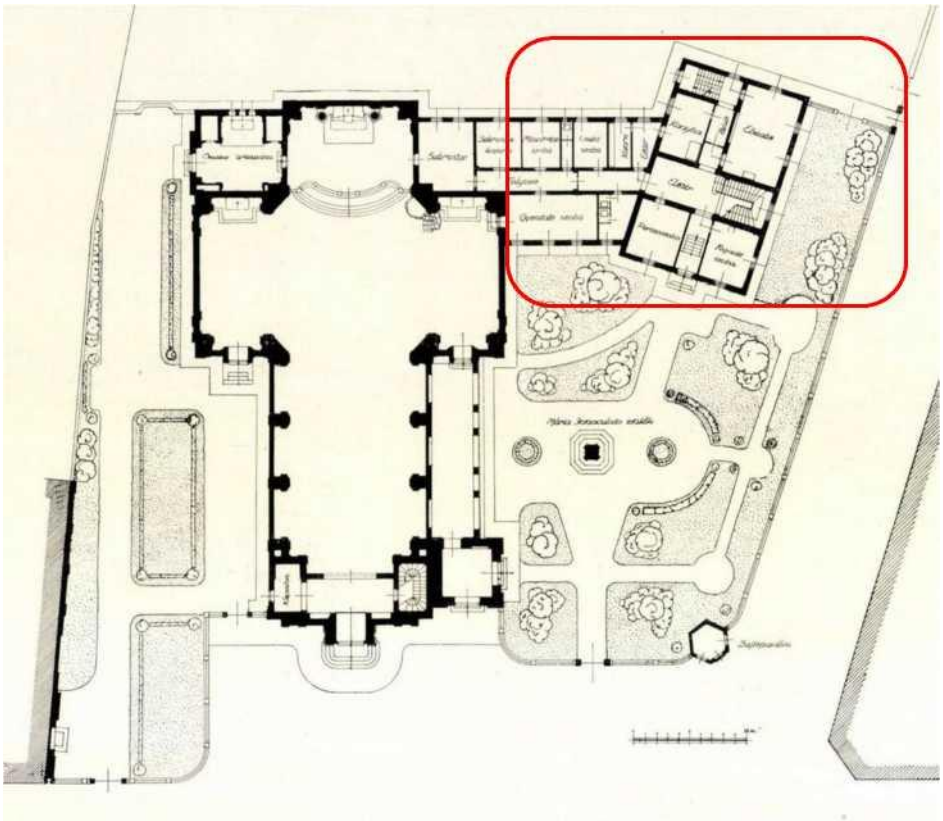

Rendház belső elrendezése

Datálás és értékelés

Földszint

A rendház a templomhoz egy alacsony nyaktaggal kapcsolódik, amely középfolyosós elrendezésű. Síkmennyezetes helyiségek. Az észak felé néző tereit a 20. század során átalakították.

A középfolyosó a sekrestyétől elvezet a nyaktaghoz dőlt szögben kapcsolódó rendház lépcsőházát magába foglaló előtérhez, és innen dél felé elfordulva kivezet a hátsó lépcsőházhoz is, amelynek keleti faláról ajtó vezet a III. udvarba.

1925
1927,
20.-21. század

4.közepes

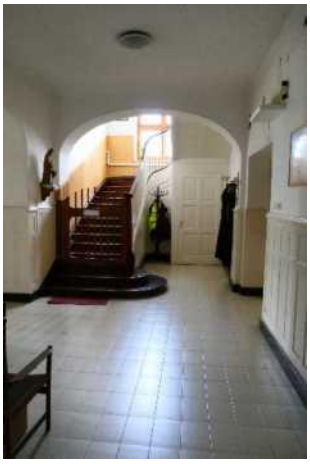

Érték

A földszinten a folyosóról egyenes záródású, egynyílású ajtók vezetnek a közösségi helyiségekbe. (ebédlő, konyha, előadóterem)

A rendház emeletére egykarú, pihenős, ível lépcső vezet.

A felső szintet és a helyiségeket nem érintette a felmérés.

A kolostor oratóriuma

3.9. Rendház homlokzatok

déli homlokzat

	Leírás	állapot és értékelés	Datálás,
Homlokzati tagolás, anyaghasználat			
Homlokzati tagolás	A kétszintes rendház 2 tengelyes, a nyaktag 8 axiszos, viszonylag szabályos kiosztásban álló, elérő nagyságú, egyenes záródású ablakokkal. A rendház szélei armírozottak, a szinteket profilozott, kilépő osztópárkány választja el. A beforduló homlokzat két tengelyes.		1925-1927 5. érték
Architek-tonikus díszítés	*Lábazat:* Alul műkőlapokkal burkolt. A rendház első tengelyében egykori befalazott pinceablak kerete látható.		1925-1927

Az alsó zóna: A magasabb alsó szintet egyenes záródású, álló téglány alakú ablakok osztják, amelyeknek barokk profilozott, stilizált záróköves kerete, függönymotívumos vakolt köténymezője van. A nyaktagon egyszerű szalagkeretes ablakok állnak, a két szélső keskenyebb, ezek a sekrestye ablakai, középen két keskeny összekapcsolt.
A beforduló homlokzaton egy kétszárnyú, egyenes záródású ajtó áll, előtte cseréppel fedett előtetőt emeltek, a másik tengely szalagkeretes egyenes záródású.

5 - megfelelő

A felső zóna:
A rendházon az ablakok konzolokra állított köténypárkányon ülnek, profilozot, vakolt szalagkeretük közepén stilizált zárókő áll. Az üres mezőkben ugyancsak profilozott, lecsapott sarkú, eltérő nagyságú tükörmezők állnak. A homlokzatot egyszerű szalagpárkány zárja le.
A beforduló homlokzaton egy egyszerűbb szalagkeretes, álló téglány ablak mellett ugyancsak egy táblamező áll. A nyaktagon ugyanilyen alakítású ablakok sorakoznak

Felület-

20. század

Érték

képzés	A homlokzat vakolt, sárgára festettt, a keretező falsávok, ablakkeretek, párkányok fehér színre festettek. A fal alulról vizesedik, a festés foltokban leomlott.	4 - közepes
		Felújításra szorul.
Nyílászárók	új beépítések	
Ablakok		
Ajtók	új beépítés	

Nyugati homlokzat

	Leírás	Datálás, állapot és értékelés
Homlokzati tagolás, anyaghasználat		
Homlokzati tagolás	A kétszintes, magas földszinti, alacsonyabb emeleti kiosztású homlokzat széleit az alsó szinten armírozás keretezi és profilozott osztópárkány választja el. 5 tengelyes, a második tengelyben álló díszes ablaknyílás a szintek közé helyezett.	1925-1927 4-közepes Javításra szorul.
Architektonikus díszítés	*Lábazat:* Alul műkőlapokkal burkolt, a déli szakaszon egy pinceszellőzővel áttört. Az ablakok kialakítása megegyezik a déli homlokzat ablak kialakításával, a földszinten díszes neobarokk rácsokkal. A felső szinten ugyancsak nagy tábladíszek töltik ki az üres falsíkot. A középablak félköríves lezárású, kettős kereszt osztású, hálós üvegezésű, egyenes könyöklőpárkánya alatt szintén függönymotívumos vakolt köténydísz van. A fehérre festett szalagkerete egyszerű, felül stilizált vakolt zárókő áll.	1925-1927 2 - nagyon rossz Érték. *3 - rossz* Érték

Felület-képzés	A homlokzat vakolt, sárgára festettt, a keretező falsávok, ablakkeretek, párkányok fehér színrűek. A fal alulról vizesedik, a festés foltokban leomlott.	20. század ~4-közepes
		Felújításra szorul.
Ablakok	új beépítések	
Ajtók	új beépítés	

Északi homlokzat

	Leírás	Datálás, állapot és értékelés
Homlokzati tagolás, anyaghasználat		
Homlokzati tagolás	A nyaktag kétszintes, magas földszinti, alacsonyabb emeleti kiosztású, 4 tengelyes homlokzaton az 1. és 3. tengely mellett vízszintesen vonalazott falsáv fut, az alsó szinten armírozás keretezi és profilozott osztópárkány választja el. A rendház 3 tengelyes, alul 1+A+1 kiosztású, fenn háromablakkal.	1925-1927 érték
Architek-tonikus díszítés	*Lábazat:* Alul műkőlapokkal burkolt. A felső ablakok kialakítása megegyezik a déli homlokzat ablak kialakításával, a földszinten díszesebbek, magasra ültetett törtíves szemöldökpárkányukat kis konzolok tartják, a szemöldökmezőben fekvő ovális stukkókarika áll. A felső szinten ugyancsak nagy tábladíszek töltik ki az üres falsíkot. A földszinti középajtó barokk törtíves lezárású, hozzá lépcső alakítottak ki, felette törtíves előtetőt vezet.	1925-1927 2 - nagyon rossz Érték *3 - rossz*

Érték

Felület-képzés	A homlokzat vakolt, sárgára festettt, a keretező falsávok, ablakkeretek, párkányok fehér színre festettek. A fal alulról vizesedik, afestés foltokban leomlott.	20. század ~4- közepes Felújításra szorul.

Nyílászárók

Ablakok	új beépítések, javítottak
Ajtók	új beépítés

3.10. Helyiségek adatlapjai

1. előtér

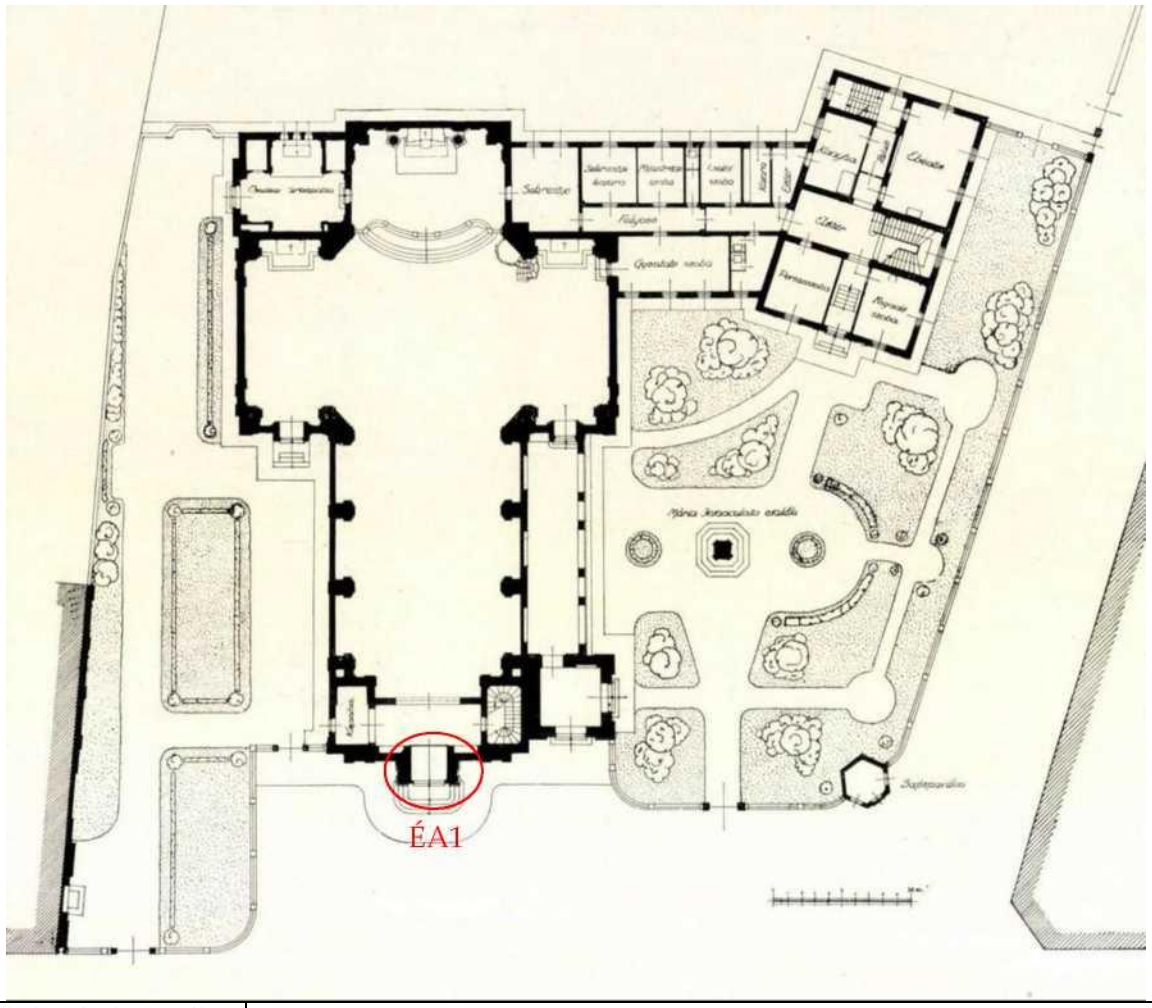

A helyiségek aktuális funkciója	előtér	
A helyiségek történeti rendeltetése	előtér	
A helyiségek mérete	n.a.	
	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai

Falak	Tégla, fehérre festve.	1925-1927 *6 - jó* Érték	M
Térlefedés	Dongaboltozat	1925-1927 *6 - jó* Érték	M

zúzalékos cementlap

20. század
<u>második fele</u>
4 - közepes

Padló

SZ

Nyílászárók

Ablakok

ÉA1 ajtó

Félköríves lezárású bélletben álló, törtíves lezárású ajtó, félköríves lezárású felülvilágítóval. A kétszárnyú, váztáblázatos, kétrétegű ajtó kívül barokk vonalvezetésű két táblával, díszes csigavonalas fejezetű ütközővel, belül három négyzetes betéttel készült, a felsők felül törtlezárásúak. Tolózár.

A felülvilágító üvegezett, két sugárosztóval 3 részre osztott, kívülről míves kovácsoltvas rács áll. Szárnyanként 3 db nagyméretű bábos pánt. Újabb sárgaréz kilincs. Sötétbarnára mázolva.

1925-1927, érték, jó.

2. **karzatalj**

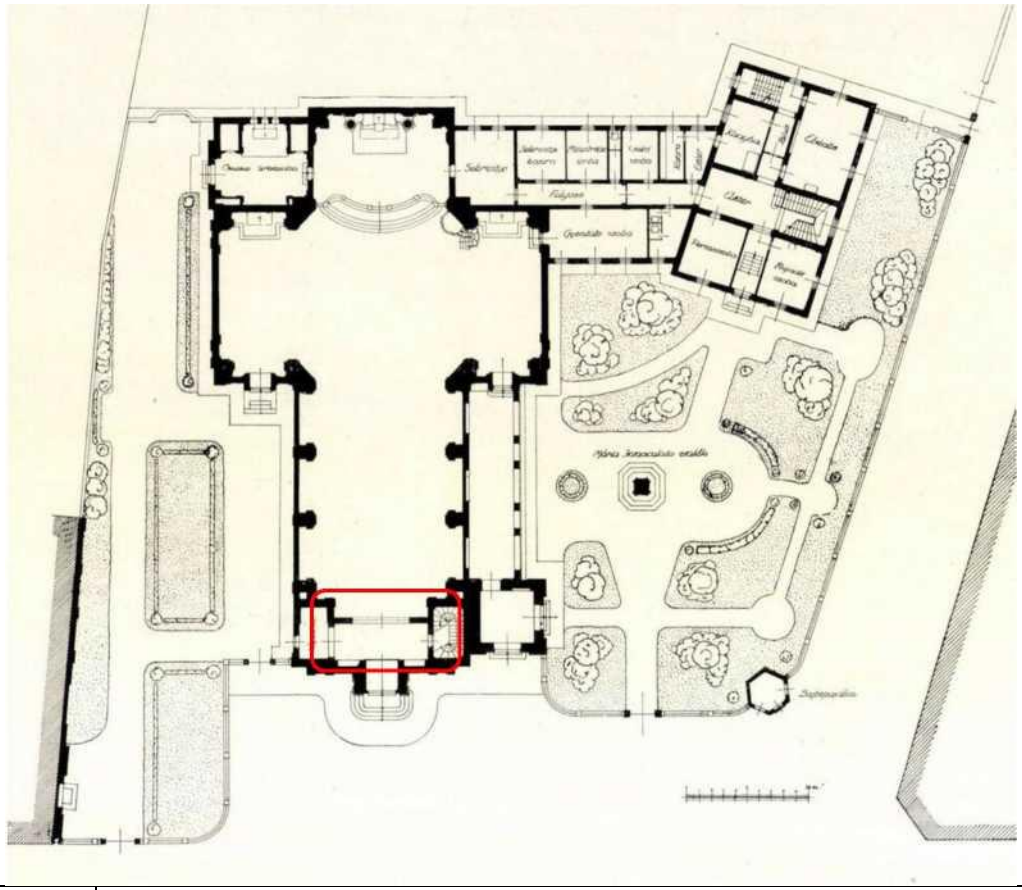

A helyiségek aktuális funkciója	karzatalj		
A helyiségek történeti rendeltetése	karzatalj		
A helyiségek mérete	n.a., téglány alaprajzú		
	Leírás	**Datálás, állapot és**	
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai			
Falak	Tégla, fehérre festett. A keleti fala nyitott, egy diadalívszerű árkádív vezet a kis oldalkápolnához, a nyugati falról vezet egy ajtó a karzatra, itt az ajtót körül is látható a záróköves diadalív-szerű festett ajtókeret. A templomhajó felé a falat hatalmas, görgős kétszárnyú kovácsoltvas ajtó vezet. Az előtérbe egy kétszárnyú, felülvilágító ajtó nyílik. Ennek két oldalán 1-1 félköríves falfülke áll, amelyekbe padot állítottak, illetve a vakolatkeretes hátsófalára emléktáblát tettek. A falon márványozott, kissé kilépő szürke lábazat fut körbe.	1925-1927 *6 - jó* érték	M

	Síkfedés, profilozott keretes festés, kereteken belül sárga, a keret fehér színű, modern festés.	19251927, 20. század második fele (1996 körül), 2013
Térlefedés		*6 - jó* érték
Padló	Cementlapos burkolat, szürke, geometrikus minta, két keretében fekete lapokkal.	1925-1927 *4 - közepes* érték

Díszítmények, képző- és iparművészeti alkotások			
2 db vörös márvány szentvíztartó		Datálás ~4- közepes Értékelés	
További beépített berendezések, épü i és -vi ági berendezések			
	2 db pad	1930-as évek 5 - megfelelő Érték	T
Nyílászárók			
Ablakok	–	–	
Ajtók: 2A1	Kétszárnyú, nagy méretű, középen felnyíló ajtó, félköríves lezárású felülvilágítóval. A váztáblázatos ajtószárnyak alul egy fekvő berakás felett nagyméretű, hálós, 3x4 osztású üvegezésűek. A felülvilágító sugárosztású, üvegezett. Egyszerű tok és keret. A lengőszárnyakat 2-2 bommerpánt fogja a tokhoz. Fehérre mázolt. Egyszerű húzógomb, modern retesz.	1926 1927, érték	M

2A2 ajtó	Míves, neobarokk díszítésű, hatalmas kétszárnyú, görgőkön futó kovácsoltvas ajtó, Díszes kilincs, zár. Feketére festve. Keretezése díszített, nebarokk vakolatkeret.	1925-1927, érték

3. **Mindszenty-kápolna (karzatalj)**

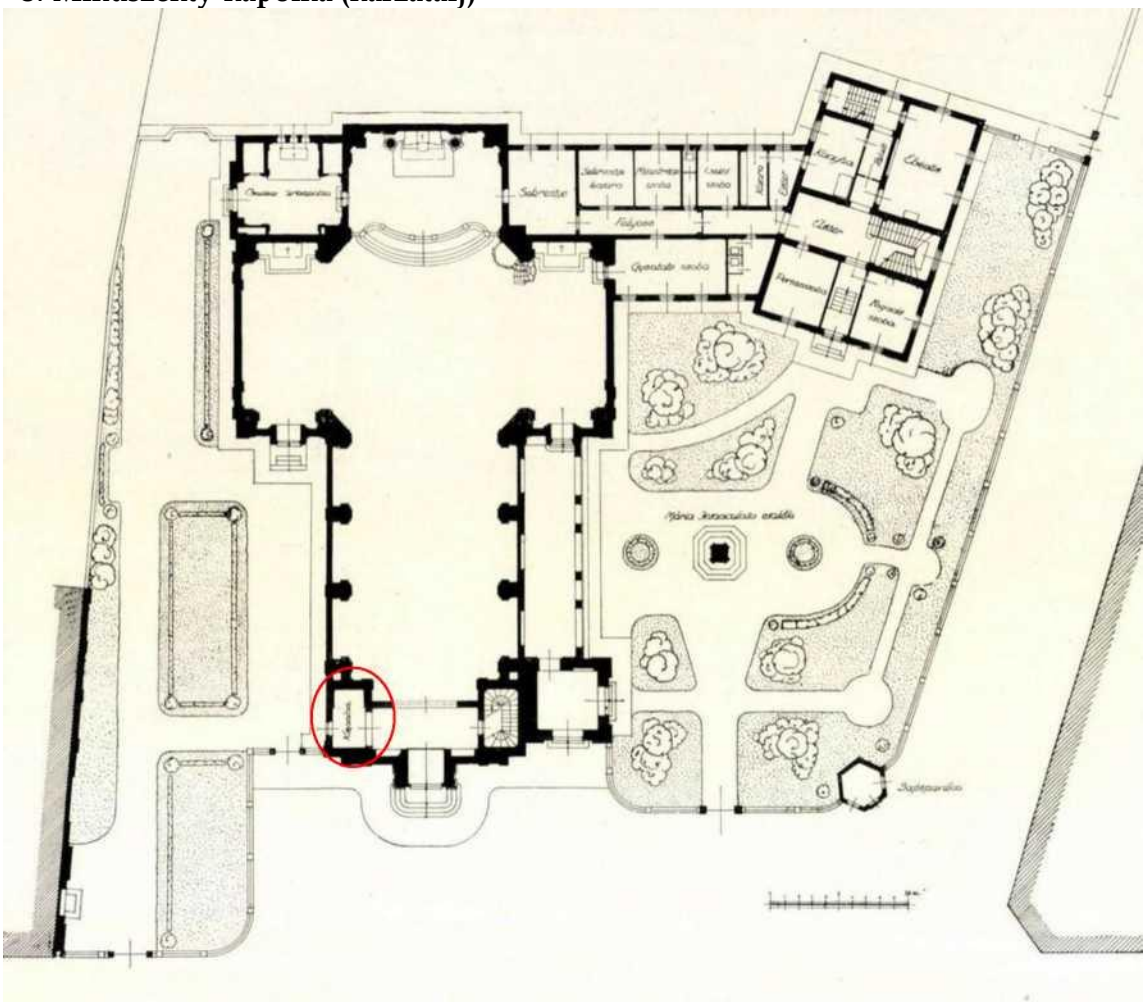

A helyiségek aktuális funkciója	kápolna	
A helyiségek történeti rendeltetése	kápolna (korábban: IV. Károly király kápolna)	
A helyiségek mérete	téglány alaprajzú, a kápolna előteréből nyíló dongaboltozatos fülke.	
	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai

Falak	Tégla, festett. A kápolna falai fehérre festettek. A boltozatban körmotívumos színezett stukkódísz. A kápolnát az előtértől kovácsoltvas, kétszárnyú alacsony kapu választja el. A nyugati falon egy félköríves ablak áll.	1925-1927, 1996, 2013 *6 - jó* Érték	M
Térlefedés	Párkányról indított dongaboltozat: fülke	1925-1927, 1996 *6 - jó*	M

Síkmennyezet: előtér keretes modern kori festés

	Díszes, műmárvány lapokkal burkolt, járószintje a karzataljból egy lépcsővel magasabban fut. A kápolna járószintje további egy lépcsőfokkal magasabb, műkőburkolatos.	20. század *6 - jó*
Padló		Érték

Díszítmények, képző- és iparművészeti alkotások

Mindszenty bíbor szobra		20. század 7 - kiváló faszobor

Nyílászárók

Ablakok	NYa1	Ld. Nyílászárók
Ajtók		

4. hajó

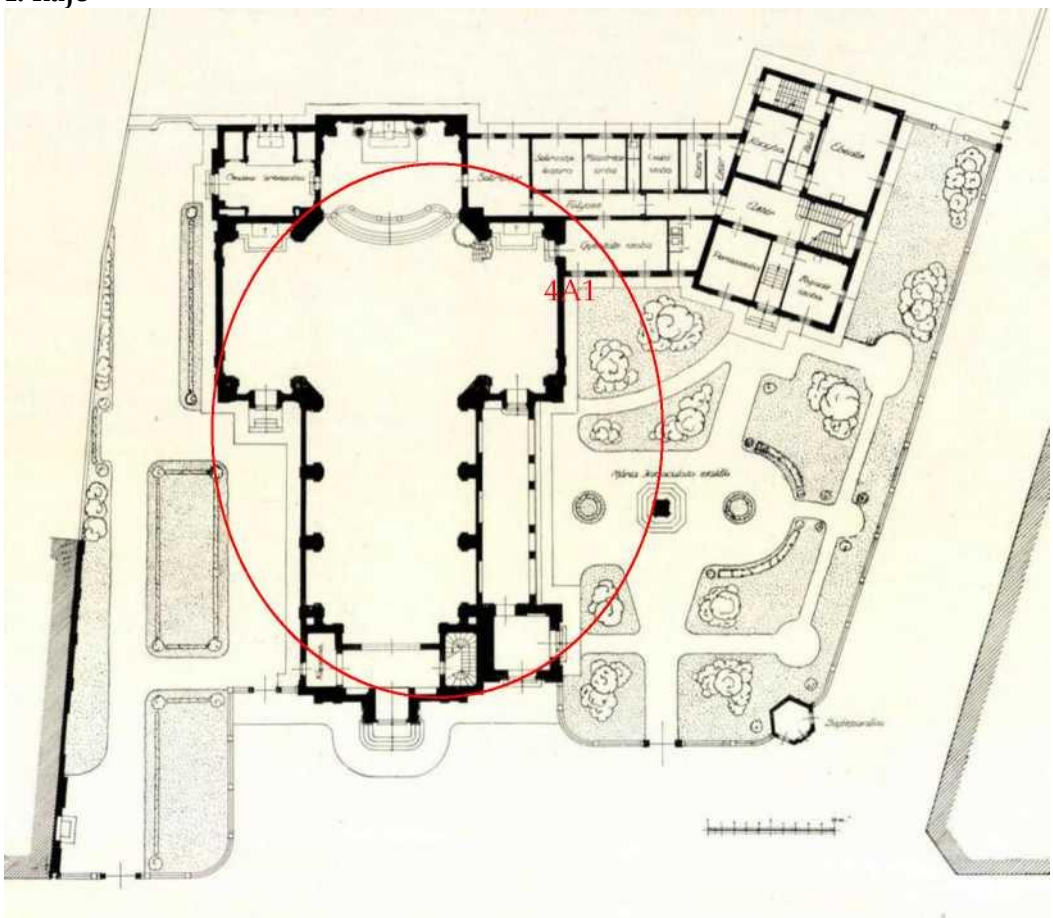

A helyiségek aktuális funkciója	fő- és kereszthajó		
A helyiségek történeti rendeltetése	fő- és kereszthajó		
A helyiségek mérete	n.a.c, keresztalaprajzú		
	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**	
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai			
Falak	Tégla. A főhajó 3 szakaszos, a bazilikális kialakításnak megfelelően a magas alsó rész homlokzati síkja kissé kilép, és a dongaboltozat fiókjainak megfelelően alakított íves lezárású fülkékben állnak a neobarokk jellegű ablakok, mellékoltárok. A fülkék beforduló oldalához toszkán félpillérek tapadnak, amelyekről indul az ívezet. A falak táblás festést kaptak, belül rózsaszín, a keret törtfehér színű, ezeket keskeny barnás csík választja el. Az ívek felett festett kartus áll. A fiókokat, és így a tengelyeket lépcsőzetesen alakított talapzaton álló	1925 1926, 1996, festés: 2013 *7 - kiváló* Érték	M

félpillérek választják el, melyek összetett kompozit, golyvázott fejezetéről indulnak a boltozat fiókjait hangsúlyozó hevederek. A félpillérek rózsaszínes, a hevederek mustársárga márványfestést kaptak. A gádorfalon a tengelyeknek megfelelően fekvő törtovális ablakok állnak, festett szalagkerettel. A körbefutó lábazat lilás-szürkés márványozású.
A kereszthajó egytengelyes, a főhajóhoz hasonló ablakokkal. A nyugati szárának északi falán egy bejárati ajtó nyílik, a délin egy mellékoltár áll.
A keleti mellékhajóról lehet kimenni az egykori loggiára, oldalfaláról ajtó vezet a rendházhoz.

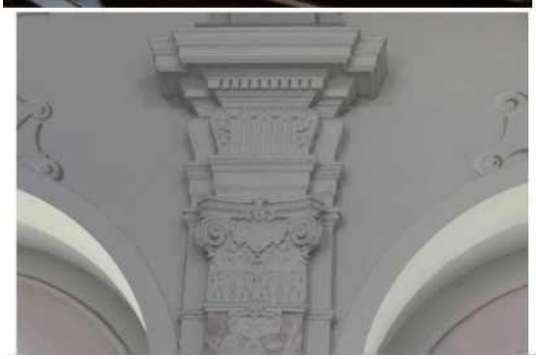

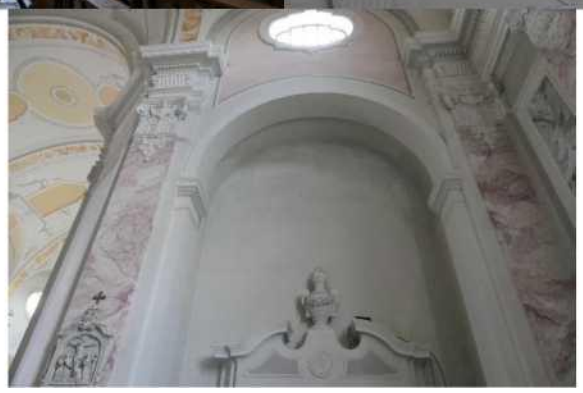

Nyugati rész

Térlefedés	A hajó és a kereszthajó hevederes dongaboltozattal fedett, a négyzetet csehsüveg boltozatos. A boltozat festése látszatarchitekruális, barokk jellegű. A hevederek narancsos-arany márványozást kaptak, bennünk körmotívumok vannak, ezek fehérek. Az ablakok felett festett volutás vakablakdíszek a dekorációk, festésük sárga-fehér, keretük fehér.	1925 1927, festés 1996 *7 - kiváló*
	A négyezet csehboltozat cikkelyes festést kapott, középen openionnal. A csegelyeken imitált falfülkedísz van.	Érték

Geometrikus mintában lerakott, hálós, négyzetes mintákat formáló cementlap szürke-fekete

5 - megfelelő

Érték

M

Díszítmények, képző- és iparművészeti alkotások

Keleti kereszthajó déli falfülkéjében álló mellékoltár

Vörös János, szobrász

Páduai Szent Antal, márványoltár

Nyugati kereszthajó déli falfülkéjében álló mellékoltár

Vörös János, szobrász

Szent Ferenc oltár, márványoltár

ún. Zakariás oltár

Mária és Erzsébet Keresztelő Szent Jánossal, Zakariással(?) és angyalokkal, barokk, olaj, vászon

fa mellékoltár, előtte Szent Rita szobra áll

12 stáció a templom falain

keresztelő dézsa

Szent József

Farkas Ferenc, 1994

Szent József a gyermek Jézussal, faszobor

Mária, kegyszobor	**Hl**		
Kis Szent Teréz szobra	V I V 1 y^ I		
	■B faszobor		

Paduai Szent Antal szobra

Árpádházi Szent Erzsébet

Szűz Mária, Magyarok Nagyasszony szobra

További beépít		**ek**	
padozat			1930-as évek 5 - megfelelő Érték

2 db gyóntatószék	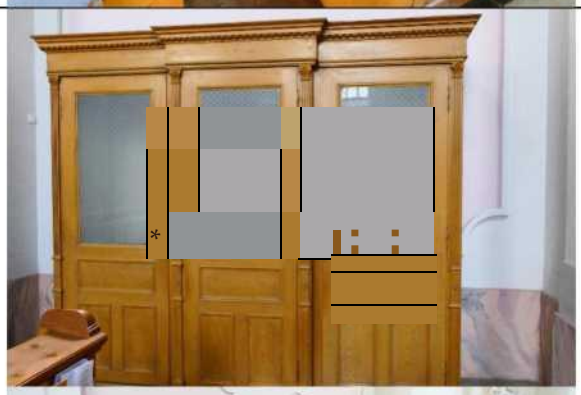	1930-as évek	

Ablakok	Ka4-Ka7, NYa1-a4, KGa1-KGa5, NYGa1-NYGa5	Ld. Nyílászárók
Ajtók	KA1,4A1, 8A1	Ld. Nyílászárók

5. szentély

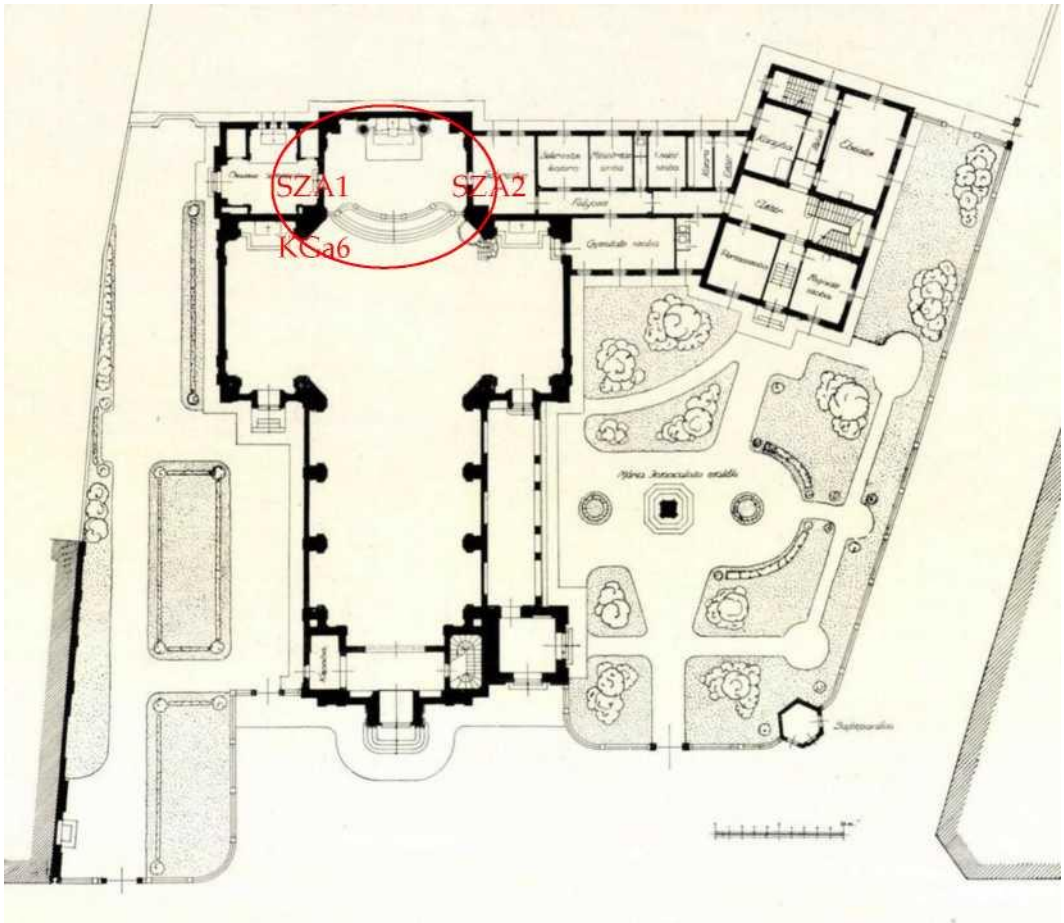

A helyiségek aktuális funkciója	szentély	
A helyiségek történeti rendeltetése	szentély	
A helyiségek mérete	n.a., téglány alaprajzú	
	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai		
Falak	Tégla, barokkos, keretes, színezett festéssel. A főoltárt lépcsőzetes kialakított 3-3 kompozit fejezetű falpillér keretezi, ezek márványos festést kaptak, a fejezetük fehér. A nyugati oldaláról nyílik a díszes látszatarchitektúrával körülvett kriptaajtó, felette egy fekvő ovális ablak. A keleti oldalról nyílik a sekrestyeajtó és felette a kosáríves lezárású, 4 konzolon álló, kihasasodó falazott, gipszdíszes oratórium ablak. A diadalív ugyancsak festett.	1925-1927, 1996, festés: 2013 *7 - kiváló* Érték

Térlefedés	Egyszakaszos, fiókdongás, látszatarchiketurális neobarokk festéssel: szürke, sárga és aranyszínekkel. A hevederek a hajóval azonos festést kaptak.	1925-1927, 1996 *7 - kiváló* Érték

Az íves, lépcsősorral megközelíthető szentély márványlapos burkolatú. Az oltárhoz további lépcsősor vezet.

1925-1927, 21. <u>század eleje</u>

6 - jó

Padló

Érték

<u>Díszítmények, képző- és iparművészeti alkotások</u>

Díszes neobarokk, márvány főoltár. A széleken két hatalmas csavart, aranyozott fonatdíszes oszlop tartja tört párkányt. Középen a theatrum sacrum szétnyíló függönymotívuma tetején a Szentlélek galambja lebeg, felette koronamotívum áll, *főoltár* amelyen a királyi korona helyezkedik el. (IV. Károly király emlékére) A tabernákulum tetején felhőkkel átszőtt posztamensen Jézus Szentséges Szíve található, bal kezével a ruháját széthúzza, hogy az átszúrt szívét megmutassa.

1925-1927, <u>felújítva</u>

6 - jó

Érték, készítője: Meyer (Mayer) Sándor (1882 1966).

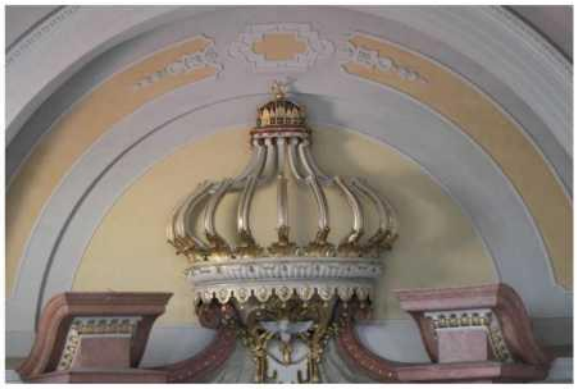

szobrok:

Jézus Szíve szobor: bal kezével a ruháját széthúzza, hogy az átszúrt szívét megmutassa.

Alacoque Szent Margit

Szent Bonaventura

További beépített berendezések, épületgépészeti és -villamossági berendezések

2 db stallum

2004
7 - kiváló

Érték

A diadalív nyugati oldalán feketére festett, aranydíszes oldalfeljárós fa szószék áll. Alatta emléktábla található.

szószék

Érték
Karft István alkotása, 1927.
Zita királynő ajándéka

kereszt

A diadalív keleti oldalon korpuszos kereszt.

Vass Viktor, szobrász készítette.

	na k íi -J Ű 1	
ambo, márványoltár, térdeplő, keresztelőkút		2001--2005
Nyílászárók		
Ablakok	NYGa5	Ld. **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**. Nyílászárók
Ajtók	SZA1, SZA2	Ld. **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**. Nyílászárók

6. sekrestye

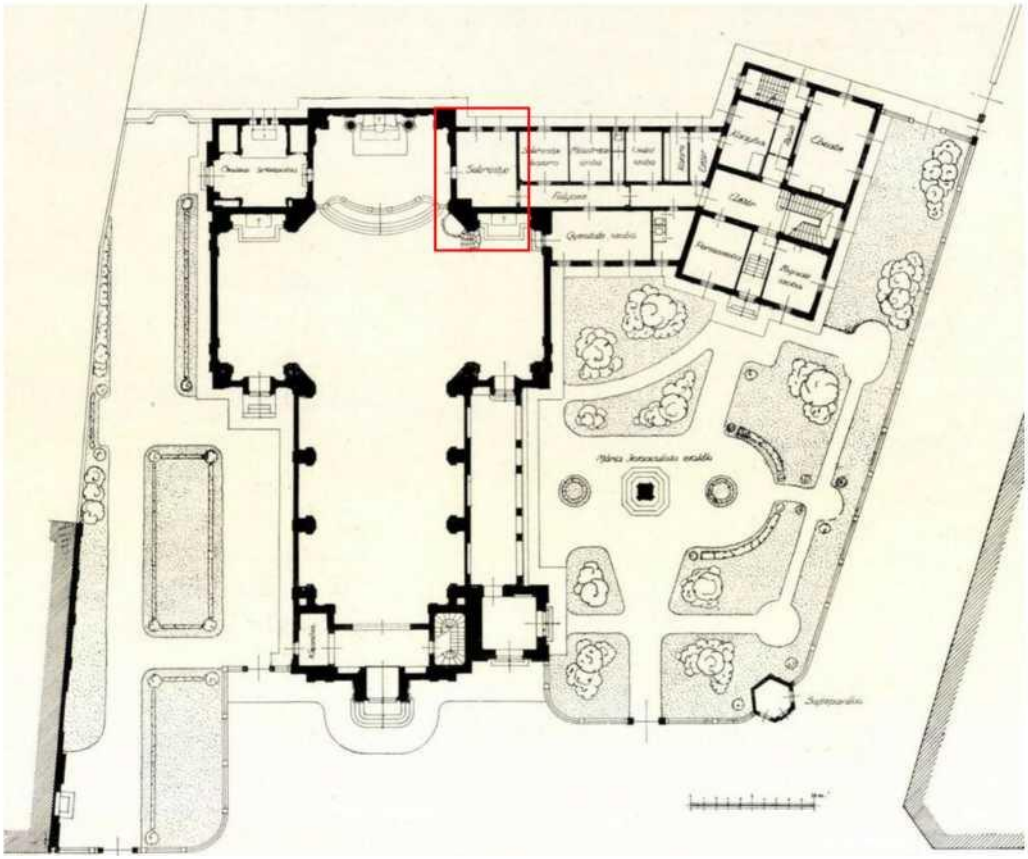

A helyiségek aktuális funkciója	sekrestye
A helyiségek történeti rendeltetése	sekrestye
A helyiségek mérete	n.a., téglalap alaprajzú. Megközelítése a szentélyből, átjáró a rendházba.
	T , , **Datálás, állapot és értékelés**

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai

Falak	Tégla, fehérre festve. A déli oldal két ablakkal, a nyugati és keleti fal 1-1 ajtóval áttört.	1925-1927 *6 - jó* Érték
Térlefedés	síkmennyezetes, fehérre festve	1925-1927, 20. század

	r	vége,21. század eleje *6 –jó* Érték	
Padló	kerámialap, nem érték		B
Ablakok	*2 db egyenes záródású, egynyílású ablak*	ld. homlokzat	
Ajtók	SZA2, SA1	Ld. **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**. Nyílászárók	

7.kripta

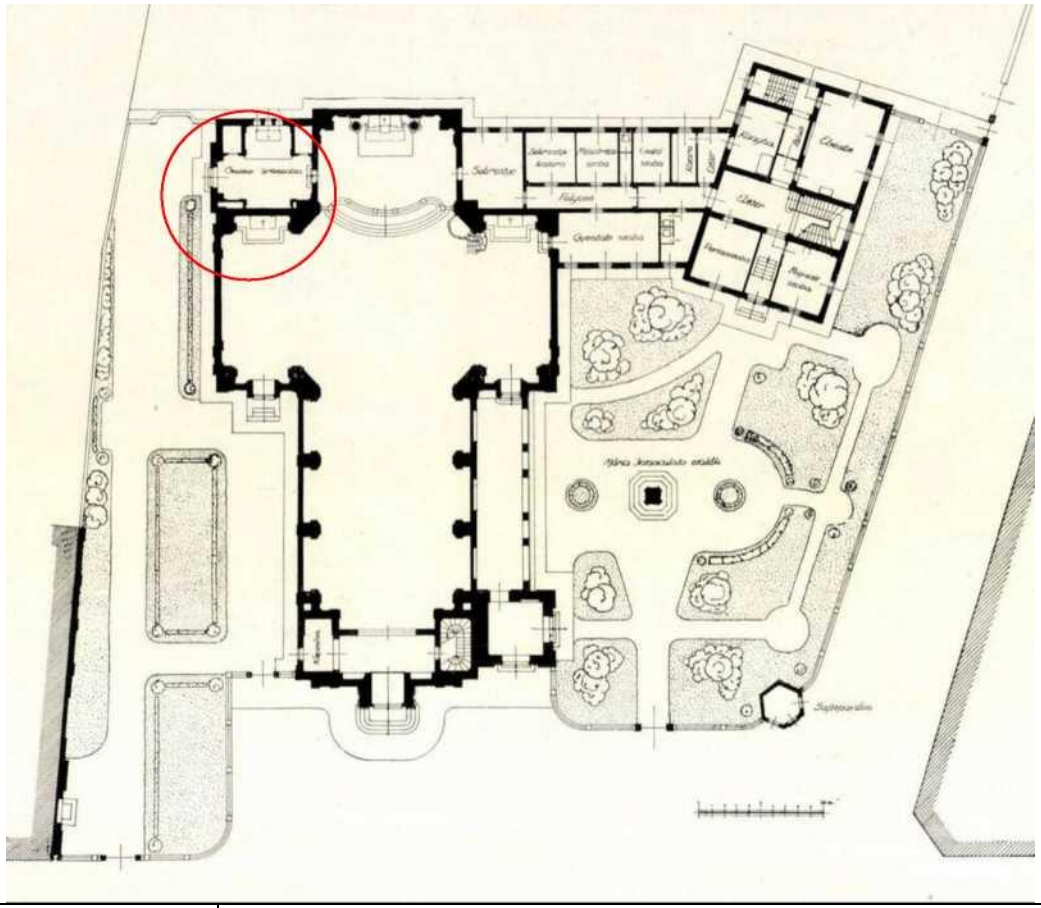

A helyiségek aktuális funkciója	kripta, tároló	
A helyiségek történeti rendeltetése	kripta	
A helyiségek mérete	n.a., téglalap alaprajzú, kereszt osztású tér. Megközelítése a szentély nyugati faláról nyíló ajtón, kijárat a keleti falon.	
	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai

Falak	Tégla, fehérre festett, szakaszonként stukkókeretes díszítés. Az északi fülkében Krisztus a kereszten festmény, a déli falon 3 kisméretű, álló téglány alakú ablak, sárga üvegezéssel. A déli falon kriptasor.	1925-1927, 2004 *5 - megfelelő* Értékelés	M

donga és harántdonga boltozat kereszt alakban 1925-1927
A donga boltozatokon sávos stukkókeretezés. *6 - jó*

Térlefedés

Érték

Az ajtótól lépcső vezet le a járószintre.
Kerámialap, nem érték

5 - megfelelő

Padló

Nyílászárók

Ablakok	Da1-3	
Ajtók	SZA1, KA2	Ld. nyílászárók

8.Szent Ferenc télikápolna

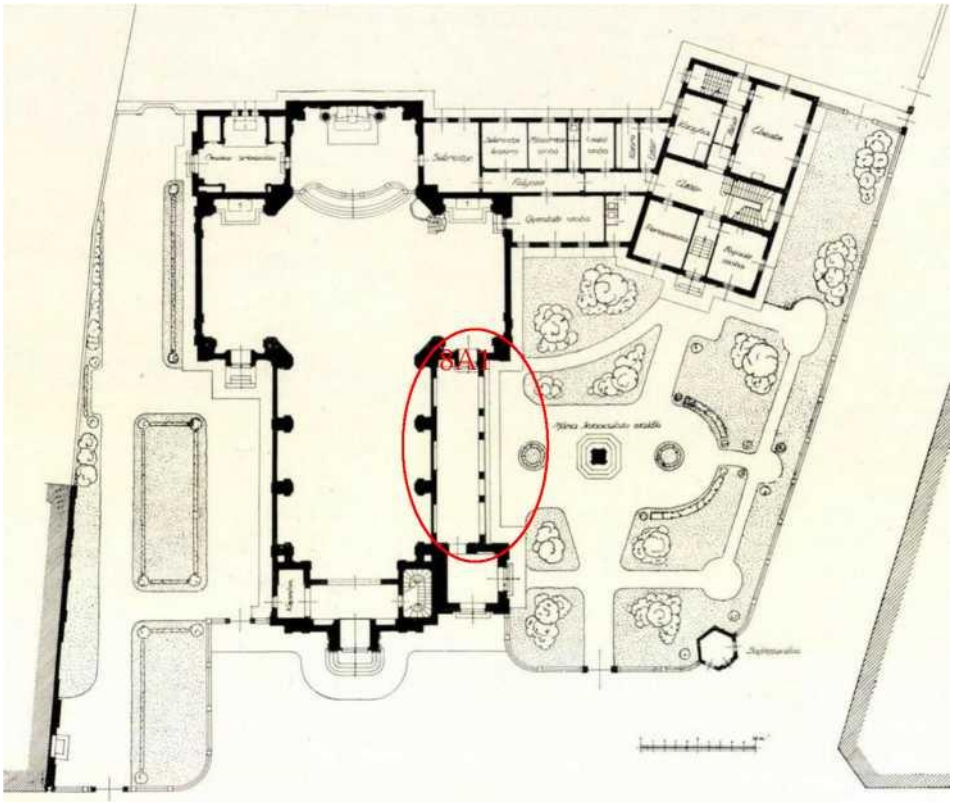

A helyiségek aktuális funkciója	oldalkápolna
A helyiségek történeti rendeltetése	loggia
A helyiségek mérete	n.a. Téglány alaprajzú.

	Leírás	**Datálás, állapot**
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai		
Falak	Tégla. Az egykori nyitott loggiát beépítették, a falakba modern ablakokat állítottak. A déli falon nyílik az íves lezárású bejárat a kereszthajóhoz, mellette egy fülkében Szent Ferencet ábrázoló freskó. A nyugati oldalon 3 modern ablak. Az északi falon bejárat az illemhelyre. A keleti falon egy ajtó. 	1925-1927, 20-21.század *5 - megfelelő* közepes érték

	1 *** ' ‘ ff* -'| " ■		
Térlefedés	fiókos dongaboltozat, fehérre festett *	1925-1927, 20. század vége, 2000 *6 –jó*	T
Padló	A középhajóhoz vezető ajtóhoz kéttagos műkő lépcső vezet. Ezek építéskoriak.	20. század vége *6 - jó* nem érték lépcső: érték	SZ
További beépített ' berendezések, épületgépészeti és -villamossági berendezések			
Egyéni jelzés		20. század 6 - jó	T

		Érték	
Nyílászárók			
Ablakok	nem érték	--	
Ajtók	8A1, a másik két ajtó nem érték	ld. Nyílászárók	
egyéb	Az északon leválasztott mosdóban a régi loggia díszítéseinek részletei megmaradtak. - \ '^■1 ^5 _		

9. karzatfeljáró

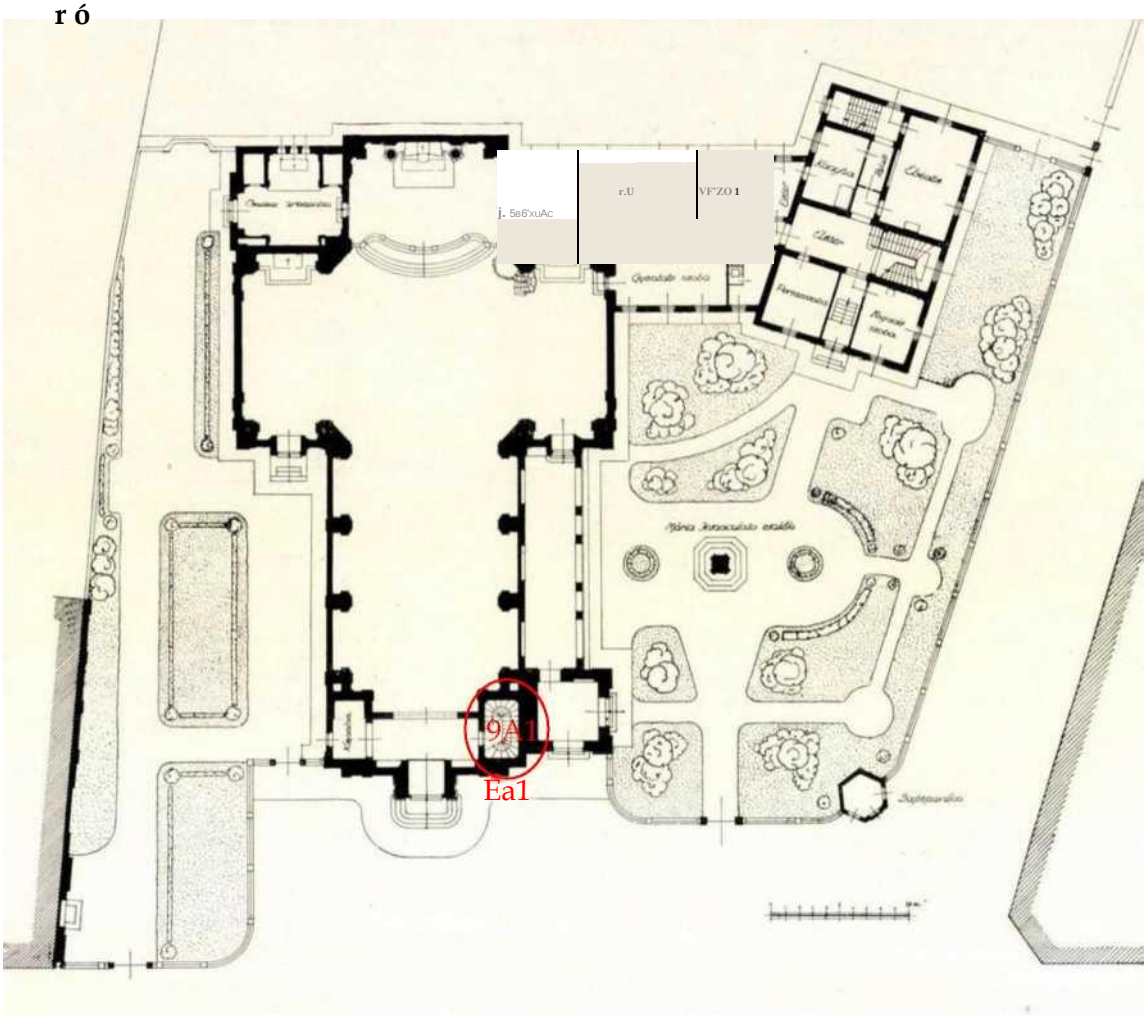

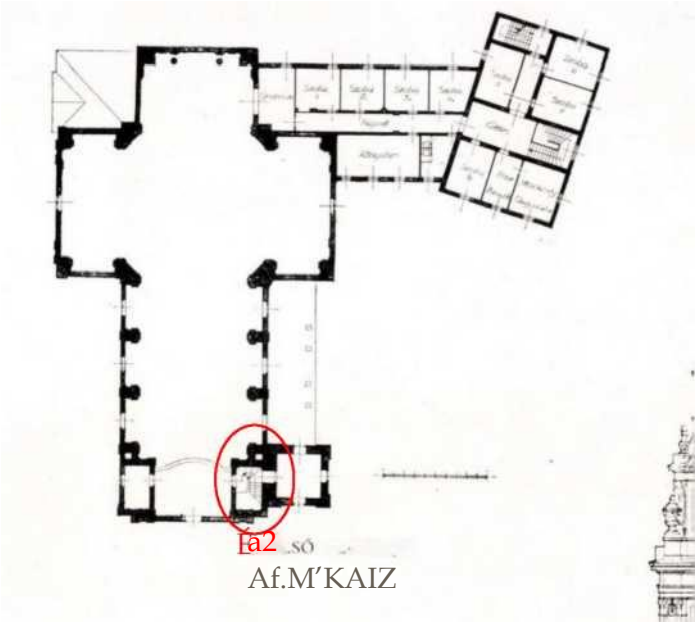

A helyiségek aktuális funkciója karzatfeljáró

A helyiségek
történeti karzatfeljáró
rendeltetése

A helyiségek méretе n.a.

	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai		
Falak	Tégla, fehérre festve. Az északi fal egy ablakkal áttört. r ■ l ■"	1925-1927, 21. század *0 - hiányzik (nem ellenőrizhető)*
Térlefedés	síkmennyezet 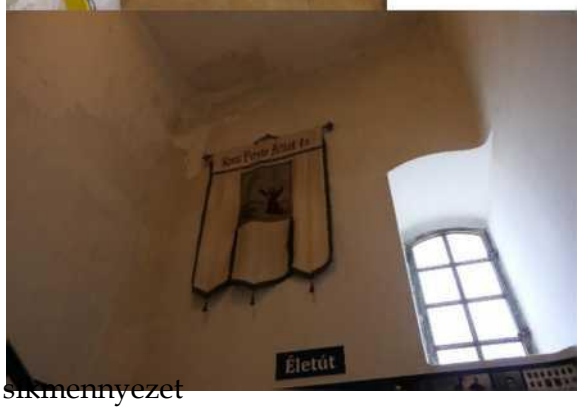	1925-1927 *4 - közepes*

		Értékelés	
Padló	a földszinten kerámialap, műkő-beton lépcső	1925, 20. században alakítva (T), kerámialap: SZ *5 - megfelelő* Kissé átalakított helyiség, a földszinti rész járószintje modern kori. A lépcsőház értéket képvisel. (M)	SZ
További beépített	**berendezések, épületgépészeti és -villamossági berendezések**		
lépcső	Íves, egykarú lépcső húzott fokokkal, pihenővel, szürke pálcatagos vaskorláttal. Szűk orsótér. Az orgonakarzat szintjén kialakított íves kialakítású érkezővel.	1925, 1927 5 - megfelelő értékes	

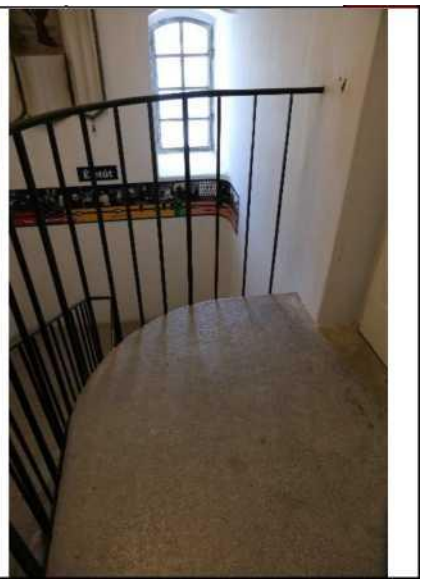

Nyílászárók		
Ablakok	Éa2	Ld. Nyílászárók
Ajtók	9A1	Ld. Nyílászárók

EMELET

10. orgonakarzat		
h H rí EJk-í FELSŐ ALAPRAJZ	1 1 '•	
A helyiségek aktuális funkciója	orgonakarzat	
A helyiségek történeti rendeltetése	orgonakarzat	
A helyiségek mérete,	n.a.	
	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai		
Falak	Tégla. Az orgonakarzatra a nyugati oldalon kialakított lépcsőfeljáróból lehet feljutni, a másik oldalon a karzat helyiségbe vezet egy ajtó. A karzat kosáríves árkádjának homlokíve középen neobarokk stukkódísszel gazdagított, 1-1 korinthoszi fejezetű, tagolt párkányzatú falpillérre támaszkodik, ennek homlokoldalán barokk fonatdísz látható. A pillérek törzse márványos festést kapott, csakúgy, mint a hajó architekturális részletei. A karzat két csigamotívumos konzolra támaszkodó falazott mellvédje középen kihasasodik, lezárása műkő, kívülről gipsz vakfonatdíszes, a konzolok felett egy-egy lángcsóvás díszítésű vázadísz áll. Fehérre festett.	1925-1927 *6 - jó* kiemelt érték. A könyöklő felújításra szorul. **M**

	Hevederrel leválasztott, dongaboltozat, keretes festéssel, a hevederen kazettadíszítés, ehhez a boltozatról egy festett kartusdísz simul	1926 körül, 1996-ban <u>átfestették</u> *6 –jó*
Térlefedés		Kiemelt érték, illik a neobarokk stílushoz
Padló	beton, szőnyegpadló 	*0 - hiányzik (nem ellenőrizhető)* nem érték

További beépített berendezések, épületgépészeti és -villamossági berendezések			
	orgona	1958 6 - jó	**B**

	Bt 1 1 jj	jó állapotban
Nyílászárók		
Ablakok	nincs	
Ajtók	10A1	Ld. Nyílászárók

11. karzati terem

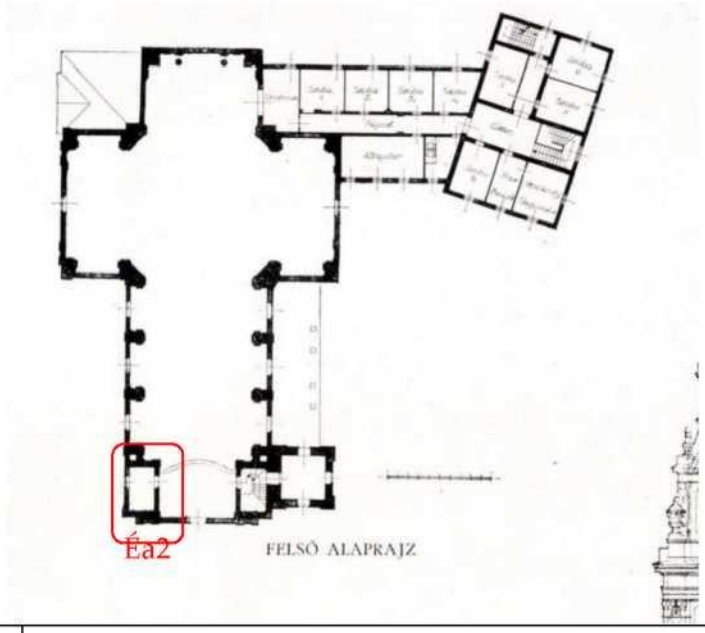

A helyiségek aktuális funkciója	előkészítő helyiség
A helyiségek történeti rendeltetése	előkészítő helyiség, raktár, iroda
A helyiségek mérete	n.a., téglány alaprajzú

	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai		
	Tégla, világosra festve, északon és nyugaton egy ablakkal, keleten a bejárati ajtóval áttört. Az északi fal ablak kis bélletben áll, ől indul.	1925-1927 *6 -jó*
Falak		érték
Térlefedés	síkmennyezet, világosra festve	1925-1927, 21. század eleje

	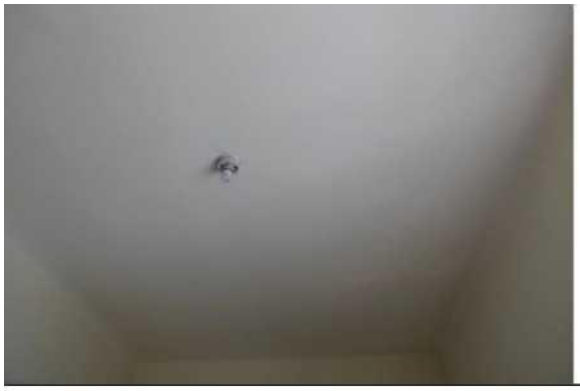	*6 - jó* érték
Padló	cementlap 	20. század *5 - megfelelő*
Ablakok	*Éa2,* Nya2	Ld. Nyílászárók
Ajtók	11A1	Ld. Nyílászárók

SZ

12/a toronyalj

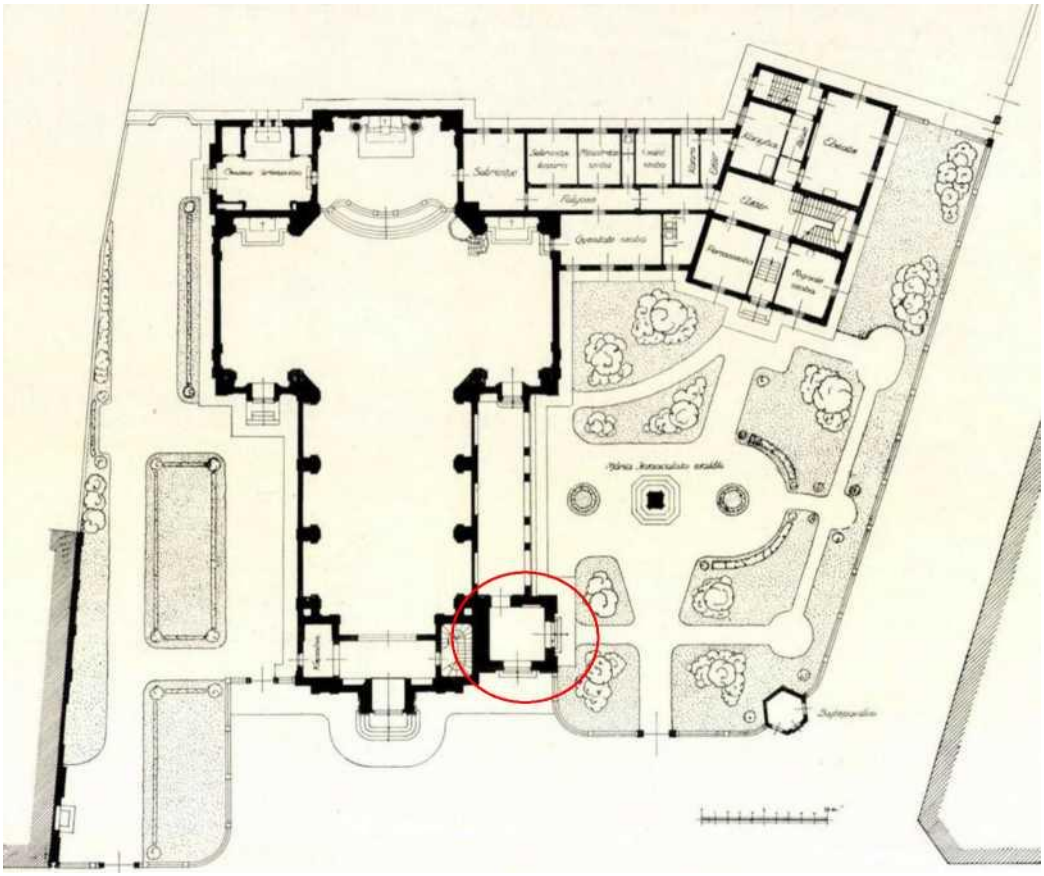

A helyiségek aktuális funkciója '	toronyalj
A helyiségek történeti rendeltetése	toronyalj
A helyiségek mérete	n.a. négyzet alaprajzú

	Leírás	**Datálás, állapot és**
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai		
Falak	Tégla., északi és nyugati fala nyitott, árkádíves. Az északi falon vasráccsal. A déli falon egy ajtó vezet az illemhelybe, mellette egy félköríves fülke áll.	1925-1927 *6 - jó* Érték

Térlefedés	Síkmennyezet 	1925-1927 *6 - jó* Érték
Padló	nem érték	Datálás 3 - rossz Értékelés

12/b a torony középszintje

A torony középső szintjében kialakított kiállítótér.

A helyiségek aktuális funkciója	kiállítótér	
A helyiségek történeti rendeltetése	torony	
A helyiségek mérete	n.a.	
	Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai

Falak

Tégla és modern fa válaszfal

21. század eleje

0 - hiányzik (nem ellenőrizhető)

SZ

nem érték

Térlefedés

Padló nem érték

Datálás
3 - rossz
Értékelés

SZ

Nyílászárók

Ablakok T2 a-b

Ld. Nyílászárók

Ajtók nem érték

12/c torony: harangház

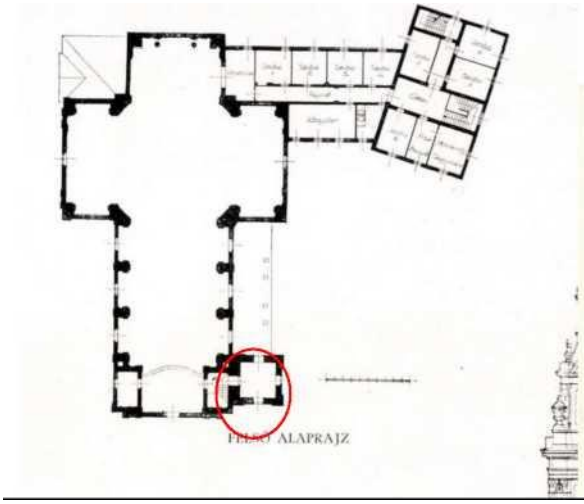

A helyiségek aktuális funkciója	torony/harangház
A helyiségek történeti rendeltetése	torony/harangház
A helyiségek mérete	n.a.

Leírás	**Datálás, állapot és értékelés**
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, burkolatai	
Falak Tégla, fehérre meszelt, sok helyen hiányzik a festés.	1925 *4 - közepes* érték
Térlefedés a torony vaza faszerkezetű felső szint	Datálás *4 - közepes* érték

alul: gerendás famennyezet
Az alsó részt beépítették.
a szintek között faszerkezetű vezet,

20. században többször alakítva
3 - rossz

Padló

SZ

Díszítmények, képző- és iparművészeti alkotások

1. harang

Felirata: "LIBERA NOS SALVA NOS VIVIFICA NOS O BEATA TRINITAS 1919" talán: Ulrich & Weule vagy Schilling & Lattemann gyár öntötte

Harang: 1919, 1922, 1928
4 - közepes

Harang
1., 2., 3.

2. *Szent István első apostoli királyunk emlékére öntötték Seltenhofer Frigyes fiai harangöntödéjében. Öntették az olai hívek, 1922*

3. *Boldogult IV. Károly apostoli királyunk emlékére ajándékozta Szluzák László*

Érték

harangöntő és neje Vancsó Anna 1928-ban, Borromeo Szent Károly könyörgj érettünk.

fc-

y;'

fi

."W

KAV

fcv- •' V

1. harang

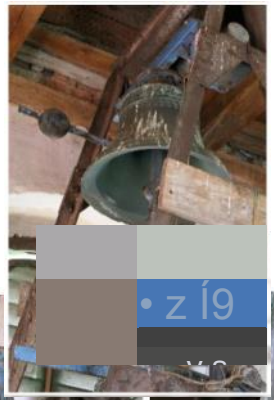

2. harang

_ ■' _____ ii., ■ ■ i_ r^M __ .-/i ->m >«--<'ÍMHW. **mumi r** _____

További beépített berendezések, épületgépészeti és -villamossági berendezések

	lépcső	20. század vége	B
		5 - megfelelő	

nem érték

Nyílászárók

Ablakok

4 db félköríves záródású ablaknyílás, benne a lekerekítést követő, középen felnyíló zsalugáter, 1925 körül

Ajtók

4 db toronyablak, félköríves záródású, középen felnyíló, 2x5 szemes ablak, zsalugáterrel, 1925 körül A faszerkezet rossz állapotban van. Cserére szorul.

3.11. N yí l á s o k

Éa1 (9. helyiség), Éa2 (11. helyiség)

Képek

A nyílászáró helye

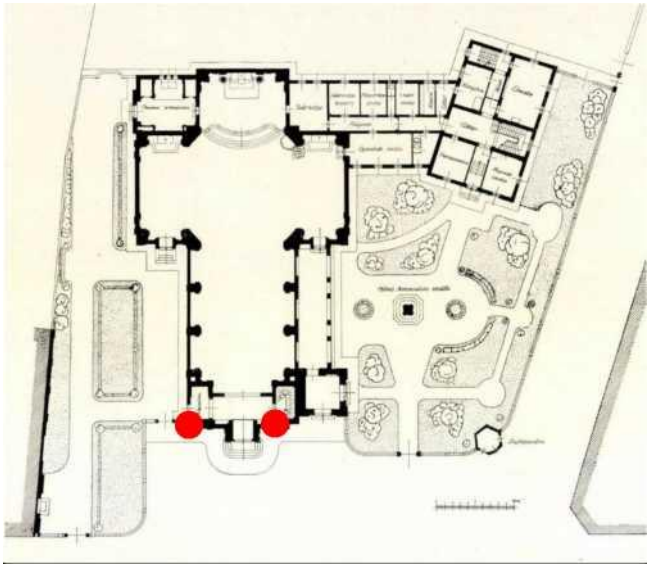

Darabszám	2 db
Méret	n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Szegmensíves lezárású bélletben álló, téglány alaprajzú, szegmensíves záródású ablak, széles profilozott szélű vakolatkeretének alsó részén egymásnak forduló két csigavonal díszíti. Barokk, törtíves szemöldökpárkány enyhén profilozott.
Nyílás	Egyrétegű nyílás, egy függőleges és három vízszintes osztóval nyolc részre osztott ablak.
Tok	Mély, szegmensíves záródású bélletben álló ablak.
Szárny	Vasablak. egynyílású, befelé nyíló.
Felületkezelés	szürkére mázolt, megkopott
Vasalatok	2 db ráfordító, 2 db diópánt

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Érték	Datálás 5 - megfelelő

Ta1, Ta2

Képek

A nyílászáró helye

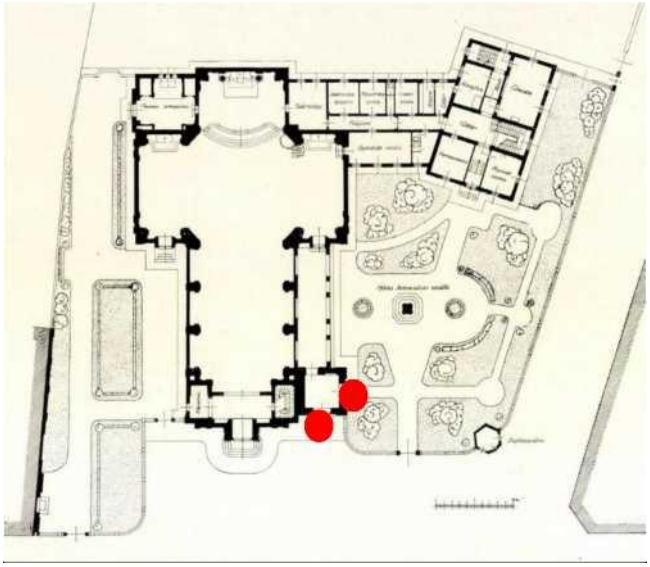

Darabszám 2 db

Méret n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg Négyzetes alaprajzú, füles, guttadíszes vakolatkeretes, rácsos osztású ablak, egyenes záródású szemöldökpárkánnyal. Neobarokk stílusú.

Nyílás Mély, négyzet alaprajzú, felújított bélletben álló ablak.

Tok

Szárny Hálós osztású, 9 szemes ablak. Belül új fából készített szárny.

Felületkezelés festett

Vasalatok

Datálás, állapot és értékelés és értékelés		
Érték	1925-1927, 21. század	

	6 - jó	M

Tfa1-4

Képek

A nyílászáró helye

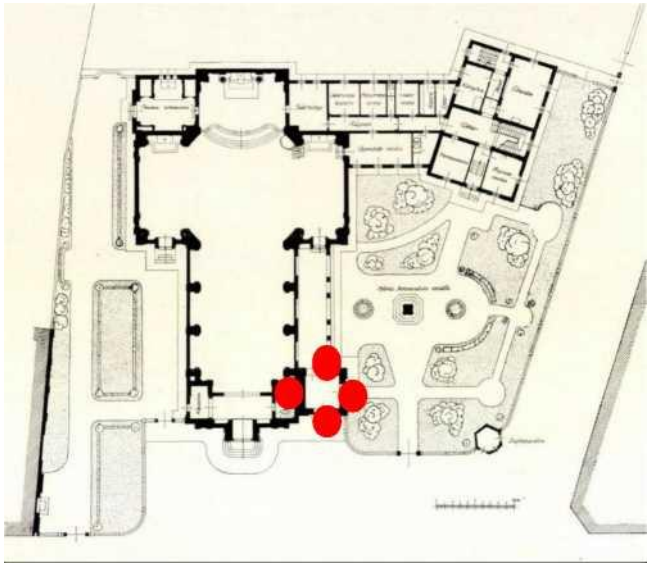

Darabszám	4 db
Méret	n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Félköríves lezárású, zsalugáteres ablak. Neobarokk jellegű.
Nyílás	toronyablak
Tok	Mély béllet, félköríves lezárással.
Szárny	Fa. Két függőleges osztóval és 5 vízszintes osztóval felosztott ablak, félköríves felső lezárással, amelyben sugarasan 3 üvegszem áll. Kívül középen felnyíló zsalugáterek.
Felületkezelés	festett

Vasalatok

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Érték	1925-1927, 21. század 3 - rossz

Ha1-4

Képek

A nyílászáró helye

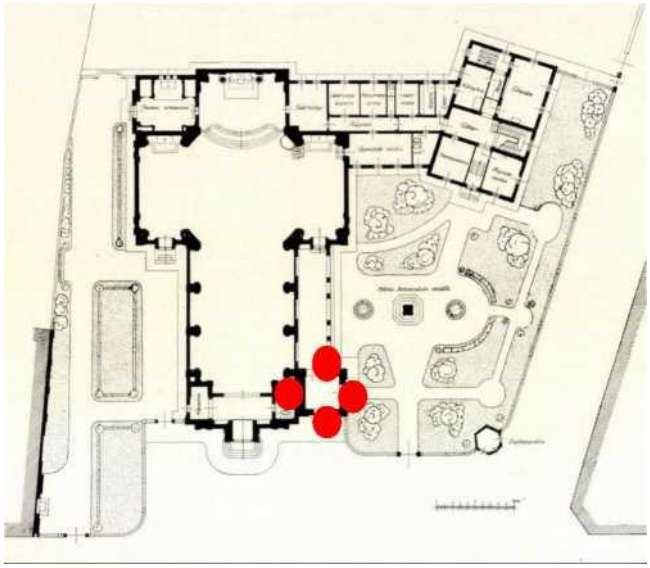

Darabszám 4 db

Méret n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Félköríves lezárású, zsalugáteres ablak. Profilozott vakolatkeretének közepén díszes zárókő. Egyenes, profilozott könyöklőpárkány. Neobarokk jellegű.
Nyílás	toronyablak

Tok

Mély béllet, félköríves lezárással.

Szárny Középen felnyíló zsalugáterek.

Felületkezelés festett

Vasalatok

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Érték 1925-1927
3 - rossz

Ka1, Ka3

Képek

A nyílászáró helye

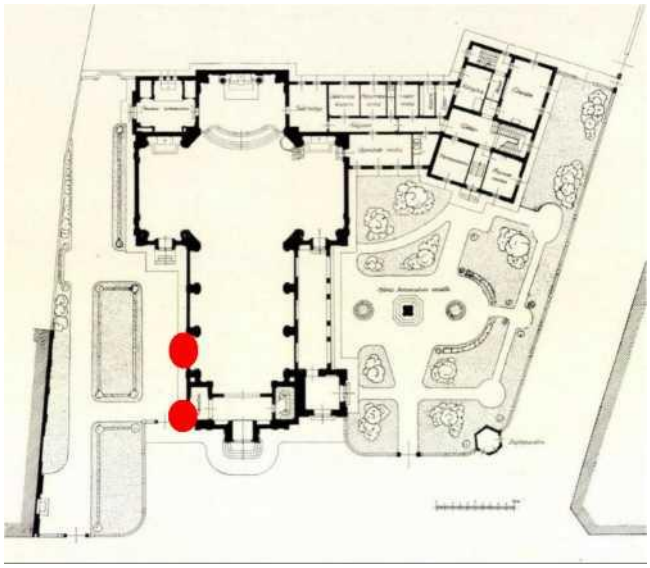

Darabszám	2 db
Méret	n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Félköríves lezárású, kapcsolt gerébtokos ablak, kívülről díszes rács.
Nyílás	
Tok	Mély béllet, félköríves lezárással.
Szárny	Az alsó szárnyak kapcsolt gerébtokosak, a felső szárny külső szárnya négyszemes, fix, a belső szárny két részre osztott, középen felnyíló, befelé nyílik. A kemfer feletti félköríves lezárású ablak egy függőleges osztóval két részre osztott. Fix. *A* K3 ablak csak egy félköríves fülke ráccsal, ablak nincs benne.
Felületkezelés	fehérre festett, a rács fekete

Vasalatok nem érték

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Érték	1925-1927	M

Ka2

Képek

A nyílászáró helye

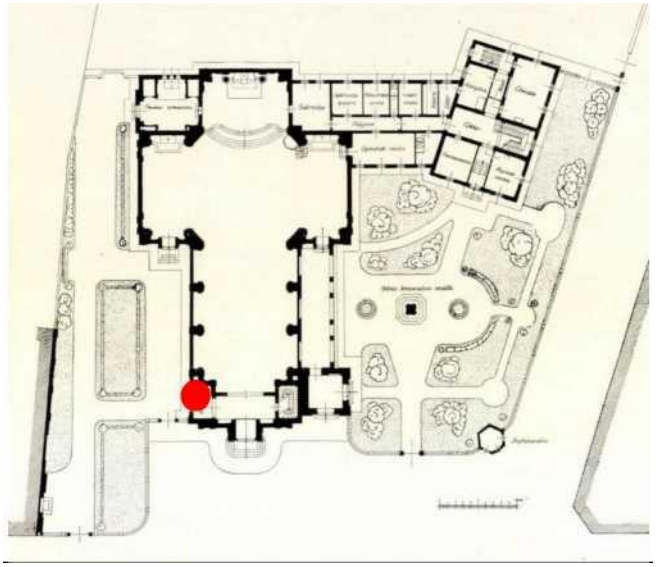

Darabszám	1 db
Méret	n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Szegmensíves lezárású, álló téglány alakú ablak. Egyenes könyöklőpárkány alatt függönydíszes köténymező, füles, profilozott szalagkerete vakolt záróköves. Hálós osztású.
Nyílás	Szegmensíves záródású béllet.
Tok	
Szárny	Egyrétegű, hálós osztású, 9 szemes vasablak, az alsó sor középső szemében nyíló szárny.
Felületkezelés	festett, lekopott.

Vasalatok	1 db ráfordító

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Érték	1925-1927 4 - közepes

Ka4-Ka7, NYa1-a4

Képek

A nyílászáró helye

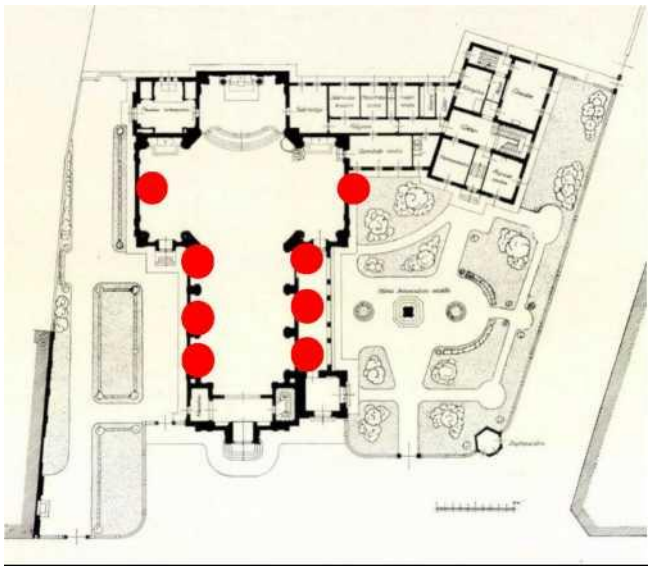

Darabszám 8 db

Méret n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg Barokk, ívelt lezárású, álló téglány alaprajzú osztott ablak.

Nyílás Egyenes könyöklőpárkányon ülő, függönymotívumos könyöklőmezős, vakolt, profilozott, füles, guttadíszes, vakolt szalagkeret, tagolt zárkőmotívummal. Belül rézsűs béllet, egyszerű festett szalagkeretet és festett köténymező.

Tok

Szárny Egyrétegű, hálós, osztott rácsos vasablak, fix.

Felületkezelés fehérre festett

Vasalatok

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Érték 1925-1927
5 - megfelelő

M

KGa1-KGa6, NYGa1-NYGa5	
Képek	
A nyílászáró helye	/ • // P"-^ 1 . J? !®/y 1 .M'M/
Darabszám	11 db
Méret	n.a.
Nyílászáró szer	**cezetei**
Általános jelleg	Fekvő téglány, törtíves ovális ablak. Neobarokk stílusú.
Nyílás	Profilozott szalagkeretes, a falon széles vakolatsávos ablak. Hálós osztású. Belül rézsűs béllet, fehérre festett, profilozott szalagkerettel.
Tok	--
Szárny	Egyrétegű, hálós, osztott rácsos vasablak, fix.
Felületkezelés	fehérre festett
Vasalatok	—
Datálás, állapot és értékelés és értékelés	
Érték	1925-1927

KA1

Méret n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Neobarokk felnyíló bejárati
Nyílás	A külső egy s toszkán falpill egyenes ge tikus keret, tet felépítmén k lépcsőzetes ke lezárású, lu adíszek, középe rozettakoro n hatalmas füzé
Tok	Egyszerű to
Szárny	A külső szá , kétszárnyú vá y, profilozott négyzetes betukassal. Kifelé nyílik. A belső szárn ázatos ajtó. Alul egy vízs függőleges és négy vízsz
Felületkezelés	Belül fehérre
Vasalatok	Belül: 1-1 db . Kívül: kovácsoltvas

Képek

A nyílászáró helye

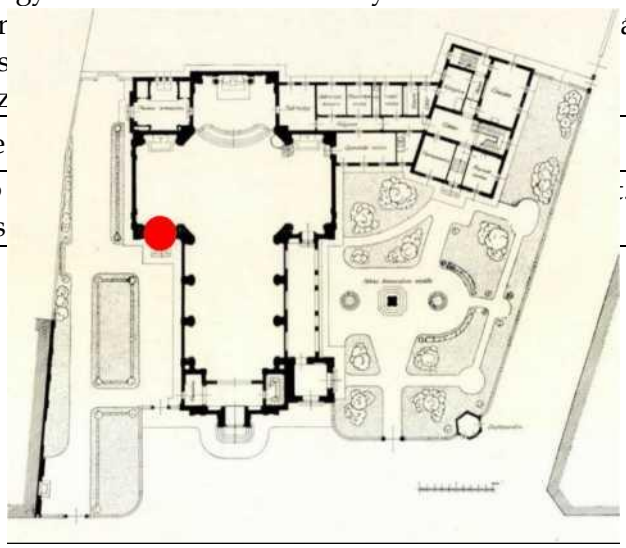

Datálás, állapot és értékelés és

Darabszám 1 db

Képek

A nyílászáró helye

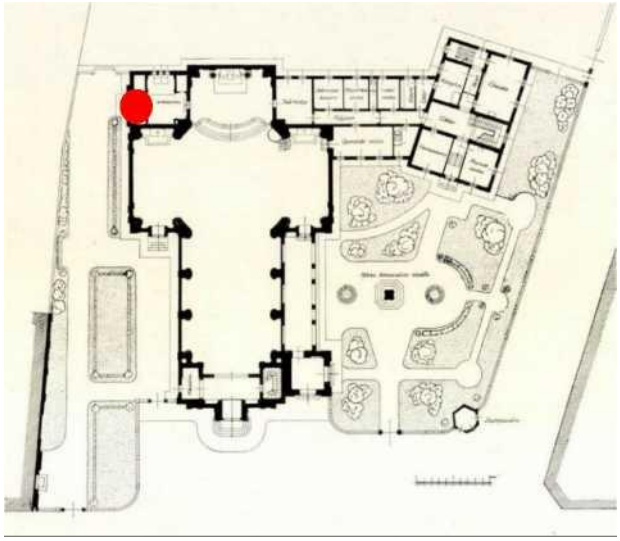

Darabszám *1* db

Méret	n.a.
Nyílászáró szerkezetei	
Általános jelleg	Neobarokk, kétszárnyú, középen felnyíló bejárati ajtó.
Nyílás	Egyenes záródású, kétszárnyú ajtó, egyenes záródású üvegezett, rácsos felülvilágítóval. Lépcsőzetes alakított tükörmezős, felül guttadíszes konzolmotívumos félpillérrel gazdagított, fehérre festett keretezés. Belül kosáríves lezárású bélletben áll, profilozott szalagkeret veszi körbe. Az ajtóhoz 1 műkőtagos lépcső vezet.
Tok	Egyszerű tok.
Szárny	Egyenes záródású, kétszárnyú váztáblázatos ajtó, négy, profilozott négyzetes üvegezes berakással, amelyek kívül rácsosak. Befelé nyílik. Az üvegezett berakások befelé egyesével nyithatók.
Felületkezelés	Világos barna. A rács fekete.
Vasalatok	szárnyanként 3 db bommerpánt.
Datálás, állapot és értékelés és értékelés	
Érték	1925-1927 **M**

8A1

Képek

A nyílászáró helye

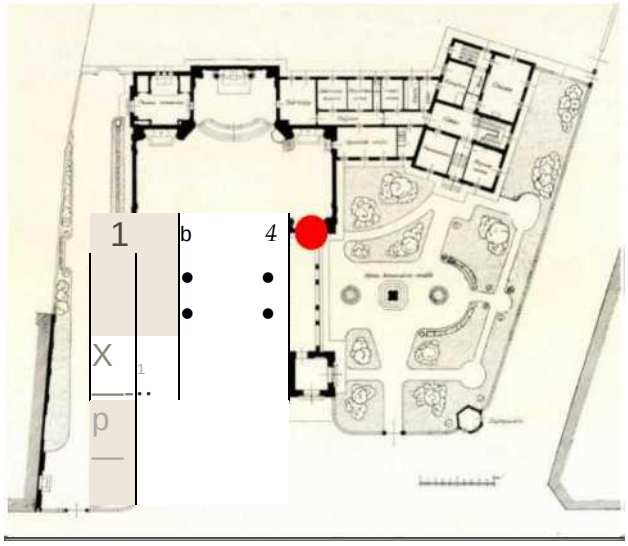

Darabszám	1 db
Méret	n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Neobarokk, félkörívesen záródó, kétszárnyú, középen felnyíló bejárati duplaajtó.
Nyílás	Félköríves záródású nyílás, a kereszthajó felé díszes keretezéssel, a helyiségből lépcsős feljáróval. Belül megegyezik: KA1 ajtó belső kialakításával.
Tok	Egyszerű tok.
Szárny	Külső: váztáblázatos, kétszárnyú, ívesen záródó, 4 táblával, a felsők ívesek. Belső: megegyezik a KA1 ajtó belső szárnyával. Befelé nyílik.
Felületkezelés	Fehérre mázolt.
Vasalatok	sárgaréz kilincs, 3 db bevéső diópánt.

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Érték	1925-1927

4A1, SZA1, SZA2, 9A1 karzatfeljáró ajtója

Képek

A nyílászáró helye

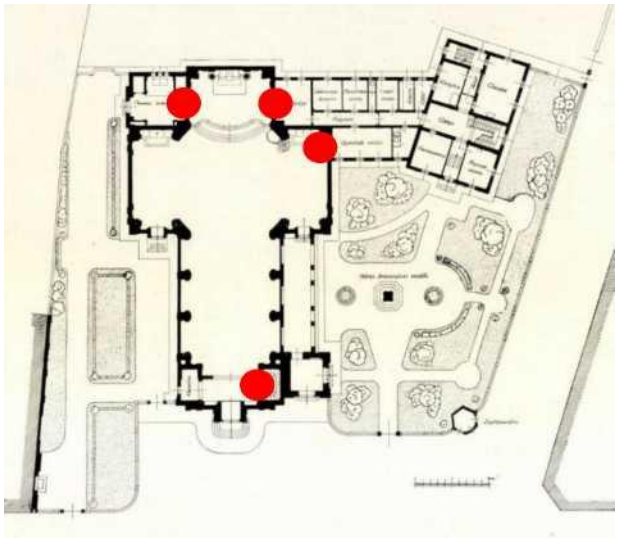

Darabszám 4 db

Méret n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	Egyenes záródású, egynyílású, váztáblázatos ajtó. Neobarokk stílusú.
Nyílás	Egyenes záródású nyílás. A főnézeten díszes látszatarchitektúrális festéssel.
Tok	Egyszerű tok.
Szárny	Váztáblázatos, egymás felett három fekvő, profilozott, íves sarokkal képzett táblaberakással.
Felületkezelés	fehérre mázolt
Vasalatok	

Datálás, állapot és értékelés és értékelés		
Érték	Datálás	M
	6 - jó	

10A1, 11A1

Képek

A nyílászáró helye

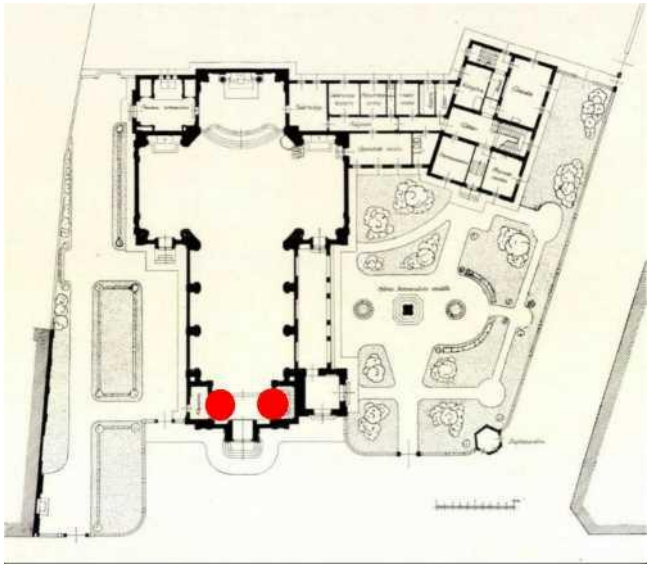

Darabszám	2 db
Méret	n.a.

Nyílászáró szerkezetei

Általános jelleg	T-1 z z 1 z z zlzz • ■ z Egyenes záródású, egynyílású ajtó.
Nyílás	egyenes záródású
Tok	egyszerű
Szárny	Váztáblázatos, 2x3 berakással
Felületkezelés	fehérre festett
Vasalatok	sárgaréz kilincs, 3 db nagyméretű bevéső diópánt

Datálás, állapot és értékelés és értékelés

Közepes érték	20. század közepe 5 - megfelelő

4. MELLÉKLETEK

4.4. Térképkivágat, helyszínrajz

Dr. Kotsis Iván rajzai: Magyar Építőművészet, 1928. 4. szám

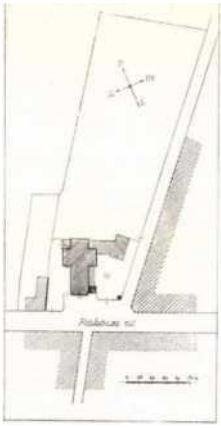

HELYSZINKAJZ

4.5. Épület, építmény arányos alaprajzi vázlatai, homlokzatok nézetrajzai

Dr. Kotsis Iván rajzai: Magyar Építőművészet, 1928. 4. szám

AZ 1926-BAN LEZAJLOTT TERVPÁLYÁZATRA BENYUJTOTT TÁVLATI KÉP

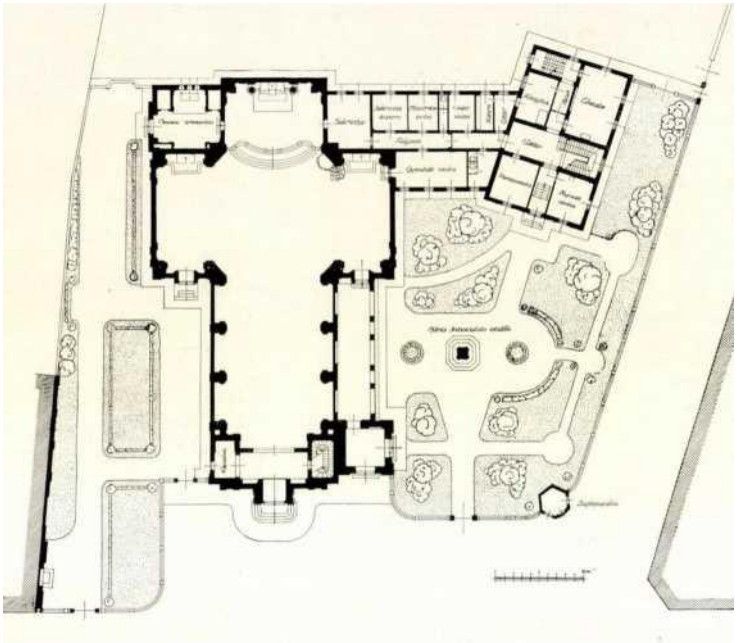

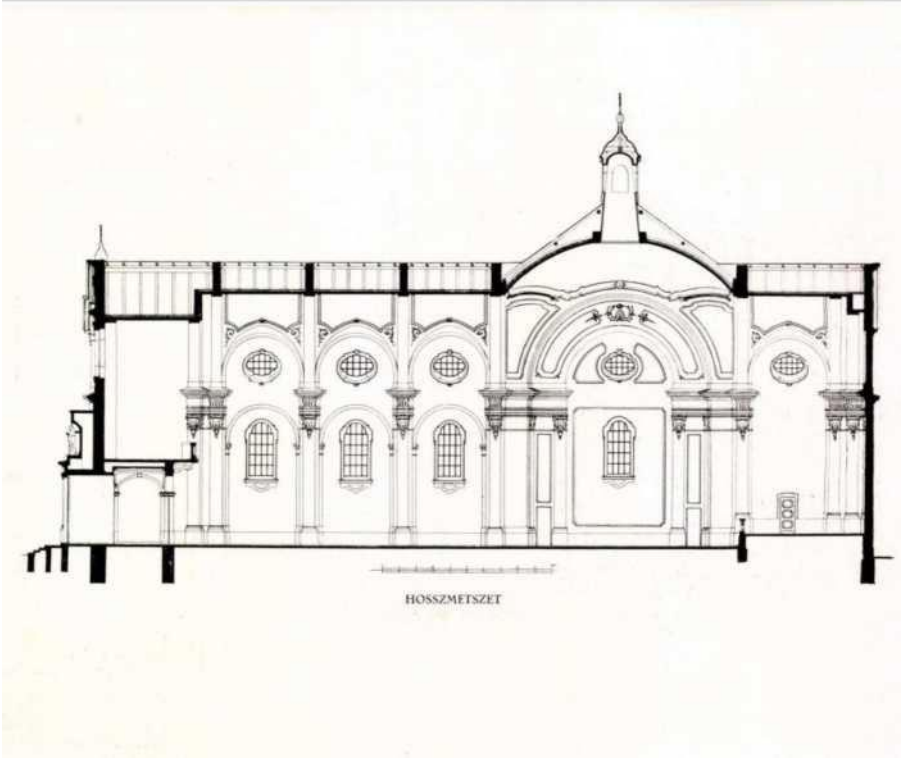
HOSSZMETSZET

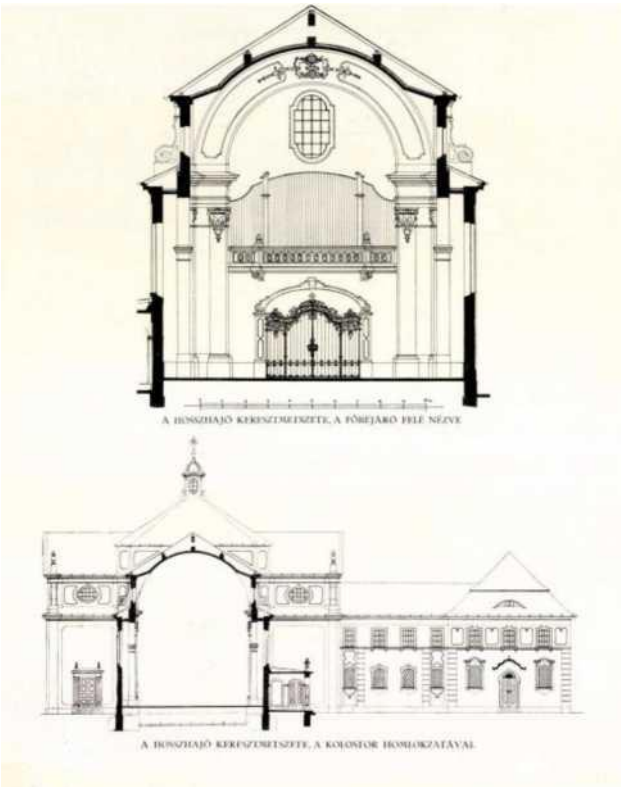
A HOSSZHAJÓ KERESZTMETSZETE, A FŐBEJÁRÓ FELÉ NÉZVE
A HOSSZHAJÓ KERESZTMETSZETE, A KOLOSTOR HOMLOKZATÁVAL

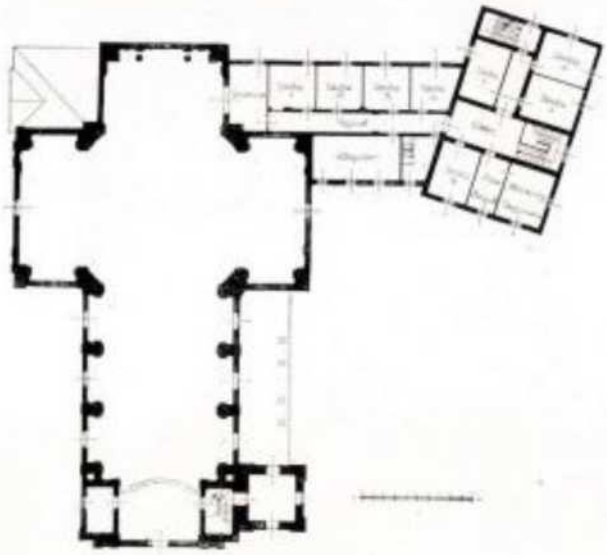

FELSŐ ALAPRAJZ

A TEMPLOM UTCAI HOMLOKZATA

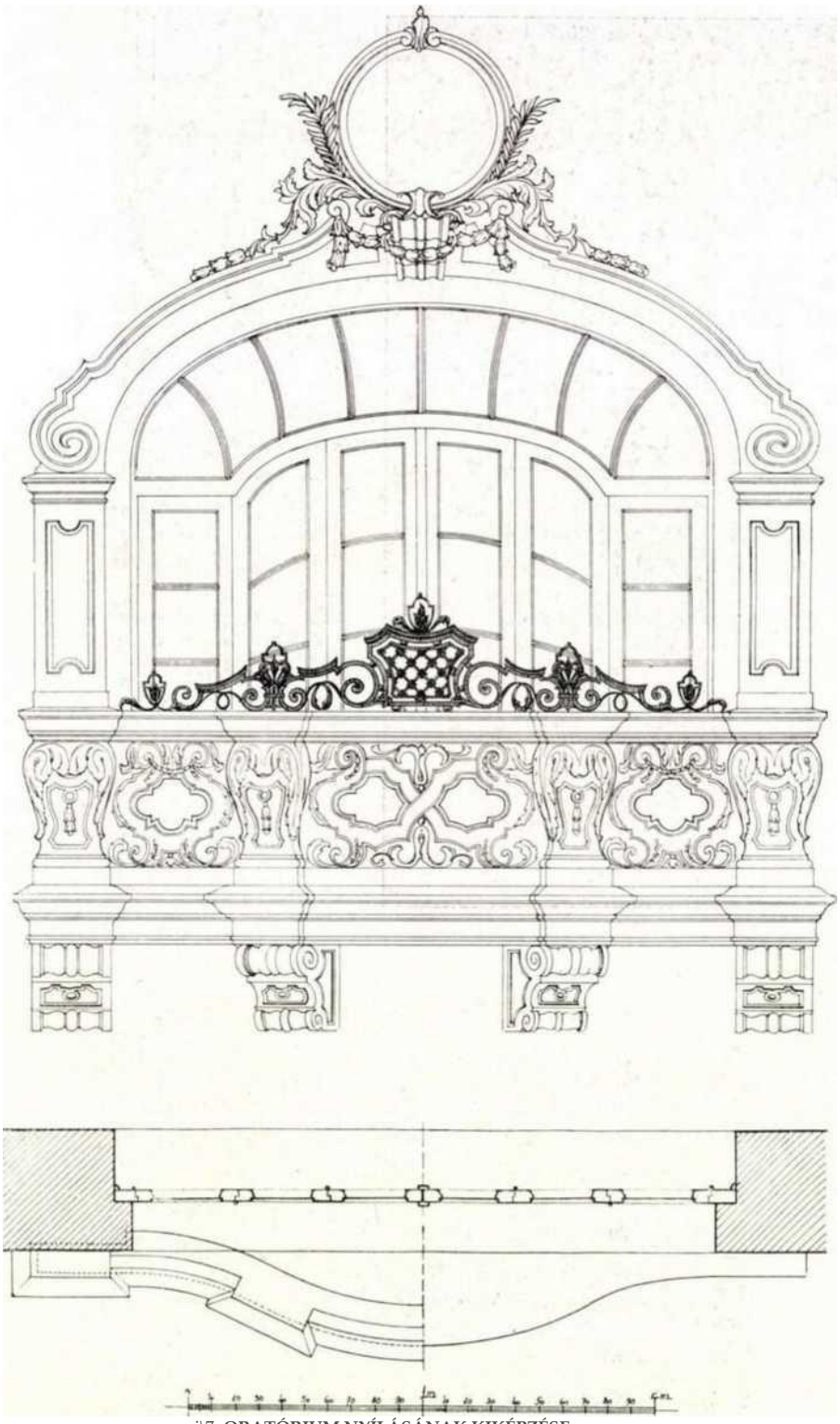

i\7- **ORATÓRIUM NYÍLÁSÁNAK KIKÉPZÉSE**

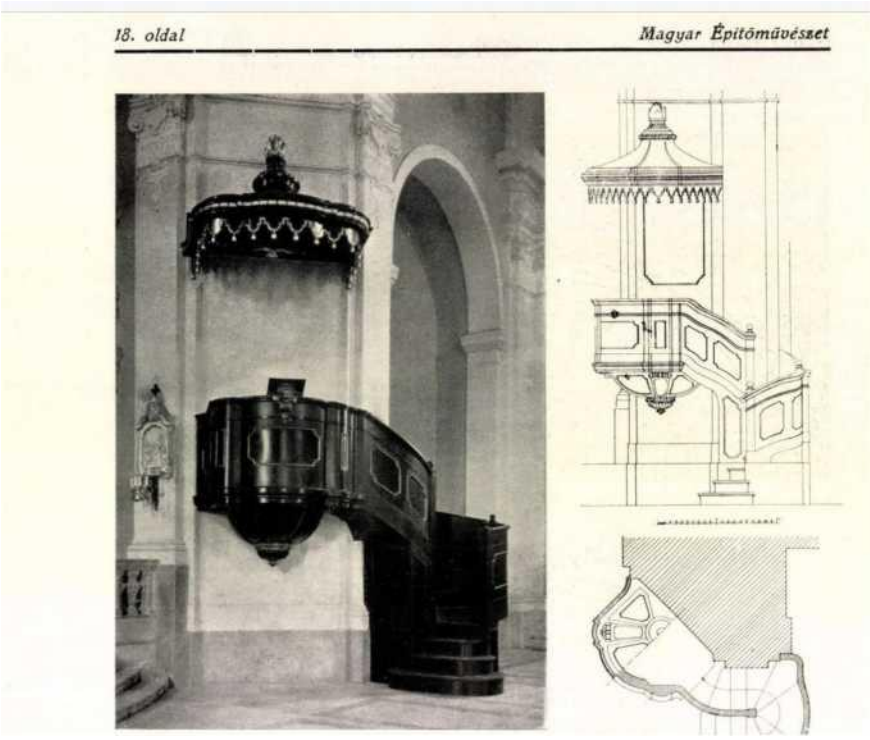

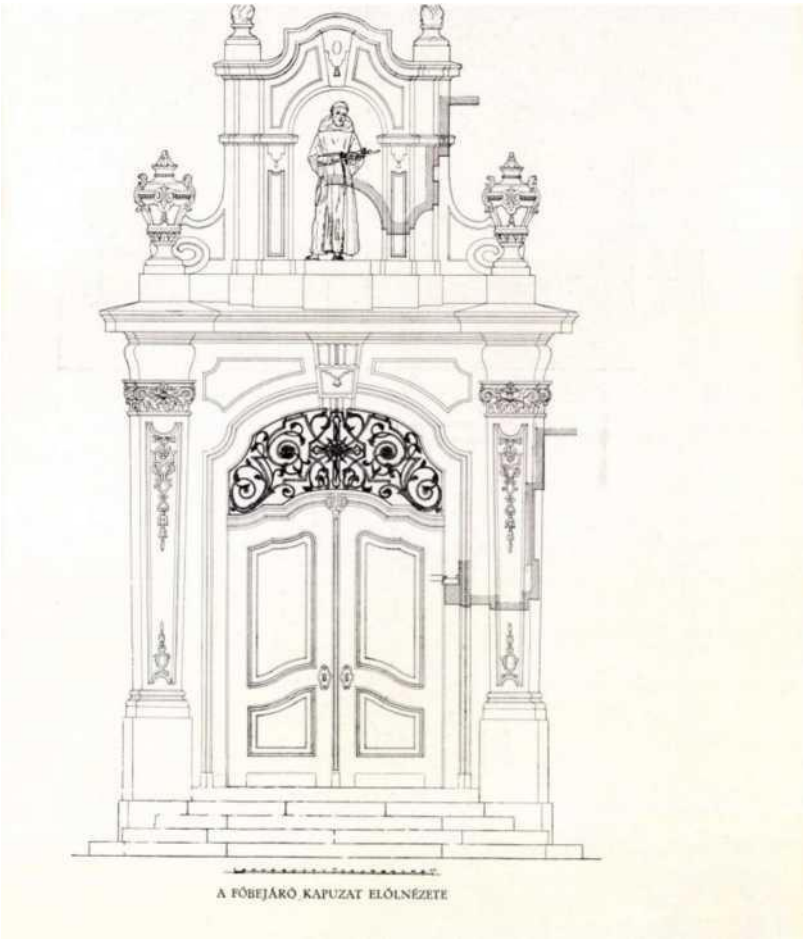

4.6. Fotódokumentáció
Ld. 3. Értékleltár c. fejezet.

4.7. Források

4.7.1. Felhasznált irodalom és források jegyzéke

- Benczéné Nagy Eszter - Fülöp István - Markó Imre Lehel: Zalaegerszeg utcanevei - Zalaegerszegi Füzetek 3. (Zalaegerszeg, 1977)
- Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában III. k Zalavármegye (1890)
- Fényes Elek: Magyarország geographiai szótára 1851
- Foki Ibolya: Zalaegerszeg és Ola egyesítése in Zalai Millennium. Szemelvények Zala megye múltjából (Zalaegerszeg, 2000) | Könyvtár | Hungaricana
- Jézus Szíve Ferences Plébánia honlapja. http:/ /www.ferencesekzeg.hu/tortenet/
- Kostyál László-Megyeri Anna: A Zalaegerszeg-Olai Ferences templom és rendház (kézirat)
- Kotsis I.: Életrajzom 2010. (szerk: Prakfalvi Endre) HAP Galéria - Magyar Építészeti Múzeum
- Kotsis Iván: Épületek és tervek, 1945. Pósa Károly Könyvkereskedő Kiadása, Budapest,
- Magyar Építőművészet 1912 X.évf.9-10.szám Kotsis Iván: Eger építményei a XVIII. század második feléből
- Magyar Építőművészet 1914 XII.évf.4.szám Kotsis Iván: A XVIII. század építészeti formáinak gyakorlati alkalmazása
- Magyar Építőművészet 1926 XXVI. évf. I. szám Dr. Kotsis Iván munkái 1922-1925
- Magyar Építőművészet 1928 XXVIII. évf. Dr. Kotsis Iván A zalaegerszegi templom
- Megyeri Anna: Mindszenty Zalaegerszegi építkezései Pannon Tükör 2012/5
- Megyeri Anna: „..maradandó örök emlék...” Mindszenty (Pehm) József építkezései Zalaegerszegen Zalai Múzeum 21. Emlékkötet Mindszenty József tiszteletére (Zalaegerszeg, 2013) 77-99. o.
- Mindszenty-parkot alakítanak ki Zalaegerszegen 2015. november 11 https:/ /www.magyarkurir.hu/hirek/mindszenty-parkot-alakitanak-ki-zalaegerszegen
- Paár Eszter Szilvia: Kotsis Iván és a neobarokk: a zalaegerszegi Jézus Szíve-templom https: / /epiteszforum.hu/kotsis-ivan-es-a-neobarokk-a-zalaegerszegi-jezus-szive-templom
- Pais Dezső Magyar Nyelv 1964. 60.évf 282- 290.o.
- Pamer Nóra: Magyar építészet a két világháború között 2001 Terc Kft.
- Rácz Piusz OFM Ferencesek Zala szívében 2007
- Szekfű Gyula 1934 Három nemzedék és ami utána következik Királyi Magyar Egyetemi nyomda
- "Volt egyszer egy huszárezred" könyvbemutató **https://zalaegerszeg.hu/dkk/11618/Ott voltak a harcok surujeben**

4.7.2. Felhasznált releváns archív források, képanyag

Díszítmények építéskori fényképei:

A FÖBEJÁRÓ KAPUZAT KERETÉBEN
KÉSZÜLT ASSISI SZENT FERENC.SZOBOR MODELLJE

A KOLOSTOR ELÖKERTJÉBEN ÁLLÓ OSZLOPON EL. HELYEZETT IMMACULATA.SZOBOR MODELLJE

KÉSZÍTETTE VISNYOVSZKY LAJOS SZOBRÁSZMŰVÉSZ

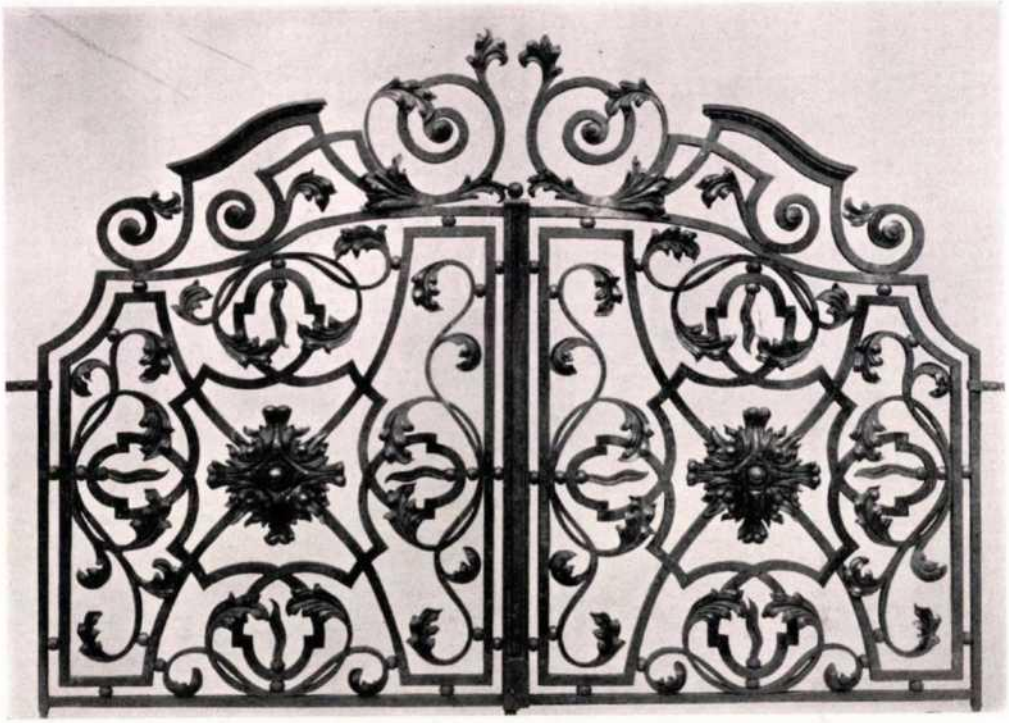

t\ SZENTÉLYT ELZÁRÓ MELLVÉDBEN ELHELYEZETT RÁCSOS AJTÓSZÁRNYAK

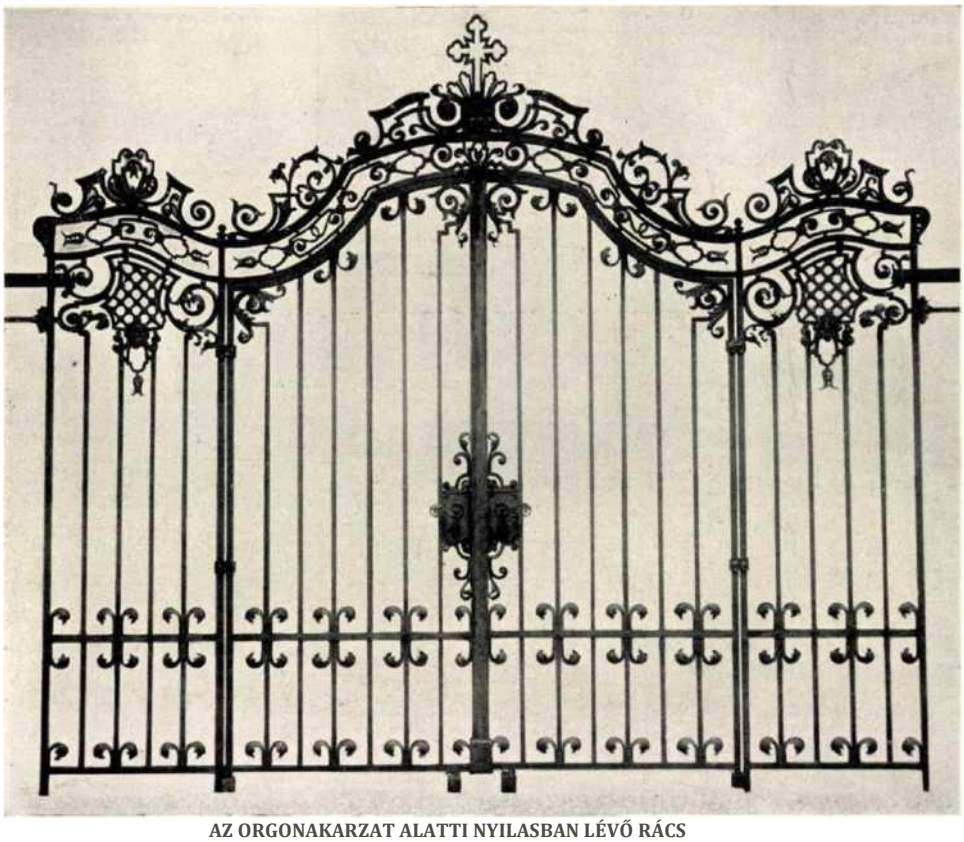

AZ ORGONAKARZAT ALATTI NYILASBAN LÉVŐ RÁCS

FELÜLVILÁGÍTÓ BETÉTRÁCS A SÍRKÁPOLNA BEJÁRATÁBAN

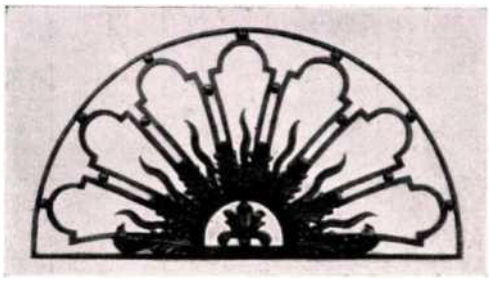

FELÜLVILÁGÍTÓ BETÉTRÁCS A KOLOSTOR FŐBEJÁKÓJÁBAN

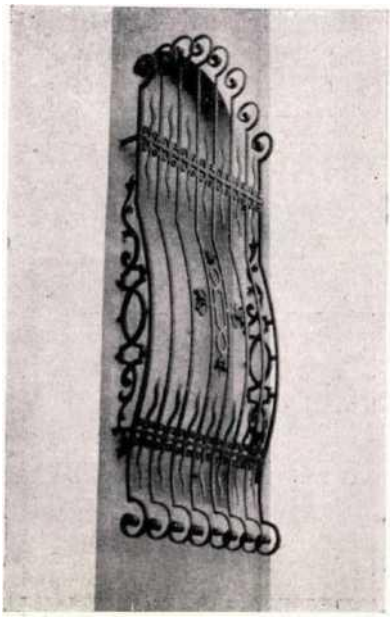

RÁCS A IV. KÁROLY KIRÁLY' KÁPOLNA ABLAKA ELŐTT

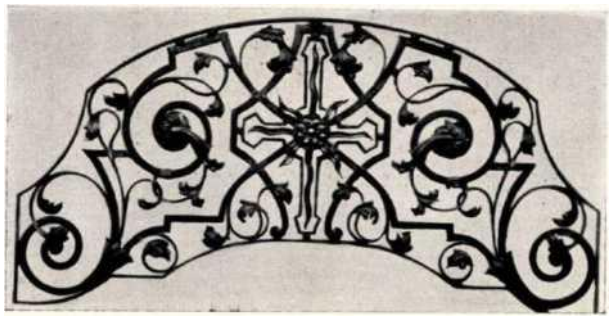

FELÜLVILÁGÍTÓ BETÉTRÁCS A TEMPLOM FŐBEJÁRÓJÁBAN

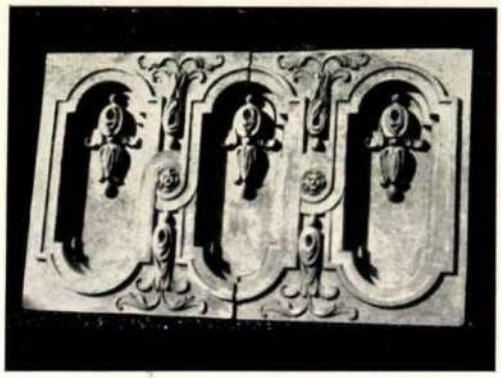

BELSŐ GIPSZKIKÉPZÉSEK RÉSZLETEI

VÉGZŐDÉSEK ÉS VÁZÁK

VÁZÁK ÉS FEJEZETEK A KÜLSŐBŐL

A HAJÓ FŐPÁRKÁNYA

AZ ORGONAKARZAT KÉPE

AZ OI.DALBEJARÓ BEI.SÓ KIKÉPZÉSE

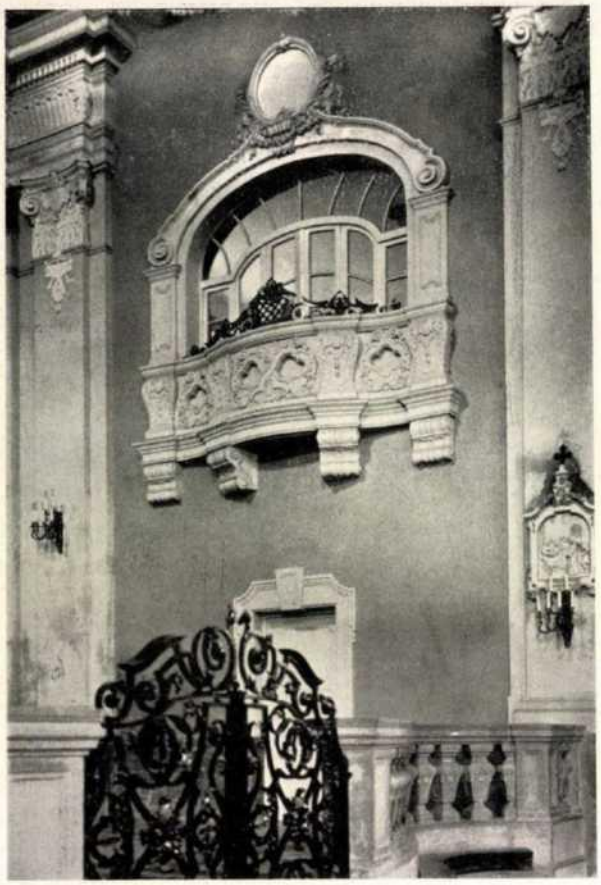

AZ ORATÓRIUM NYÍLÁSÁNAK KÉPE

A SZENTÉLYT ELZÁRÓ MELLVÉD

FŐOLTÁR

A KARZAT ALATTI ÍVEZET

IJOSSZHAJÓ KÉPE, A NÉGYEZET FEI.ÖI. NÉZVE

A **SZOMSZÉD TELKEN ÁLLÓ HÁZAK TŰZFALAIT ELTAKARÓ ARCIIITEKTONIKUS KIKÉPZÉS**

KERÍTÉS ÉS BEJÁRÓ GRÓF BATTHYÁNY PÁL ÉS CSALÁDJA SÍRBOLTJÁHOZ

KERÍTÉS ÉS BEJÁRÓ A KOLOSTOR KERTJÉBE

SAJTÓPA VILLON

A TORONY ALSÓ SZAKASZÁNAK KÉPE

A **KOLOSTOR ELÓKERTJÉRE NYÍLÓ LOGGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ KÉPE**

A TORONY ALATTI NYÍLÁS

ÖSSZKÉP, A KOLOSTOR KERTJÉBŐL NÉZVE

A TORONY FELSŐ SZAKASZÁNAK KÉPE

UTCA FELÖLI KÉP
A ZALAEGERSZEGI II. KÖM. KATH. TEMPLOM ÉS A VELE KAPCSOLATOS SZENTFERENCRENDI KOLOSTOR

M zalaegerszegi II. római katholikcis templom.

A zalaegerszegi II. róni. kath. templom Építési Bizottsága 1925. évi április hó 30-iki lejárattal szabályszerű nyilvános tervpályázatot hirdetett a templom és a vele kapcsolatos Szent Ferenc-rendi kolostor terveinek beszerzésére. 7l bírálóbizottság egyhangú döntése alapján alulírott szerencsés voltam az 1. díjat elnyerhetni és ezt követőleg a megbízatást a kiviteli tervek elkészítésére.

Az építkezés 1925. évi július havában kezdődött; a templom megáldása és a kolostor használatbavétele 1926. október havában történt, végül a templom ünnepélyes felszentelése gróf *Mikes* János szombathelyi megyéspüspök úr által annak teljes elkészülte után 1927. szeptember 25-én.

Hz építkezés előkészítését és az adminisztratív munkálatok megszervezését és lebonyolítását *Pehm* József zalaegerszegi apátplébános úr végezte hatalmas lendülettel és példátlan energiával, amellett mecénásként őrködve az artisztikus szempontok felett. Munkájában egyetlen emberként állott mögötte a Templomépítő Bizottság és rajta keresztül Zalaegerszeg és Zala vármegye katholikus társadalma, annak minden rétegével.

A munkálatok lebonyolítása, az építkezés bonyolult voltának és az időközben felmerült számos nehézségnek dacára, mindvégig oly ideális harmóniában folyt le, amely úgyszólván párját ritkítja. Intencióim kivétel nélkül minden egyes esetben megértésre és elfogadásra találtak, amely körülmény nemcsak megkönnyítette munkámat és fokozta kedvemet, de biztosította az építkezés sikerét is.

Hz építkezés során tömérdek kéz hordta össze munkájának legjavát. A megérdemelt köszönet adassék érte mindenkinek.

A tervek elkészítésében régi munkatársaim: *Kracsun* Virgil és *Erén* Ferenc építész urak működtek közre. 7l vasbeton szerkezeteket *Jemnitz* E. Zsigmond főmérnök úr tervezte. Az építkezés helyszíni ellenőre *Moldoványi* Béla kir. műszaki főtanácsos úr volt.

n fővállalkozó *Müder* István oki. mérnök volt, aki kiválóan oldotta meg a nagy gyakorlati tudást igénylő szerkezetek kivitelezését. Vállalatának keretébe tartoztak a föld-, kőműves-, elhelyező-, szigetelő-, vas-, vasbeton-, ács-, tetőfedő-, burkoló , rabitz-, parafaszigetelő-, bádogos-, vízvezetéki és csatornázási munkálatok. Ezek közül, mint alvállalkozó a parafaszigetelő-munkákat a *Parafaköyyár fl.-T.* (Budapest), az ácsmunkákat *Eckhardt* Ferenc (Zalaegerszeg), a bádogosmunkákat (benne a toronysisak és a laterna vörösrézfedését is) *Steiner* Ármin és Ferenc (Budapest) kivitelezték.

A dekoratív működmunkák kivitelezői: az elhunyt *Vögerl* Alajos és *Szabó* Rezső (Budapest). Fi belső gipszmunkák kivitelezője: *Szabó* Rezső (Budapest). Műkőlépcsők és lábazatok: *Horváth* István (Zalaegerszeg). Díszkovácsmunkák: *Herkes* Kálmán és fia (Budapest). Asztalosmunkák: *Lendvay* László és fia és *Lendvay* Pál (Zalaegerszeg). Szegezőlakatos-munkák: 0. *Horváth* Imre (Zalaegerszeg). Mázoló- és szobafestőmunkák: *Klosovszhy* Ernő és Társa *Péntek* Ernő (Zalaegerszeg), üvegesmunkák: *Griimnald* Ernő (Zalaegerszeg). A zárda bádogosmunkája : *Portisch* János (Zalaegerszeg). Villanyvilágítás és villámhárítóberendezés: *Orsovszky* István (Budapest). A főoltár műmárvány-munkái: *Neuhauser* János (Budapest). A főoltáron lévő szobrok készítője: *Meyer* Sándor szobrász (Szombathely). A főoltár felszerelését szállította: *Ecclesia Egyházművészeti tf.-T.* (Budapest). A szószék készítője: *Kraft* István faszobrász-mester (Budapest). A főbejárati Szent Ferenc-szobrot és az hnmaculata-szobrot készítette: *Visnyovszky* Lajos szobrász (Budapest).

♦

fi fényképfelvételek zömét alulírott készítettem, a 3., 14., 15., 16., IS. és 19. oldalakon lévőket pedig *Serényi* Árpád zalaegerszegi fényképész.

Tjr. JCo/sis hüin.

5. ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

5.4. Javaslat a további kutatásra, kutatói megfigyelésre

Az épület forráskutatása nagyon alapos, a rendelkezésre álló korabeli tanulmányok, rajzok alapján jól rekonstruálható az épület eredeti kialakítása. A 20. század közepétől származó archív fotók segítséget jelenthetnek az építési periodizáció finomításához.

5.5. Az épület értékeinek fenntartására, helyreállítására vonatkozó javaslat

A templom belülről felújított. A templom és a rendház külső festése alulról vizesedik, fenn. a tagozatokon az erózió nyomai látható ezért ennek szigetelése, javítása és átfestése javasolt. A festést a falrestaurálási dokumentáció javaslata alapján kell elvégezni.
A működ díszek felújítása időszerű.
A kerítés lábazata vizesedik, felújítása javasolt.
Amennyiben a nyílászárók cseréjére kerül sor, javasolt a rendháznál a fa, a templom ablakainál a vasszerkezetű nyílások használata.
A torony és harangablakok felújítása szükséges.
A harangok javítása, állagmegóvása javasolt.
A tető felújított, jó állapotú.

EGYH-EOR-21-P-0138

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG
KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

2021.